

ZAKON O OBRAMBI

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 82/94) je bil sprejet leta 1994. Sprejem zakona je pomenil konec prehodnega obdobja, v katerem se je od leta 1990 do leta 1994 postopno izoblikoval obrambni sistem Republike Slovenije kot samostojne države. Z Zakonom o obrambi sta se celovito uredila obrambni sistem, zlasti organizacija, struktura, naloge in druga vprašanja Slovenske vojske kot klasične vojaške organizacije, ter področje civilne obrambe. Zakon je uredil vprašanja, pomembna za organizacijo in pripravo obrambe, ki je v celoti prešla v pristojnost države. Obrambni sistem se je z Zakonom o obrambi ločil od sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, razen v tistih rešitvah, v katerih se sistema dopolnjujeta. Na tej podlagi se je v obdobju po letu 1995 iz nekdanje Teritorialne obrambe razvila Slovenska vojska. Tem spremembam je sledilo tudi urejanje vojaške dolžnosti kot temelja sistema popolnjenja vojske z novelo Zakona o vojaški dolžnosti, (Uradni list RS, št. 94/95 – uradno prečiščeno besedilo).

Pri Zakonu o obrambi je bilo upoštevano temeljno izhodišče, da se z njim določijo zlasti vrsta, obseg in organizacija obrambe države skladno s 124. členom Ustave, ki določa, da zakon, ki ureja ta vprašanja, sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev. Na tej podlagi je bilo izhodišče tudi, da se pri urejanju vojaške organizacije čim bolj upoštevajo splošni predpisi. Zato je bila Slovenska vojska v Zakonu o obrambi urejena predvsem z vidika posebnih vprašanj organiziranja, obsega in delovanja vojaške organizacije. Za pripadnike stalne sestave Slovenske vojske so zato veljali predpisi o javnih uslužbencih, če posamezno vprašanje ni bilo urejeno v Zakonu o obrambi. Pri zdravstvenem zavarovanju pripadnikov se je vojaška organizacija skoraj v celoti naslonila na sistem javnega zdravstva. Podobno je bilo izhodišče za urejanje invalidskega in pokojninskega zavarovanja pripadnikov ter za druga področja, povezana z organiziranjem in delovanjem vojaške organizacije.

Z Zakonom o obrambi so se uredila temeljna organizacijska vprašanja Slovenske vojske. Določila so se načela vodenja in poveljevanja v vojski in opredelila najpomembnejša vprašanja opravljanja vojaške službe. Zakon je uredil tudi čine, podeljevanje činov in poviševanje ter vojaške šole. V posebnem poglavju so bila urejena delovnopravna vprašanja po načelu, da za javne uslužbence na obrambnem področju veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če z Zakonom o obrambi posamezno vprašanje ni urejeno drugače. Zakon je za pripadnike stalne sestave vojske uveljavil pogodbe o zaposlitvi za določen čas in uredil posebne delovne pogoje. Institut pogodbe o zaposlitvi, ki je pomenil posebno ureditev v odnosu do splošnega zakona o delovnih razmerjih, je bil prvič uveden v javni sektor. Z zakonom je bilo določeno, da poklicni vojaki lahko delajo v Slovenski vojski le do 45. leta starosti. Vse to je povzročilo več pobud za oceno ustavnosti zakonskih določb.

Zakon o obrambi je bil prvič noveliran leta 1997, ko sta se z Zakonom o spremembi in

dopolnitvi Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 44/97) pooblastilo za določanje objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo, ter določanje ukrepov za njihovo varovanje prenesla z ministra, pristojnega za obrambo, na Vlado Republike Slovenije, uveden pa je bil tudi institut soglasij ministrstva k prometu z zemljišči v okoliših objektov posebnega pomena za obrambo, če obrambni interes ni bil zavarovan z drugimi predpisi. Istega leta je sledila še ena manjša sprememba zakona, in sicer je bil z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 87/97) zožen krog upravičencev do štetja zavarovalne dobe s povečanjem le na določene pripadnike stalne sestave Slovenske vojske in delavce Obveščevalno varnostne službe.

Naslednja, bistveno obsežnejša novela Zakona o obrambi je bila sprejeta leta 2002. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 47/02), so se uredila ključna vprašanja za sodelovanje države v sistemu kolektivne obrambe. Določila se je nova struktura sil v vojski in poenostavil sistem poveljevanja. Na novo se je uredila obveščevalno-varnostna dejavnost za obrambo. Bistveno so se razširile zakonske določbe, ki urejajo vojaško službo oziroma poklicno delo na obrambnem področju. V Slovensko vojsko je bila za nekatere formacijske dolžnosti uvedena kategorija vojaških uslužbencev. Širše so bili urejeni posebni pogoji dela, ki izhajajo iz narave in posebnosti vojaške službe oziroma dela na obrambnem področju. Razširjene so bile možnosti za kadrovanje stalne sestave ter formiranje enot in skupin za opravljanje vojaške službe zunaj države. Uvedeno je bilo prostovoljno služenje v pogodbeni rezervi. Zakon je za delavce na obrambnem področju uvedel tudi pravico do sindikalnega združevanja in delovanja ter pogoje pod katerimi to lahko poteka.

Po sprejemu sprememb Zakona o obrambi maja 2002 so bile najpomembnejše rešitve tudi uveljavljene. Opravljena je bila reorganizacija Ministrstva za obrambo (zlasti upravnega dela), vojna sestava Slovenske vojske pa se je zmanjšala s 47.000 na okoli 30.000 pripadnikov. Ukinjena so bila območna vojaška teritorialna in nekatera operativna poveljstva ter leta 2003 ustanovljeno poveljstvo sil. Uvedena je bila nova struktura sil s prednostnim popolnjevanjem sil za posredovanje. Povečan je bil obseg sodelovanja v mirovnih operacijah. Načrtno so se začele opuščati posamezne sestavine vojaške dolžnosti v miru, oktobra 2003 se je končalo tudi opravljanje vojaškega roka v miru. Z uveljavljanjem projekta poklicne vojske s pogodbeno rezervo (PROVOJ) se je bistveno povečala popolnitev prednostnih enot.

Hkrati s temi procesi so tekle tudi aktivnosti za vključevanje Republike Slovenije v Nato in EU. Neposredno pred polnopravnim članstvom je bila sprejeta druga novela Zakona o obrambi (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o obrambi, Uradni list RS, št. 40/04), s katero so se uredila še nekatera dodatna vprašanja, povezana z delovanjem v Natu, zlasti pa so se uveljavile rešitve, ki naj bi omogočile postopno odpravo dela kadrovske neskladij v vojski. Upoštewane so bile tudi prve izkušnje po spremembi sistema popolnjevanja vojaške organizacije.

Podobno kot je potekal proces sprememb v obrambnem sistemu in Slovenski vojski, vendar z ustreznim zamikom, je teklo tudi normativno, organizacijsko in funkcionalno urejanje javnega sektorja. Tako so bili leta 2002 sprejeti novi zakoni o državni upravi, javnih uslužbencih in sistemu plač v javnem sektorju ter številni izvršilni predpisi, s katerimi se urejajo posamezna vprašanja v javnem sektorju. Vsi ti predpisi so vplivali tudi na obrambno področje, saj je Zakon o obrambi urejal zgolj tista vprašanja, ki so neposredno povezana z obrambnim delovanjem oziroma temeljijo na posebnostih dela v vojski in na obrambnem

področju sploh. Pri tem so bila ugotovljena tudi nekatera neskladja oziroma vprašanja, ki jih je treba še ustrezneje urediti, dopolniti ali spremeniti. S postopnim razvojem poklicne vojske so se ta vprašanja množila, pojavljala so se nova in večala se je potreba po dodatni zakonski ureditvi opravljanja službe v Slovenski vojski. Z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju so bila določena izhodišča tudi za plače v Slovenski vojski. Organizacija in uvedba novega plačnega sistema za javni sektor sta trajali celotno obdobje od leta 2002 do leta 2008, s 1. 8. 2008 pa je bi opravljen prehod na nov plačni sistem. Za vojsko je bila namesto kolektivne pogodbe uveljavljena Uredba o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov v Slovenski vojski v plačne razrede (Uradni list RS, št. 71/08, 78/08 in 85/10).

Glede na navedeno stanje, ureditev nekaterih vprašanj vojaške službe v Zakonu o obrambi in doseženo stanje pri razvoju ter uveljavljanju poklicne vojske s pogodbeno rezervo je bila čedalje bolj izražena potreba po posebni zakonski ureditvi vojaške službe v Slovenski vojski, zato je bil leta 2007 sprejet Zakon o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07). Ta zakon je skladno z 22. členom Zakona o javnih uslužbencih uredil posamezna vprašanja vojaške službe za poklicne pripadnike Slovenske vojske v delu, ki v Zakonu o obrambi še ni urejen, oziroma je še dodatno opredelil posamezna vprašanja, za katera so načela določena v Zakonu o obrambi. V Zakonu o službi v Slovenski vojski so se uredili tudi temeljni odnosi v vojaški organizaciji, ki neposredno vplivajo na izvajanje vojaške službe in so bili pred tem urejeni predvsem s Pravili službe v Slovenski vojski. Zakon o službi v Slovenski vojski je podrobneje uredil načine in oblike uresničevanja nalog Slovenske vojske, poveljevanje in druga vprašanja, ki so podlaga za učinkovito opravljanje vojaške službe. Posebej so se z zakonom uredile nekatere posebnosti delovnopravnega značaja, ki izhajajo iz posebnosti in odgovornosti vojaške službe in so bile v Zakonu o obrambi presplošno opredeljene. Tako je bila zagotovljena zakonska podlaga za učinkovitejše delovanje poklicne vojske s pogodbeno rezervo ter za njeno kadrovsko popolnjevanje in prehajanje kadrov v civilne poklice po končani vojaški karieri.

Po vstopu Republike Slovenije v Nato in EU, kar je bil ključni cilj tudi na področju obrambne politike, se je mednarodni položaj države bistveno spremenil. Spremenili so se tudi viri ogrožanja in varnostno okolje. Razvoj zmogljivosti Slovenske vojske je potekal v smeri doseganja ciljev skladno z Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske iz 2004 ter s srednjeročnimi obrambnimi programi. Težišče je bilo usmerjeno v oblikovanje premestljivih zmogljivosti, kar je omogočilo tudi predviden obseg delovanja v Natovih odzivnih silah, bojnih skupinah EU in operacijah kriznega odzivanja. Povečal se je skupen obseg premestljivih zmogljivosti. Intenziven je bil proces integracije v strukturo Nata.

V razvoju Slovenske vojske pa je postopoma začelo prihajati do zamikov pri vzpostavljanju načrtovanih zmogljivosti in do čedalje večjega razkoraka med stvarnimi zmogljivostmi in obveznostmi, prevzetimi v zavezništvu. Ta razkorak se je s širjenjem gospodarske in finančne krize še povečeval. Uveljavitev poklicne vojske in enotnega plačnega sistema ter nekatere druge rešitve v preteklem obdobju so čedalje bolj opozarjale na potrebo, da se dopolnijo temeljne strateške, razvojne in normativne rešitve na obrambnem področju. Leta 2009 je bil zato pripravljen Strateški pregled obrambnega resorja, katerega temeljni namen je bil pregledati obseg in strukturo zmogljivosti obrambnega resorja ter njegovo dotedanje delovanje in upravljanje, zlasti z vidika učinkovitosti in racionalnosti ter prispevanja k verodostojnosti Republike Slovenije v mednarodni skupnosti. Na podlagi tega pregleda naj bi se odpravile morebitne napake in pomanjkljivosti ter zagotovila kratkoročna in dolgoročna

vizija razvoja, ki bi temeljila na realnih kadrovskih, materialnih in drugih zmogljivostih države.

Iz ugotovitev Strateškega pregleda obrambnega resorja 2009 izhaja zlasti, da morajo razvoj, opremljanje in delovanje Slovenske vojske izhajati iz uravnoteženosti ambicij, potreb in zmožnosti države kot članice Nata in EU. Da mora biti največja pozornost namenjena zagotavljanju ključnih zmogljivosti, ki izhajajo iz zavez Natu, ter učinkovitemu popolnjevanju sil za mednarodne operacije in misije. V okviru sistema kolektivne obrambe mora država prevzemati stvarne in uresničljive zaveze. V nacionalni sistem je treba vključiti rešitve EU s področja kriznega upravljanja, ki je namenjeno obvladovanju različnih vrst kriznih razmer, ne le v vojni. Namesto dosedanjega sistema civilne obrambe, usmerjenega v priprave na vojno, je treba uvesti sodobnejše rešitve kriznega upravljanja, ki bodo omogočale odzivanje na krizne razmere na medresorski in nacionalni ravni ter v mednarodnem okolju.

Na podlagi ugotovitev o razvoju in stanju v Slovenski vojski je bila pripravljena in v Državnem zboru Republike Slovenije sprejeta Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenke vojske do leta 2025 (Uradni list RS, št. 99/10). V njej so upoštevani ustrezni strateški in planski dokumenti Nata in EU. Dolgoročni razvoj vojske sledi načelom učinkovitosti in racionalnosti pri uporabi virov, nadaljevanju transformacije in zagotavljanju uresničevanja interesov države na obrambnem področju. Aktualizirana so poslanstva in glavne naloge Slovenske vojske, zlasti pa je določeno načrtno doseganje ustrezne stopnje pripravljenosti in uporabnosti vojaških zmogljivosti za izpolnjevanje njenih poslanstev ter nalog. Ključni dolgoročni cilj razvoja Slovenske vojske ostaja zagotavljanje nacionalne obrambe znotraj sistema kolektivne obrambe in varnosti, skladno z razpoložljivimi kadrovske in materialnimi viri.

Leta 2009 je bilo podrobno proučeno tudi delovanje Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in na misijah, ki je na obrambnem področju sicer urejeno z Zakonom o obrambi. Sodelovanje na civilnih mednarodnih misijah urejata Zakon o napotitvi oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije (Uradni list RS, št. 20/06) ter Zakon o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 13/03 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 108/09 in 31/15). Z namenom doseči bolj načrtno, zlasti pa celovito sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah, podprto z gospodarskimi, varnostnimi, humanitarnimi in političnimi interesi Republike Slovenije, je vlada sprejela Strategijo sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah (Uradni list RS, št. 19/10). Strategija zagotavlja pri načrtovanju, pripravi ter sodelovanju v mednarodnih operacijah in na misijah celovit pristop države, ki prispeva k večji varnosti države, gospodarskim, političnim in drugim interesom. V strategiji je za vojaške operacije oziroma civilne misije z izvršilnimi pooblastili ali za izredne mednarodne dogodke določen tudi poseben postopek pri sprejemanju odločitve o sodelovanju države na taki misiji. Predvideno je, da namero o sodelovanju predhodno obravnava državni zbor in če jo podpre, vlada sprejme odločitev o dokončnem sodelovanju v taki operaciji oziroma na misiji. Glede na sedanjo ureditev v različnih zakonih je treba rešitve iz omenjene strategije prenesti tudi v ustrezne zakone, med drugim tudi v Zakon o obrambi.

S sprejetjem Obrambne strategije RS, ki jo je sprejela Vlada Republike Slovenije leta 2012, se je sklenila trilogija priprave prenovljenih strateških dokumentov z obrambnega oziroma nacionalnovarnostnega področja. V Obrambni strategiji RS so opredeljeni interesi in cilji Republike Slovenije na obrambnem področju, mednarodno varnostno okolje ter viri ogrožanja njene nacionalne varnosti in tveganja na obrambnem področju, obrambna politika države, organiziranost obrambnega sistema, razpoložljivi obrambni viri za razvoj vojaških in

civilnih obrambnih zmogljivosti države, uveljavljanje sprememb na obrambnem področju ter tveganja pri uveljavljanju teh sprememb in s tem uresničevanju obrambnih interesov in ciljev Republike Slovenije. Kot temeljni razvojno-usmerjevalni dokument na obrambnem področju pomeni Obrambna strategija Republike Slovenije podlago za pripravo ter dopolnjevanje drugih operativnih in doktrinarnih dokumentov na obrambnem področju ter za normativno, organizacijsko in vsebinsko urejanje vprašanj, povezanih z obrambo Republike Slovenije, kot vhodni dokument v obrambnem planiranju pa bo pomembno vplivala tudi na pripravo srednjeročnih obrambnih programov.

S sodelovanjem v obrambnem planiranju Nata je Slovenija dosegla harmonizacijo nacionalnega in zavezniškega planskega cikla. Usklajenost zavezniškega in nacionalnega planskega cikla je vidna tudi v usklajenosti nacionalnih strateških razvojno-usmerjevalnih in planskih dokumentov (Strateškega pregleda obrambe, Resolucije o strategiji nacionalne varnosti, Obrambne strategije, Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025, Srednjeročnega obrambnega programa) s cilji in ambicijami zavezništva. Znotraj Ciljev zmogljivosti Nata, dogovorjenih med zaveznicami, je Slovenija potrdila svojo pripravljenost, da skupne zmogljivosti zavezništva sooblikuje s svojim prispevkom. Za Slovenijo Natov proces obrambnega planiranja pomeni pomembno sredstvo transformacije in razvoja obrambnih zmogljivosti države. Usklajeno planiranje, prevzem skupnih standardov zavezništva, skupna usposabljanja in mednarodne vaje ter mednarodne operacije imajo pomemben transformacijski učinek na Slovensko vojsko in obrambni sistem kot celoto.

Pri pripravi srednjeročnih obrambnih programov težave povzročajo spreminjanje ocen makroekonomskih projekcij, ki so se po letu 2008 poslabševale, kar je vplivalo na dinamiko izvajanja posameznih programov. Dodatne težave povzročajo tudi vsakoletni rebalansi proračunov, ki so že dosegli raven, na kateri Slovenska vojska samo še ohranja razpoložljive zmogljivosti. Leta 2010 je bila v Slovenski vojski opravljena konsolidacija, organiziranost in struktura pa sta bili usklajeni z določenim novim, zmanjšanim obsegom (10.000 pripadnikov). Leta 2011 je bila uveljavljena tudi reorganizacija upravnega dela Ministrstva za obrambo.

Vlada RS je januarja 2016 potrdila nov Srednjeročni obrambni program 2016–2020 (SOPR 2016–2020), ki določa cilje in ključne usmeritve delovanja in razvoja obrambnega sistema RS v srednjeročnem obdobju, njihov namen je zagotavljanje sposobnosti države za učinkovito odzivanje na vire njenega ogrožanja na obrambnem področju. Srednjeročni obrambni program pomeni logično nadaljevanje politik, opredeljenih z nacionalnimi in zavezniškimi strateškimi dokumenti z obrambno-varnostnega področja, ob upoštevanju razpoložljivih finančnih sredstev. Slovenska vojska se je leta 2013 preoblikovala zaradi potreb v nacionalnem in mednarodnem okolju. Mednarodno okolje postaja vse bolj nestabilno, saj se pojavljajo novi vojaški spopadi na vzhodu Evrope, v severni Afriki in na Bližnjem vzhodu. Hkrati smo se v zadnjem obdobju v državi soočili tudi z večjimi naravnimi nesrečami. Navedene spremembe zahtevajo vojsko, ki je odzivna, prilagodljiva in visoko izurjena, zmanjšanje sredstev zanjo pa je povzročilo potrebo po še racionalnejšem delovanju. Zaradi dolgoročnega delovanja na misijah je bilo treba ponovno poudariti pomen Slovenske vojske, tako v sklopu nacionalne obrambe kot na področju zaščite in reševanja. Drugi pomembni dejavniki transformacije so bili boljša umeščenost Slovenske vojske v prostor, racionalizacija stroškov, zmanjševanje odvečnih poveljstev in ravni poveljevanja ter ohranitev bojnega značaja. Temelj delovanja Slovenske vojske sta dve enakovredni pehotni brigadi, ki poleg pehotnih polkov združujeta vse rodove, nujne za njeno delovanje in

nadaljnji razvoj. Združitev logistike omogoča centralizirano izvedbo logističnih procesov in zato zmanjševanje stroškov.

Vlada Republike Slovenije je leta 2011 končala tudi program uveljavljanja Doktrine civilne obrambe (sklep VRS, št. 80100-1/2011/10, z dne 5. 5. 2011) in določila usmeritve za pripravo ustreznih rešitev za hitrejše urejanje kriznega upravljanja. Že od leta 2004 se postopoma uveljavljajo sistem kriznega odzivanja in ukrepi za pripravljenost v skladu s konceptom, ki je razvit v Natu in se razvija tudi v EU. Na področju prometa z vojaškim orožjem in opremo oziroma obrambnimi proizvodi je bila sprejeta Direktiva 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 6. maja 2009, o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj skupnosti (UL L, št. 146 z dne 10. 6. 2009, str. 1). To direktivo je treba vključiti tudi v Zakon o obrambi in prilagoditi ustrezne določbe.

Omejitev poklicnega dela v vojski s prenehanjem zaposlitve na obrambnem področju v letu, ko vojaška oseba izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po splošnih predpisih, je bila uvedena v Zakonu o obrambi z namenom, da se sistemsko prepreči nastajanje preštevilčne in prestare strukture v vojski. Določba se nanaša na podčastnike in častnike oziroma njim primerljive vojaške uslužbenke v stalni sestavi. Zakon o obrambi je v tem delu treba uskladiti z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 (Uradni list RS, št. 96/12 in 102/95).

Spremembe in dopolnitve Zakona o obrambi leta 2002 in leta 2004 so bile namenjene poskusu najbolj ustrezno rešiti prerazporejanje pripadnikov, ki jim je priznana invalidnost. Sedanja ureditev je treba ustrezno dopolniti tako, da se podrobneje uredita postopka ugotavljanja zdravstvene sposobnosti za vojaško službo in ugotavljanja invalidnosti ter bolj uravnoteženo uredijo pravice pripadnikov, ki zaradi opravljanja vojaške službe postanejo zdravstveno nesposobni, s tistimi, ki jim je zaradi enakih vzrokov priznana invalidnost oziroma s tistimi, ki jim pogodba ni podaljšana zaradi vzrokov v SV.

Težave, ki nastajajo pri urejanju delovnopравnih vprašanj za pripadnike stalne sestave znotraj javnega sektorja, so povzročile, da so se nekatere posebne zahteve, ki izhajajo iz poklicnega opravljanja vojaške službe, uredile v Zakonu o službi v Slovenski vojski. Ker je ta ureditev še vedno v nekaterih primerih pomanjkljiva, se kaže potreba, da bi se določbe, ki v Zakonu o obrambi urejajo delovnopравno področje, prenesle v Zakon o službi v Slovenski vojski. Vendar gre predvsem za tista vprašanja, ki ne pomenijo temeljnih sistemskih rešitev za popolnjevanje in delovanje vojske in spadajo v ustavnopravni okvir, predviden za Zakon o obrambi. Dodatno je takšne predloge spodbudilo tudi Ustavno sodišče, ki je z Odločbo U-I-244/08-14 (Uradni list RS, št. 8/10) o spremembi dodatka za stalnost, ki se je z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju zmanjšal, čeprav je njegova višina določena v 98. f členu Zakona o obrambi, ki se sprejema s kvalificirano večino, presodilo, da je takšen poseg enega zakona v drugega skladen z Ustavo. Ustavno sodišče je presodilo, da gre pri dodatku za stalnost za vprašanje, ki ne spada v vrsto, obseg ali organizacijo obrambe, za katero se po Ustavi zahteva kvalificirana večina. Po mnenju Ustavnega sodišča je mogoče tako določbo v Zakonu o obrambi spremeniti tudi z zakonom, ki se sprejema z navadno večino. V tem predlogu bodo posegi v druge zakone minimalni, zato bo celovita ureditev, ki bi bila s sistemskega vidika najboljša, izvedena pozneje.

Spremenjene varnostne razmere v širšem varnostnem okolju, predvsem pa obsežna migrantska problematika, s katero sta se Evropa in Slovenija soočili leta 2015, so zahtevale vključitev vseh delov nacionalne varnosti v obvladovanje nastalih razmer. Kot nujni ukrep,

povezan z varovanjem državne meje, so bile z novelo Zakona o obrambi novembra 2015 Slovenski vojski določena izjemna pooblastila pri širšem varovanju državne meje, ki jih lahko za točno določeno časovno obdobje vojski podeli državni zbor.

Nov Zakon o obrambi bo omogočil delovanje in nadaljnji razvoj obrambnega sistema zlasti pa Slovenske vojske v dolgoročnem obdobju.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni namen predloga novega Zakona o obrambi je zagotoviti nadaljnje delovanje in razvoj obrambnega sistema, predvsem pa uresničiti naslednje cilje:

- uskladiti temeljne zakonske rešitve z Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (2010) kot najvišjim strateškim razvojnim in političnim dokumentom na področju nacionalne varnosti, ki opredeljuje tudi razvoj obrambnega sistema, z Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025 (2010), ki je temeljni politični razvojni dokument za načrtovanje dolgoročnega razvoja ter opremljanja Slovenske vojske, z Obrambno strategijo Republike Slovenije (2012) in Doktrino vojaške strateške rezerve (2012);
- posodobiti rešitve v zakonu, ki urejajo temeljna vprašanja organizacije in popolnjevanja vojske ter vojaške službe, da bodo odražale rešitve, opredeljene v dolgoročnih strateških usmeritvah, in rešitve, usklajene v zavezništvu, preostala vprašanja na tem področju pa izločiti iz Zakona o obrambi in urediti v Zakonu o službi v Slovenski vojski;
- posodobiti področje civilne obrambe in ga uskladiti z rešitvami, ki jih uporabljajo druge primerljive države na področju kriznega upravljanja in odzivanja na različne krize. V zakon so zato vključene ustrezne rešitve o kriznem upravljanju na obrambnem področju in uporabi civilnih zmogljivosti;
- določbe, povezane s proizvodnjo in prometom z vojaškim orožjem, opremo in drugimi obrambnimi proizvodi, uskladiti z direktivo 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta o poenostavitvi pogojev za prenos obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti;
- poglavje, ki ureja strokovne, obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge obrambe dopolniti, da bo omogočalo jasnejše določanje uresničevanja nalog in pristojnosti, zlasti na področju varnostnega preverjanja oseb;
- Zakon o obrambi uskladiti z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 (Uradni list RS, št. 96/12 in 102/95);
- omogočiti spremembe v organizaciji in načinu delovanja obrambnega sistema;
- omogočiti nadaljevanje razvoja Slovenske vojske znotraj sistema kolektivne obrambe.

2.2 Načela

Predlog novega Zakona o obrambi bo temeljil na naslednjih načelih:

- obrambne zadeve so zadeve v državni pristojnosti;
- v Zakonu o obrambi se urejajo tista organizacijska in druga vprašanja, ki predstavljajo vrsto, organizacijo in obseg obrambe države, skladno z ustavno opredeljenim namenom Zakona o obrambi, ki obenem predstavljajo tudi izhodišče za podrobnejše urejanje posameznih vprašanj v drugih zakonih, zlasti v Zakonu o službi v Slovenski vojski;
- obramba države je za državljane obvezna v mejah in na način, ki ga skladno z Ustavo določa Zakon o obrambi. Zakon kljub sistemu poklicne vojske še naprej predvideva povečanje stalne sestave s strateško rezervo v primeru poslabšanja varnostnih razmer oziroma vojne nevarnosti, možnost ponovne uvedbe splošne vojaške dolžnosti ter delovne in materialne dolžnosti v izrednem in vojnem stanju;
- priprave ukrepov za krizno odzivanje so v Zakonu o obrambi urejene po vzoru rešitev v EU in Natu zaradi usklajenega odzivanja na ogrožanja in krize v miru, pa tudi v izrednem in vojnem stanju;
- priprave civilnih zmogljivosti, ukrepov in drugih nevojaških dejavnosti za delovanje v izrednem in vojnem stanju potekajo že v miru, uveljavijo in podrobneje pa se načrtujejo šele, ko grozi povečana nevarnost napada na državo. Na podlagi odločitve vlade se pripravijo ocena ogroženosti države pred napadom, za delovanje gospodarstva in drugih dejavnosti v vojni pa obrambni načrti;
- za delovnopravna vprašanja pripadnikov vojske in javnih uslužbencev na obrambnem področju veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če z Zakonom o obrambi ali z Zakonom o službi v Slovenski vojski posamezno vprašanje ni drugače urejeno;
- pri urejanju posebnih delovnih pogojev in delovnega časa v Slovenski vojski, tako v Republiki Sloveniji kot za opravljanje nalog v tujini, je treba upoštevati tako specifičnosti vojaške službe kot tudi mednarodnopravna izhodišča na področju delavskih pravic;
- poklicni pripadniki oziroma pripadniki stalne sestave Slovenske vojske so del javnega sektorja, za katere se posamezna delovnopravna vprašanja in tudi plače urejajo ob polnem upoštevanju posebnih zahtev poklicnega opravljanja vojaške službe v državi ali zunaj nje oziroma na obrambnem področju;

poklicni pripadniki stalne sestave vojske zaradi opravljanja vojaške ali druge službe na obrambnem področju ne smejo biti v slabšem položaju, kot so drugi javni uslužbenci.

2.3 Poglavitne rešitve

S predlogom zakona je posodobljena opredelitev obrambnega sistema, pri čemer se upoštevajo po letu 2004 sprejeti strateški dokumenti in dosežena stopnja njegovega razvoja. Obrambni sistem je opredeljen kot celota političnih organizacijskih, vojaških, kadrovskih, materialno-finančnih, obveščevalno-varnostnih, informacijsko-komunikacijskih, normativnih,

izobraževalnih in drugih dejavnosti, ki jih država razvija za obrambo. Obrambni sistem sestavljajo Slovenska vojska in nevojaški del obrambnega sistema, s katerimi se podpira delovanje Slovenske vojske in zavezniških sil ter načrtuje delovanje obrambnega sistema v kriznih razmerah. Sestavni del obrambnega sistema so tudi ukrepi in delovanje državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij ter državljanov v mejah in na način, kot ga določa zakon. Vse obrambne zadeve bodo, tako kot do zdaj, v pristojnosti države.

V zakonu je posodobljena in dopolnjena terminologija, ki je v celotnem besedilu zakona usklajena s strateškimi dokumenti na obrambnem področju in tudi s predpisi, ki urejajo javni sektor.

V zakonu je opredeljena kriza kot pravna kategorija. Kriza po tem zakonu pomeni stanje, ki nastane zaradi dogodkov, ki ogrožajo nacionalno ali mednarodno varnost, oziroma lahko vodi v izredno stanje ali vojno in je za njeno obvladovanje treba uveljaviti ustrezne ukrepe kriznega odzivanja ob upoštevanju obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah, katerih članica je država.

V zakonu je na novo celovito opredeljeno obrambno načrtovanje, ki obsega tako razvojno načrtovanje kot tudi pripravo obrambnih načrtov za primer kriz, izrednega in vojnega stanja. Določeni so dokumenti obrambnega načrtovanja, sistem dolgoročnega in srednjeročnega načrtovanja razvoja obrambnih zmogljivosti pa je usklajen z Natovim procesom obrambnega planiranja. Spremenjen in poenostavljen je proces priprave obrambnih načrtov. Šele ob povečani nevarnosti napada na državo bo vlada odločila, da na podlagi sprejete ocene ogroženosti pred napadom ter za delovanje gospodarstva in drugih dejavnosti v vojni državni organi in gospodarske družbe, katerih delovanje je po odločitvi vlade posebnega pomena za obrambo države, dopolnijo obrambne načrte tako, da se zagotovi pravočasen prehod na delovanje v izrednem in vojnem stanju. Poleg priprav za izvajanje ukrepov za krizno odzivanje se bodo v miru načrtovali tudi systemske naloge na področju povečanja obrambnih zmogljivosti in opravljanje nalog države gostiteljice zaradi podpore zavezniških sil. Opisana ureditev bo omogočila zelo poenostavljeno načrtovanje, obenem pa zelo prožno odzivanje države na morebitne krize in ogrožanja.

Predlog zakona na novo opredeljuje tudi vsebino ukrepov kriznega odzivanja kot celoto organizacijskih, kadrovskih, tehničnih in drugih ukrepov ter aktivnosti, s katerimi se zagotovi načrtna, pravočasna in organizirana pripravljenost za odzivanje države na različne vrste kriz, na obrambo države in prehod v vojno oziroma v izredno stanje ter delovanje v takih razmerah. Ukrepe za kriznega odzivanja sestavljajo nacionalni ukrepi kriznega odzivanja ter ukrepi kriznega odzivanja Nata in EU, ki se bodo izvajali tudi v primerih različnih groženj in kriz v miru, tako kot je praksa v članicah Nata oziroma EU. Z ukrepi kriznega odzivanja se bo zagotavljalo pravočasno in organizirano povečevanje pripravljenosti države, samostojno ali skupaj z zavezniškimi državami. Priprave za izvajanje ukrepov za krizno odzivanje bo določala vlada. Vlada bo odločala tudi o njihovi uveljavitvi, razen tistih ukrepov, ki so v pristojnosti Državnega zbora (uvedba materialne in delovne dolžnosti, izvedba mobilizacije, uporaba Slovenske vojske, razglasitev izrednega ali vojnega stanja in podobno) oziroma pristojnih organov Nata in EU. O uveljavljenih ukrepih kriznega odzivanja mora vlada obvestiti Državni zbor.

Določbe glede objektov posebnega pomena za obrambo so dopolnjene tako, da se lahko kot objekti posebnega pomena določi tudi objekt ali območje, predvideno za nastanitev ali

razmestitev vojske oziroma območje okoli vojaškega plovila med plovbo, na privezu ali sidrišču ali vojaškega zrakoplova na letališču ter tudi energetski, transportni in drugi objekti, ki so opredeljeni kot kritična infrastruktura državnega pomena.

Varnostno preverjanje, povezano s poklicnim delom na obrambnem področju in pogodbeno službo v rezervni sestavi je zaradi večje preglednosti urejeno tako, kot je urejeno v Zakonu o tajnih podatkih. Varnostni zadržki so določeni v zakonu.

Skladno s strateškimi in dolgoročnimi razvojnimi dokumenti so natančneje določene naloge Slovenske vojske, pri čemer se vsebina enotno ureja v Zakonu o obrambi in bo iz Zakona o službi v Slovenski vojski izločena. Posebej bo izpostavljeno sodelovanje vojske s policijo in drugimi državnimi organi, samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami. Glavne naloge, priprave in izvajanje vojaške obrambe, samostojno ali v sodelovanju z zavezniki, izvrševanje mednarodnih obveznosti, ki jih je prevzela država, prispevanje z vojaškimi zmogljivostmi k miru in stabilnosti ter pomoč ob naravnih in drugih nesrečah se ne spreminjajo. V zakonu so skladno z zadnjo novelo zakona določena izjemna pooblastila vojske pri varovanju državne meje.

V zakonu so spremenjene določbe, ki urejajo organiziranost vojske. Upoštevano je, da ni več vojaških teritorialnih poveljstev ter da se poveljstva in enote organizirajo skladno z obsegom in strukturo Slovenske vojske, določenima z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti. Določena je struktura vojske glede na namen sil (sile za bojevanje, za bojno podporo, za zagotovitev delovanja in podporo delovanju), sposobnost premeščanja (premestljive in nepremestljive sile) ter stopnjo pripravljenosti.

Pogodbeni pripadniki rezervne sestave Slovenske vojske so, kadar so vpoklicani v vojaško službo, z vidika pravic in obveznosti izenačeni s pripadniki stalne sestave. Dopolnjena je ureditev, ki se nanaša na pogodbeno službo v rezervni sestavi tako, da lahko tako pogodbo sklene tudi pripadnik, ki mu je pogodba o zaposlitvi v stalni sestavi vojske prenehala, vendar ne zaradi krivdnih razlogov na njegovi strani. Pogodbo o službi v rezervni sestavi tak pripadnik lahko sklene za 5 let ne glede na starostno omejitev, ki je predpisana za vojake, vendar v pogodbeni rezervi lahko služi vojak le do 50., kot podčastnik ali častnik pa do 63. leta starosti, če izpolnjuje druge pogoje. Taka ureditev je smiselna, da bi se ohranila vojaška znanja, pridobljena med poklicnim delom v vojski.

Dopolnjene so rešitve glede pooblastil, ki jih imajo vojaške osebe, in upoštevano dejstvo, da morajo vojaške osebe v določenih mednarodnih operacijah ali na misijah upoštevati tudi pravila delovanja, ki jih določi mednarodna organizacija, v okviru katere poteka taka operacija ali misija. Dopolnjeno je tudi pooblastilo vlade, da lahko omeji uporabo orožja oziroma sile in opravljanje izvajanje določenih nalog.

Področje poveljniških razmerij je dopolnjeno z izhodišči za dodeljevanje pooblastil za poveljevanje, natančneje sta določeni funkcija in pristojnost poveljevanja ter vodenja.

Sistem poviševanja vojaških oseb je spremenjen tako, da se povišanje v činu izvede ob razporeditvi na višjo dolžnost in se torej podčastniki in častniki ne bodo več razporejali na dolžnosti, za katere se zahteva eno stopnjo višji čin. Čin brigadirja je opredeljen kot generalski čin.

Vojaško usposabljanje in izobraževanje sta dopolnjeni tako, da je izvedena razmejitev med vojaškim izobraževanjem, ki se lahko izvaja kot del javnega izobraževalnega sistema, in vojaškim usposabljanjem. Urejene so ravni vojaškega izobraževanja in usposabljanja kot pogoji za opravljanje vojaške službe oziroma kot pogoji za napredovanje in povišanje.

Spremenjeno je področje dosedanje civilne obrambe in je opredeljeno kot nevojaški del obrambnega sistema. Vlada bo določala, usmerjala in usklajevala delovanje vojaškega in nevojaškega dela obrambnega sistema. Temeljna odgovornost za stanje priprav v posamezni dejavnosti bo na pristojnih ministrstvih. Določbe glede psihološke obrambe so črtane. Ukinjene so enote za zveze.

V zakonu je opredeljen postopek dvostopenjskega odločanja o sodelovanju Slovenske vojske v novih mednarodnih operacijah in na misijah, o predčasem prenehanju sodelovanja oziroma bistveni spremembi namena ali obsega neke mednarodne operacije ali misije, skladno s Strategijo sodelovanja republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah (Uradni list RS, št. 19/10). Navedeni postopek se na podlagi strategije že izvaja od njene uveljavitve, treba pa ga je uveljaviti tudi v obliki zakonske norme. Vlada bo namero o sodelovanju najprej poslala v mnenje Državnemu zboru. Če jo bo podprl, bo vlada sprejela dokončno odločitev. Tako bo odgovornost za sodelovanje v posamezni mednarodni operaciji še vedno v pristojnosti vlade, tako kot so v večini primerov rešitve v primerljivih državah. Politično soglasje za tako odločitev bo doseženo v Državnem zboru. Takšna rešitev pa ne bo veljala, če bo šlo za usposabljanja zunaj države, popolnjevanje vojaških dolžnosti v skupnih ali zavezniških poveljstvih ali enotah oziroma za izvrševanje mednarodnih obveznosti skladno s 5. členom Severnoatlantske pogodbe.

Določbe v sedanjem zakonu, ki urejajo vrste kršitev vojaške discipline, postopek ugotavljanja disciplinske odgovornosti, disciplinske in varnostne ukrepe, štipendiranje za delo v vojski, stražo, pripravljenost za delo, stroške pogreba in enkratno denarno pomoč, specifična strokovna znanja in stalnost ter nekatere druge določbe se iz Zakona o obrambi prenašajo v Zakon o službi v Slovenski vojski. V Zakonu o obrambi naj bi ostala le vprašanja, pomembna za popolnjevanje Slovenske vojske, ki je sestavni del organizacije obrambe države, ter vprašanja delovnopravne narave, ki so skupna za vse javne uslužbenke v obrambnem sistemu.

Institut odsluženega vojaškega roka kot eden izmed pogojev za zaposlitev v Slovenski vojski je odpravljen.

Zakon je v delu, ki določa prenehanje delovnega razmerja na obrambnem področju zaradi izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, usklajen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ 2-B (Uradni list RS, št. 102/15). Pripadniki Slovenske vojske so izenačeni z drugimi poklici (policija), v katerih se omogoča poklicno upokojevanje, in sicer na način, da jim delovno razmerje na obrambnem področju preneha do konca leta, v katerem dopolnijo pogoje za starostno pokojnino. To pomeni, da se bodo pripadniki Slovenske vojske prostovoljno odločali, ali se bodo poklicno upokojili ali pa bodo delo nadaljevali do izpolnitve pogojev za starostno pokojnino.

Na novo je v zakonu urejeno civilno-vojaško sodelovanje ki obsega sodelovanje, podporo in

pomoč z vojaškimi in drugimi obrambnimi zmogljivostmi pri skupnih ali posebno zahtevnih nalogah drugim državnim organom oziroma samoupravnim lokalnim skupnostim na območjih, na katerih so razporejene vojaške enote ali se izvajajo intenzivne vojaške dejavnosti. V zakonu je predvidena tudi možnost, da ministrstvo z lokalnimi skupnostmi, na območju katerih se izvajajo intenzivne vojaške aktivnosti, sodeluje pri vzdrževanju lokalne infrastrukture, ki je zaradi navedenih aktivnosti preobremenjena. Ministrstvo in Slovenska vojska sodelujeta z nevladnimi organizacijami, ki delujejo v javnem interesu na področju obrambe pri nalogah skupnega pomena. Slovenska vojska sodeluje tudi s športnimi organizacijami, predvsem v tistih športnih panogah, ki so vključene v mednarodne športne aktivnosti, v katerih sodeluje Slovenska vojska oziroma ki so vključene v redno usposabljanje vojske.

Pristojnosti Ministrstva za obrambo na področju informacijskega in komunikacijskega sistema za potrebe obrambnega sistema so dopolnjene s pristojnostjo tudi za področje kibernetne varnosti na obrambnem področju.

Skladno z evropskim pravnim redom je urejen nadzor nad proizvodnjo, prometom in prenosom vojaškega orožja, opreme in drugih obrambnih proizvodov. Za proizvodnjo in promet vojaškega orožja in opreme ter bistvenih sestavnih delov bo ohranjen sistem soglasij in dovoljenj kot do zdaj, poenostavljen pa bo prenos obrambnih proizvodov znotraj EU.

Z Zakonom o obrambi bo poleg hkratne spremembe Zakona o službi v Slovenski vojski treba predvidoma uskladiti nekatere izvršilne predpise, zlasti Uredbo o obrambnem načrtovanju (Uradni list RS, št. 51/13), Uredbo o kriterijih za razporejanje državljanov (Uradni list RS, št. 80/04), Uredbo o sodelovanju civilnih strokovnjakov in zmogljivosti v mednarodnih operacijah na obrambnem področju (Uradni list RS, št. 75/06), Uredbo o soglasjih za proizvodnjo in dovoljenjih za promet z vojaškim orožjem in opremo ter predhodnih dovoljenjih za uvoz, izvoz, tranzit in prenos obrambnih proizvodov (Uradni list RS, št. 59/11, 88/11, 74/12, 46/13 in 29/14), Uredbo o določitvi objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo in o ukrepih za njihovo varovanje (Uradni list RS, št. 7/99, 67/03 in 26/10), Uredbo o pogodbenem opravljanju vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske (Uradni list RS, št. 95/02, 122/04, 119/07, 30/09 in 97/12), Uredbo o uporabi obrambnih zmogljivosti pri podpori državnih organov, sodelovanju s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami (Uradni list RS, št. 30/11), Uredbo o določitvi obrambnih potreb (Uradni list RS, št. 30/03) in Uredbo o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06 in 116/07). Sprememba drugih izvršilnih predpisov ne bo potrebna.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Sprejem zakona bo povzročil nove finančne v skupaj ocenjeni vrednosti 187.000 eurov, ki se nanašajo na

- izdatke zaradi pravice bivših pripadnikov Slovenske vojske, ki so se poklicno upokojili med 1.1.2013 in 31.12.2015 in bodo na dan uveljavitve zakona uživali poklicno pokojnino, da jim ministrstvo povrne stroške vključitve v v obvezno zavarovanje. Glede na število odpovedi pogodb zaradi izpolnitve pogojev za poklicno pokojnino v tem obdobju (163 pripadnikov) ter dejstva, da jih bo pretežni del v tem obdobju že dosegel pogoje za starostno upokojitev (80%) ocenjujemo finančne posledice v višini največ 150.000 eurov, pri čemer bi verjetno pretežni del bil realiziran v letu 2017, manjši pa del pa v naslednjih

dveh letih;

- dvig odpravnine iz šestega odstavka 99. člena zakona iz sedanjih 50% na 65% povprečne plače vojaške osebe za vsako leto dela ministrstva, pri čemer bo višina odvisna od števila teh vojakov, ki bi jim ta odpravnina pripadala, ker jim ne bi zagotovili ustrezne prerazporeditve znotraj državnih organov. V dosedanjem izvajanju zakona so bile izplačane samo 2 takšni odpravnin v povprečni višini okoli 10.000 eurov. Finančne posledice ocenjujemo pod 5000 eurov letno.
- Predvideno višjo odpravnino iz trinajstega odstavka 99. člena (pet povprečnih plač namesto treh), če se vojaška oseba ob izpolnitvi pogojev odloči za uveljavitev pravice do poklicne pokojnine. Višina bi bila odvisna od števila vojaških oseb, ki bi se odločile za poklicno upokojitev, pri čemer ocenjujemo, da bi glede na sedanje izkušnje to možnost uveljavilo le manjši del upravičencev. Odpravnina bi bila v tem primeru višja za okoli 3200 eurov in ob predpostavki, da bi takšno možnost letno izkoristilo največ 10 vojaških oseb bi ti stroški na letni ravni znašali največ 32.000 eurov.

Zaradi racionalizacije oziroma ukinitve nekaterih administrativnih postopkov (promet s kmetijskimi zemljišči, aerosnemanje) se bodo deloma zmanjšala sredstva za materialne stroške v Ministrstvu za obrambo oziroma njegovih organizacijskih enotah (ocena prihrankov okoli 30.000 eurov letno), saj se bo samo pri prometu s kmetijskimi zemljišči za 1600 letno zmanjšalo število upravnih postopkov.

V zvezi z ukinitvijo izdaje dovoljenj v postopkih prometa s kmetijskimi zemljišči se bodo zmanjšali prihodki državnega proračuna iz naslova upravnih taks v višini okoli 35.000 eurov.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predvidena povečana sredstva za izvajanje zakona bo ministrstvo za leto 2017 zagotovilo s prerazporeditvami znotraj finančnega mnačrta ministrstva.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

FRANCIJA

Obrambni sistem v Franciji ureja Zakon o obrambi ali »Code de la defense«. Zakon obsega ureditev obrambnega področja, organizacijo Ministrstva za obrambo, organizacijo, odnose in službo v vojski. Ureja tudi upravna in finančna vprašanja, povezana z obrambo.

Poklicni vojaki so zaposleni na Ministrstvu za obrambo kot del državne uprave, vendar imajo avtonomno ureditev delovnih razmerij in plač. Vojaki so lahko zaposleni kot prostovoljci za določeno obdobje 5 let, kot poklicni vojaki lahko ostanejo v vojski do 25 let. Častniki po pogodbi lahko ostanejo v vojski do 20 let. Za častnike in podčastnike z zaposlitvijo za nedoločen čas veljajo starostne omejitve. Za podčastnike veljajo starostne omejitve za delo v vojski, in sicer podčastniki – vodniki do 45., štabni vodniki do 50., višji štabni vodniki do 56., praporščaki do 57., vojaško zdravstveno osebje do 57. in vojaški glasbeniki do 64. leta starosti. Omejitve za častnike do čina polkovnika je do 57., za generale do 61., častnike, zaposlene v administraciji in logistiki, do 60., generale, zaposlene v administraciji in logistiki, do 62. leta starosti; v medicini, farmaciji, veterini in za zobozdravnike je omejitve do 60. in za

generale do 65. leta starosti.

Francosko Ministrstvo za obrambo je 2009 začelo obsežen program Mobilna obramba, katerega namen je pomagati vojaškim in civilnim osebam pri odhodu iz službe. Projekt je povezan z načrtovanim zmanjševanjem števila pripadnikov oboroženih sil na 225.000 pripadnikov do leta 2015. Tako se v naslednjih letih pričakuje večje število odhodov neperspektivnega kadra in rednih upokojitev. Za realizacijo programa je bila v sestavi Direkcije za človeške vire Ministrstva za obrambo ustanovljena Agencija za prekvalifikacijo pripadnikov obrambnih sil. Njene naloge so svetovanje, spremljanje kadra, ki zapušča oborožene sile, prekvalifikacija, iskanje ustreznega delovnega mesta in zaposlovanja v civilnem sektorju, kar velja za vse civilne in vojaške osebe, ki so preživele več kot štiri leta v aktivni službi in iz nje odhajajo kot višek ali neperspektiven kader (vključno s častniki v činu polkovnika). Zaradi lažjega zaposlovanja je agencija sklenila pogodbe s 33 večjimi podjetji, v katerih po končanem usposabljanju in prekvalifikaciji zaposlujejo civilni in vojaški kader po prenehanju dela na Ministrstvu za obrambo. Agencija sodeluje z Vojaškim centrom za poklicno usposabljanje, ki izvaja poklicno usposabljanje in prekvalifikacijo pripadnikov vojske za 32 različnih poklicev, ki so bili v službi od 5 do 25 let.

Zdravstveno in nezgodno zavarovanje vojaških in civilnih oseb, ki delajo v vojski, urejajo Civilni zakonik, Zakon o obrambi, Zakon o civilnih in vojaških pokojninah, Zakon o vojaških invalidih in žrtvah vojne, Zakon o javnem zdravstvu, Zakon o javnih službah in Zakon o socialni varnosti. Vojaške osebe plačujejo enako kot vsi zaposleni obvezne prispevke za socialno varnost, s čimer imajo zagotovljeno osnovno zdravstveno zavarovanje. Velika večina zaposlenih plačuje dodatno zdravstveno zavarovanje, ki ga v različnem obsegu ponujajo zdravstvene zavarovalnice. Poleg tega se vsak posameznik po lastni presoji odloči, ali bo sklenil in plačeval nezgodno zavarovanje. Za vojaške in civilne osebe, zaposlene na Ministrstvu za obrambo, ki umrejo ali postanejo invalidne med opravljanjem dolžnosti, obstajajo skladi za pomoč, iz katerih se zagotavljajo sredstva za izplačila ob smrti ali invalidnosti. Vojaške osebe se lahko tudi same nezgodno zavarujejo pri AGPM – Association Générale de Prévoyance Militaire in GMPA – **Groupement Militaire de Prévoyance des Armées**, ki omogočata zavarovanje pripadnikov vojske v operacijah proti vsem tveganjem.

Zaposlovanje oseb z dvojnimi državljanstvi določa Zakon o obrambi, ki navaja, da tujci lahko opravljajo delo na obrambnem področju po pogodbi brez pristojnosti poveljevanja. Po pridobitvi francoskega državljanstva so glede pravic izenačeni s francoskimi državljani. Pripadniki rezervne sestave imajo lahko dvojno državljanstvo, enako velja za uslužbence v upravnem delu Ministrstva za obrambo.

Predsednik republike je vrhovni poveljnik francoske vojske. Predseduje Svetu za obrambo in nacionalno varnost, katerega člani so predsednik vlade, ministri za obrambo, notranje zadeve, ekonomijo, finance in zunanje zadeve. V Svet za obrambo in nacionalno varnost lahko predsednik, če je treba, vključi tudi druge ministre. Predsednik ima pristojnost, da sprejme ukaz o uporabi francoske vojske v tujini, o čemer mora v petih dneh obvestiti parlament. Odločitev o napotitvi pripadnikov francoske vojske v mednarodno operacijo ali na misijo v tujini sprejme predsednik republike v dogovoru s predsednikom vlade. Pri sprejemu odločitve se podajo ustrezne vojaško-politične smernice, ki se nanašajo na določitev mandata misije, omejitve pri uporabi sile in določanje ciljev misije. Odločitev o uporabi vojske se prenese načelniku Obrambnega štaba, ki nastopi v vlogi poveljnika francoske vojske in izda ukaze podrejenim poveljnikom.

V francoskih oboroženih silah organiziranje in delovanje sindikatov nista dovoljeni.

Krizno upravljanje ureja Zakon o modernizaciji civilne varnosti iz leta 2004. Zakon o obrambi določa zaščito pomembne državne infrastrukture. Poleg tega je v Zakonu o obrambi poglavje z naslovom ekonomska obramba, ki ureja zaščito vitalne infrastrukture. Izraz civilna obramba (défense civile) se uporablja v Zakonu o obrambi, in sicer v poglavju, ki govori o nevojaški obrambi.

Poleg vojaške obrambe se vojska lahko uporabi za opravljanje nalog v okviru zaščite in reševanja ter pomoči ob naravnih nesrečah. Vojska od leta 1995 na nacionalnem teritoriju sodeluje v protiteroristični operaciji Vigipirat. V navedeni operaciji poleg civilne policije pri nadzoru vitalnih objektov in teritorija vsak dan sodeluje od 800 do 1000 pripadnikov kopenske vojske, okoli 200 pripadnikov mornariške pehote v pristaniščih ter okoli 200 pripadnikov letalskih sil v nadzoru zračnega prostora in letališč.

SLOVAŠKA

Obrambni sistem urejajo Ustava, Zakon o obrambi, Zakon o oboroženih silah, Zakon o varnosti države, Zakon o obrambni dolžnosti, Zakon o državni službi poklicnih vojakov in drugi zakoni, povezani z vojaško organiziranostjo. Krovni zakon, ki ureja področje obrambe, je Zakon o obrambi (v veljavi od leta 2002), ki ureja pristojnosti in izvrševanje nalog v času vojne, pravice in dolžnosti pravnih in fizičnih oseb, razlaščenje v javno dobro ter načrtovanje obrambe države. Spremembe Zakona o obrambi so na predlog Ministrstva za obrambo trenutno v parlamentarnem postopku. Glavni nameni sprememb so izboljšanje upravljanja obrambnega sektorja, spremembe sistema obrambnega planiranja, večja učinkovitost usposabljanja in izkoriščanje zmogljivosti Oboroženih sil Slovaške republike.

Zakon o varnosti države iz leta 2002 določa razglasitev in naloge posameznih organov in drugih subjektov v času vojne, izrednega in kriznega stanja. Zakon o obrambni dolžnosti iz leta 2005 našteva dolžnosti državljanov s stalnim prebivališčem na Slovaškem v času kriznih razmer in določa pravila glede mobilizacije in delovanja ter prenehanja delovanja v rezervnih enotah oboroženih sil. Naloge, uporabo, vodenje, odnose, upravljanje, mobilizacijo, pripravo, usposabljanje, mednarodno sodelovanje, sodelovanje v mednarodnih operacijah ter poveljevanje in nadzor Oboroženih sil Slovaške republike podrobneje ureja Zakon o oboroženih silah iz leta 2002. Statusne zadeve pripadnikov oboroženih sil in odnose med izvrševanjem državne službe celostno ureja Zakon o državni službi poklicnih vojakov v Oboroženih silah Slovaške republike iz leta 2005, ki pa bo predvidoma v začetku leta 2016 doživel obsežne spremembe (amandmaji so trenutno v parlamentarni obravnavi). Zakon o socialnem varstvu policistov in vojakov iz leta 2002 poleg osnovnih določb ureja zdravstveno in nezgodno zavarovanje ter zavarovanje med vojaško službo.

Skladno s slovaško zakonodajo lahko državljan Slovaške in druge članice EU oziroma članice mednarodne organizacije v skupnem interesu na področju obrambe (Nato), katere članice je tudi Slovaška, in ima stalni naslov na območju Slovaške, služi v državni službi na Slovaškem oziroma v oboroženih silah. Slovaške oborožene sile torej lahko zaposlujejo tudi osebe z dvojnimi državljanstvom in tujce.

Poklicni vojaki so glede na delovnopravno ureditev sestavni del državne uprave. Poklicni vojaki se zaposlujejo za določen čas, od treh do največ šestih let. Kandidat za vojaka ima lahko največ 25 let, za častnika pa 30 let (starostna omejitev ne velja za vojake, ki delujejo v pravni službi ali vojaškem zdravstvu ali pa so postavljeni na položaj vojaškega duhovnika, vojaškega športnega trenerja ali vojaškega glasbenika). Za poklicne pripadnike vojske glede na stopnjo čina veljajo starostne omejitve, po katerih ne morejo več delati v vojaški strukturi.

Splošna omejitev je 55 let (razen za vojake, ki delajo v pravni službi ali vojaškem zdravstvu oziroma kot vojaški duhovniki, vojaški športni trenerji ali vojaški glasbeniki in v nekaterih drugih službah). Za častnike z generalskimi čini velja starostna omejitev 57 let. Izjeme glede starostnih omejitev za poklicne vojake lahko dovoli minister za obrambo. Osnovne pravice pripadnikov po odhodu iz vojske so pravica do pokojnine ter pravica do pokojninskega prispevka za vdove in sirote poklicnih vojakov. Dodatno pokojninsko zavarovanje je za poklicne pripadnike vojske prostovoljno.

Po Zakonu o državni službi poklicnih vojakov se poklicni vojaki ne smejo združevati v sindikalnih organizacijah. Prav tako ne smejo delovati v političnih organizacijah in se aktivno udeleževati političnih zborovanj.

Predsednik republike je vrhovni poveljnik vojske, pisarna predsednika pa spada med službene urade Oboroženih sil Slovaške republike. Predsednik države poleg načelnika generalštaba poveljuje oboroženim silam in lahko izdaja vojaška povelja. Načelnika generalštaba na predlog vlade imenuje in odpokliče predsednik države, načelnika vojne pisarne pa na predlog obrambnega ministra. Osnovne pristojnosti predsednika so, da državnim organom in drugim pravnim osebam, ki skrbijo za varnost države, predlaga ukrepe za zagotavljanje varnosti in obrambe države. Od njih lahko zahteva podatke o stanju obrambe države. Na predlog vlade lahko predsednik zaradi upravičenih vzrokov razglasi vojno, izredno ali krizno stanje. Predsednik izdaja vojaška povelja oboroženim silam, izdaja osnovne vojne rede in podeljuje medalje ter bojne zastave.

Predloge za sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah pripravlja Ministrstvo za obrambo. Vlada jih po potrditvi pošlje v parlament, v obravnavo odboru za obrambo. Končno odločitev skladno z Ustavo sprejme parlament. Če je potrebna hitra odločitev (udeležba na humanitarnih misijah, skupna obramba proti agresiji in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah), lahko o napotitvi odloči vlada za največ 60 dni in svojo odločitev naknadno pošlje v potrditev parlamentu.

Krizno upravljanje je urejeno v Zakonu o upravljanju države v kriznih situacijah v nevojnem času in vojnem stanju. Zakon govori o delovanju državnih organov javne moči pri upravljanju države v kriznih situacijah, o pravicah in dolžnostih pravnih in fizičnih oseb ter o pripravi na krizne situacije v nevojnem času in vojnem stanju. Krizno upravljanje urejajo tudi Zakon o varnosti države v času vojne, vojnega, izrednega in kriznega stanja, Zakon o obrambi, ki omenja ustanavljanje enot za krizno upravljanje v vojnem in nevojnem času in kriznih štabov v vojnem času, ter Zakon o oboroženih silah, v katerem se omenjajo naloge oboroženih sil v času krize. Kritična infrastruktura državnega pomena se ureja v Zakonu o varnosti države v času vojne, vojnega, izrednega in kriznega stanja ter v Zakonu o zaščiti pred poplavami, ki velja od leta 2009.

Kritična infrastruktura državnega pomena je podrobneje opisana v dokumentu Koncept kritične infrastrukture v Slovaški republiki in način njene zaščite ter v dokumentu Narodni program za zaščito in obrambo kritične infrastrukture. Na obrambnem področju se pojem civilne obrambe ne uporablja, uporablja pa se termin civilna zaščita (civilná ochrana), ki ga ureja Zakon o civilni zaščiti prebivalstva iz leta 1994. Zakon ureja delovanje civilne zaščite pri zaščiti življenja, zdravja in premoženja. Civilna zaščita je definirana kot sistem nalog in ukrepov, ki so usmerjeni v zaščito življenja, zdravja in lastnine, predvsem z vidika morebitne grožnje in določanja postopkov odpravljanja posledic izrednih dogodkov.

ROMUNIJA

Obrambni sistem urejajo Zakon o nacionalni obrambi iz leta 1994, Zakon o statusu vojaških

oseb iz leta 1995, Zakon o organizaciji in funkcioniranju Ministrstva za narodno obrambo iz leta 2006, Zakon o Vrhovnem svetu obrambe iz leta 2002, Zakon o statusu vojakov, nabornikov in rezervnega sestava iz leta 2006, Zakon o statusu javnih uslužbencev iz leta 1999 ter Zakon o pripravi prebivalstva za obrambo iz leta 2006.

Zakon o organizaciji in delovanju Ministrstva za nacionalno obrambo ureja organizacijo, odnose in službo v vojaški organizaciji, in sicer določa strukturo Ministrstva za nacionalno obrambo in strukturo vojske. Ministrstvo za nacionalno obrambo je strokovni organ centralne javne administracije, ki vodi aktivnosti pri obrambi države. Vojsko sestavljajo kopenska vojska, mornarica, vojaško letalstvo in zračna obramba ter druge sile. Ministrstvo in vojsko popolnjujejo vojaške in civilne osebe.

Po novem zakonu so poklicni pripadniki vojske del javne uprave, vendar ta del zakona ni uveljavljen, tako da je njihov status nejasen. Poklicni vojaki se zaposlujejo tako, da prvo pogodbo podpišejo za štiri leta z možnostjo podaljšanja za 2 do 3 leta. Kariera traja od 18. do 45. leta starosti. Najboljši imajo možnost prehoda v podčastniško ali celo v častniško strukturo. Poklicni vojak lahko napreduje v pet vojaških činov.

Za poklicne pripadnike vojske so določene omejitve, po katerih ne morejo več delati v vojaški strukturi (starostna omejitev do 45. leta ter omejitev na podlagi disciplinskih sankcij). Po odhodu iz vojske imajo pripadniki pravico do šolanja na višjih vojaških ali civilnih šolah. Po starem zakonu so lahko ob odhodu prejeli do 20 povprečnih plač (odpravnina). Dodatno pokojninsko zavarovanje je za poklicne pripadnike vojske prostovoljno. Zaposlovanje oseb z dvojnimi državljanstvom ureja Zakon o statusu vojaških oseb. Poklicni pripadniki morajo imeti romunsko državljanstvo in stalno prebivališče v Romuniji, enako velja za pripadnike rezervne sestave kot tudi za zaposlene v upravnem delu Ministrstva za nacionalno obrambo.

Pristojnosti predsednika republike določa Zakon o Vrhovnem svetu obrambe. Člani Vrhovnega sveta obrambe so predsednik države, predsednik vlade, ministri za nacionalno obrambo, notranje in zunanje zadeve, ministri za pravosodje, finance, industrijo, načelnik GŠ ter direktorji obveščevalnih in varnostnih agencij. V zakonu so se izognili natančni opredelitvi, da je predsednik tudi vrhovni poveljnik vojske, je pa poveljnik Vrhovnega sveta obrambe. Podpisuje ukaze o postavitvah, imenovanjih, napredovanjih in upokojitvah generalov.

O napotitvi v mednarodne operacije in na misije pripadnikov oboroženih sil Romunije predloge daje predsednik republike. Parlamentarni odbori pripravijo poročilo, na podlagi katerega parlament sprejme resolucijo o napotitvi.

V romunskih oboroženih silah organiziranje in delovanje sindikatov nista dovoljeni.

Krizno upravljanje ureja Zakon o Vrhovnem svetu obrambe, v katerem sta opredeljena organizacija in funkcioniranje sveta, ki odloča o uvedbi izrednih razmer, mobilizaciji, odvratanju agresije, oklicu in preklicu vojnega stanja. Termin civilna obramba se v okviru delovanja obrambnega sistema Romunije ne uporablja.

Po zakonu se vojska lahko uporablja tudi za zagotavljanje javnega reda in miru.

Po zakonu se vojska lahko uporablja tudi za zagotavljanje javnega reda in miru.

NIZOZEMSKA

Nizozemska nima posebnega zakona, ki bi urejal obrambni sistem. Splošno vojaško službo urejata Zakon o obveznem služenju vojaškega roka in Zakon o ugovoru vesti vojaški dolžnosti. Pravni status pripadnikov vojaške rezerve je urejen v Zakonu o vojaških rezervistih.

Glavni/Osrednji zakon za zaposlene v vojaški organizaciji je Zakon o vojaških javnih uslužbencih (Militaire ambtenarenwet) in ureja njihov pravni status. S posebnimi zakoni se urejajo pokojninsko zavarovanje vojaških oseb, njihova disciplinska odgovornost in kazenska odgovornost.

Vsi zaposleni na področju obrambe, tudi zaposleni v vojski, so javni uslužbenci v sektorju obrambe in imajo svojo kolektivno pogodbo. V nizozemski vojski je dovoljeno zaposlovanje oseb z dvojnimi državljanstvom, če je eno izmed državljanstev državljanstvo Nizozemske. Zelo redko, le v posebnih situacijah in samo začasno, lahko status pripadnika nizozemske vojske dobi tudi oseba, ki nima nizozemskega državljanstva. Sindikalno združevanje v vojski ni dovoljeno.

Pri zaposlovanju poklicnih vojakov se uporabljajo tako pogodbe za določen kot tudi za nedoločen čas. Obstaja tako imenovani prilagodljiv sistem kadrovanja, katerega bistvo je, da je vojaška kariera sestavljena iz treh faz. Vsak vojak začne kariero v vojski s prvo fazo, ki obsega osnovno usposabljanje in nekaj let službe. V drugi fazi se pridobiva specialistično znanje. Starostna meja za vstop v drugo fazo je trenutno 35 let, vendar se bo v prihodnje prilagajala in ne bo natančno določena. V prvih dveh fazah se pogodbe o zaposlitvi sklepajo za določen čas, v tretji fazi pa se častnikom ponudi pogodba za nedoločen čas, ki traja do izpolnitve pogojev za starostno upokožitev. Odločitev o tem, ali bo posameznik napredoval iz 1. faze v 2. v fazo in nato v 3. fazo, sprejme delodajalec in je odvisna od potreb organizacije in od posameznikovih sposobnosti ter motiviranosti za nadaljnji razvoj. Če posameznik ne dosega kriterijev za prehod med fazami, se mu pogodba prekine.

V Zakonu o vojaških javnih uslužbencih so poleg starostne omejitve, ki je trenutno povprečno 58 let (za pripadnike s činom podpolkovnika in višjimi čini med 60 in 65), določeni tudi drugi razlogi, zaradi katerih se pogodba o zaposlitvi prekine. To so na primer zdravstveni razlogi, varnostni zadržki ali kršitve vojaške discipline.

Obseg pravic, ki jih imajo pripadniki vojske po odhodu iz organizacije, je odvisen od vzroka njihovega odhoda. Če se je njihova pogodba za določen čas iztekla ali so vojsko zapustili prostovoljno, imajo malo pravic, več jih imajo ob odhodu iz vojske zaradi starostne omejitve. Ministrstvo za obrambo jim pri iskanju druge zaposlitve zunaj vojske lahko pomaga s kariernim svetovanjem, če pa se nekdanji pripadniki vojske ne morejo zaposliti, jim pod določenimi pogoji poleg mesečne pomoči za nezaposlene pripadajo še dodatne ugodnosti.

Pripadniki vojske, ki morajo oditi iz organizacije zaradi starostnih omejitev, so upravičeni do prejemanja nadomestila v višini 73 % zadnje plače, in sicer do takrat, ko dosežejo starost 65 let, kar je pogoj za starostno upokožitev. To velja le za tiste pripadnike, ki so že v tretji fazi kariere. Nadomestila plačuje ministrstvo za obrambo, pogoji, ki jih mora izpolnjevati nekdanji pripadnik, da je upravičen do prejemanja nadomestila, so določeni v posebnem zakonu.

Poklicni pripadniki vojske so vključeni v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje. Vplačuje se mesečni prispevek, ki znaša približno 20 % neobdavčenega mesečnega dohodka, in sicer 70 % plača delodajalec, 30 % pa zaposleni. Po 40 letih službe pripadniki

vojske prejmejo t. i. kombinirano pokojnino (osnovno pokojnino od države in dodatno pokojnino), ki znaša približno 70 % zadnje plače. Sorodniki umrlih pripadnikov vojske prejemajo do 70 % pokojnine, vendar pod določenimi pogoji.

O sodelovanju vojske v MOM odloča vlada. Že v ustavi je določeno, da vlada pred napotitvijo vojske v mednarodne operacije in na misije o tem seznanji parlament. V praksi se to izvede tako, da se v uradnem obvestilu, ki ga vlada naslovi na parlament, najavi namera za napotitev, pozneje pa v posebnem obvestilu tudi odločitev za napotitev. Čeprav parlament nima formalne pravice, da zavrne napotitev, vlada pred napotitvijo vedno poskuša dobiti široko politično podporo.

Posebnega zakona, ki bi urejal krizno upravljanje, Nizozemska nima, prav tako nima posebnega zakona o zaščiti kritične infrastrukture.

AVSTRIJA

Osnove delovanja obrambnega sistema ureja Zvezni ustavni zakon. Organizacijo zvezne vojske, vojaško obveznost in vojaško-pravna razmerja ureja Zakon o obrambi (Wehrgesetz).

Delovnopравни status zvezne vojske poleg navedenih predpisov urejajo tudi Zakon o uradniškem delovnopravnem razmerju, Zakon o plačah, Zakon o pogodbenih uslužbencih in Zakon o dodatkih v vojski. Poseben zvezni zakon ureja naloge in pristojnost vojske pri vojaški obrambi države.

Skladno z Zakonom o obrambi je zvezna vojska sestavljena na podlagi vsesplošne vojaške obveznosti. Vojaška obveznost zajema čas služenja vojaškega roka, služenja v obvezni rezervi (Milizstand) in rezervi (Reservestand). Za moške državljane Avstrije se vojaška obveznost začne s 17. letom in konča z dopolnjenim 50. letom starosti. Za častnike, podčastnike in specialiste na določenih področjih pa traja vojaška obveznost do 65. leta.

Pripadniki zvezne vojske so del državnih struktur, zato zanje načeloma veljajo isti predpisi kot za druge državne uslužbenke. Obstajajo pa izjeme, ki veljajo le za pripadnike vojaške organizacije, in sicer na področju disciplinskega prava in na področju plač ter nagrajevanj.

Vojaška organizacija zaposluje pripadnike za določen in nedoločen čas. Vojaški osebi s statusom vojaškega pogodbenika za določen čas se ne glede na rang (vojaške in podčastniške dolžnosti do čina višji štabni vodnik) pogodba prekine, ko dopolni starost 40 let.

Vsem vojaškim osebam, ki imajo pogodbo za določen čas (vojaški pogodbeniki za določen čas in vojaški uslužbenci po pogodbi) ne glede na rang (vojaška ali podčastniška dolžnost) in če se jim izteka pogodba o zaposlitvi, pripada pravica do uveljavljanja zahteve za pridobitev poklicne kvalifikacije. Če je imela vojaška oseba veljavno pogodbo za tri leta, ji v četrtem letu vojaški sistem pomaga pri usposabljanju za poklic v civilnih strukturah. Zahteva za pridobitev poklicne kvalifikacije obsega vse ukrepe, ki so potrebni, da lahko posameznik po izteku pogodbe najde delo v civilnem okolju. Stroške prešolanja do višine približno 34.050,00 evrov krije vojska. Še dodatno pa dobi pripadnik v letu, ko se usposablja za poklic v civilnem okolju, 75 oziroma 95 % plače od višine zadnje izplačane plače. Pripadniki vojaške organizacije so vključeni v obvezno zdravstveno, nezgodno in pokojninsko zavarovanje ne le v času zaposlitve, temveč tudi v času, ko opravljajo prekvalifikacijo za civilni poklic.

Predsednik države je, skladno z Zveznim ustavnim zakonom, vrhovni poveljnik avstrijske

zvezne vojske. Nadzor nad njo pa ima Bundestag, ki je zakonodajni organ. Pri uradu zveznega kanclerja deluje Zvezni svet za obrambo, ki ga vodi zvezni kancler. Zvezni svet za obrambo sestavljajo še podkancler, minister za obrambo, minister za zunanje zadeve in drugi resorni ministri ter načelnik generalštaba avstrijske zvezne vojske in odvisno od zadeve predstavniki vseh v državnem svetu zastopanih strank.

Napotitev vojske v mednarodne operacije in na misije ureja Zvezni ustavni zakon o sodelovanju in solidarnosti pri napotitvi enot in posameznikov v tujino. Kdo odloča o napotitvi, je odvisno od vrste/značaja operacije. Če gre za operacije ohranjanja miru in humanitarne operacije, o napotitvi odloča zvezna vlada s soglasjem Glavnega odbora Državnega zbora. Ob zelo nujni napotitvi v humanitarno operacijo skupno odločitev sprejmejo zvezni kancler, zvezni minister za zunanje zadeve in pristojni resorni minister ter o tem obvestijo zvezno vlado in glavni odbor. V operacije iskanja in reševanja pa se pripadniki zvezne vojske napotijo po odločitvi pristojnega ministra. O napotitvi se obvesti zvezna vlada.

Zakona o kriznem upravljanju Avstrija nima. Splošne določbe o zaščiti kritične infrastrukture so zapisane v strategiji nacionalne varnosti Republike Avstrije. Podrobneje je to področje urejeno s programi za zaščito kritične infrastrukture (APCIP) in načrti za njihovo implementacijo. Načrte pripravljata Urad zveznega kanclerja in Ministrstvo za notranje zadeve v sodelovanju s pristojnimi resorji, zveznimi deželami in organizacijami posebnega oziroma strateškega pomena.

BELGIJA

Kraljevi odlok iz leta 2001 določa strukturo obrambnega področja v Kraljevini Belgiji in tudi pristojnosti organov in subjektov, ki so del njega. Oborožene sile so eden izmed teh subjektov. Ker so civilno osebje na področju obrambe državni uradniki, zanje veljajo enaki predpisi kot za zaposlene na vseh drugih ministrstvih v državi, vendar pripadniki vojske niso državni uradniki, zato zanje veljajo drugačni predpisi. V vojski se lahko zaposlijo tudi osebe z dvojnimi državljanstvom, pri čemer ni nujno, da je eno izmed teh državljanstev Belgije. V vojski se lahko zaposlijo tudi tujci iz določenih držav. V ministrstvu je dovoljeno organiziranje in delovanje sindikatov, in sicer tako za civilno osebje kot za pripadnike vojske, vendar so pravne podlage za delovanje enih in drugih različne.

Pri zaposlovanju in upokojevanju vojaških oseb se uporabljajo različni predpisi. Od vrste predpisa, ki je podlaga za zaposlitev, je odvisno tudi trajanje zaposlitve. Vojaške osebe se lahko zaposlijo za določen čas, in sicer od dveh do štirih let kot oblika prostovoljcev. Že ob zaposlitvi so seznanjeni s tem, da podaljševanje zaposlitve ni mogoče. Vojaškim osebam, ki se zaposlijo za nedoločen čas, zaposlitev preneha, ko dosežejo zakonsko predpisano starost za upokožitev, ki je, ne glede na kategorijo, 56 let. Izjeme so pripadniki s činom generalmajorja, ki se upokojijo pri 59 letih, in s činom generalpodpolkovnika, ki se upokojijo pri 61 letih.

Nekdanji pripadniki vojske nimajo posebnih pravic, zanje še vedno veljata dolžnost varovanja podatkov s stopnjo tajnosti, s katerimi so bili seznanjeni v času opravljanja vojaške službe, in dolžnost lojalnosti do nekdanjega delodajalca. V nekaterih okoliščinah pa imajo nekdanji pripadniki vojske posebne pravice. Če ima nekdanji pripadnik status vojnega invalida, mu pripada brezplačna zdravstvena oskrba. Tisti nekdanji pripadniki, ki so na komisiji za ocenjevanje primernosti za vojaško službo dobili negativno oceno in so bili zato odpuščeni, so upravičeni do nekakšnega nadomestila pokojnine. Obveznega dodatnega

pokojninskega zavarovanja nimajo oziroma jim ga ne plačuje delodajalec, hkrati se tudi sami odločajo, ali bodo vključeni v to zavarovanje.

O sodelovanju v mednarodnih operacijah in na misijah skupaj odločajo predsednik vlade, obrambni minister in minister za zunanje zadeve. Nikjer ni predpisano, da je treba o napotitvi seznaniti parlament, se pa v praksi to dogaja.

Krizno upravljanje je v pristojnosti ministrstva za notranje zadeve. Prav tako je v njihovi pristojnosti tudi področje zaščite kritične infrastrukture. Belgija je Direktivo Sveta (ES) iz leta 2008 o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe za izboljšanje njene zaščite prilagodila svoji zakonodaji in leta 2011 sprejela Zakon o varovanju in zaščiti kritične infrastrukture.

MADŽARSKA

Normativne podlage nacionalne obrambe so določene že v Ustavi (člen 31 in 45), v kateri so navedene obveznosti državljanov za izvajanje vojaške službe in osnovne naloge Madžarskih obrambnih sil (MOS). Ustava tudi določa, da imajo parlament, predsednik države, nacionalni obrambni svet, vlada in pristojni minister skladno z zakonodajo pravico usmerjanja MOS. Krovni zakon je Zakon o obrambi iz leta 2011, ki bolj podrobno razmejuje pristojnosti in naloge MOS. Ministrstvo za obrambo je odgovorno vladi za implementacijo nalog, povezanih z nacionalno obrambo, vojaškimi zadevami, kriznim upravljanjem ter vodenjem in upravljanjem MOS. Vojaške organizacije so podrejene načelniku obrambnega štaba, ki vodi obrambni štab in vojaške organizacije, hkrati pa je glavni vojaški svetovalec ministra za obrambo. Urad obrambne administracije, ki je neposredno podrejen ministru za obrambo, je glavna podporna in koordinacijska enota, pristojna predvsem za civilno-vojaške odnose in krizno odzivanje. Še bolj podrobno pa so pristojnosti, naloge, organizacija, upravljanje, sistem, uporaba orožja, prisilnih sredstev, vojaških simbolov itn. MOS opredeljene v vladni uredbi iz leta 2011 (209/2011).

Pravni status pripadnikov Madžarskih obrambnih sil opredeljujejo Zakon o statusu vojaških uslužbencev iz leta 2012 in odredbe na ravni ministra za obrambo. Pravila o službi Madžarskih obrambnih sil, ki jih je izdal minister za obrambo leta 2005, določajo dolžnosti in pravice vojaškega osebja. Zakon o statusu vojaških uslužbencev za vojaško osebje zagotavlja samostojen status in jih izvzema iz pravil javnega sektorja. Uslužbenci vojaških in drugih uniformiranih agencij so podrejeni drugim pravnim predpisom kot uslužbenci v javnem sektorju. Dvojno državljanstvo avtomatično ne izključuje možnosti vojaške službe, vendar se vsak posamezni primer preuči, ali ne pomeni morda morebitnega tveganja za nacionalno varnost.

Vojaško osebje sestavlja poklicno osebje, ki ima sklenjeno pogodbo za nedoločen čas, in pogodbeno osebje, ki službo opravlja za določen čas. Minimalna starost za vojaško zaposlitev je 18 let, zakon pa zahteva tudi nekatere druge pogoje. Zgornja starostna meja v Madžarskih oboroženih silah je tako kot tudi v drugih družbenih sektorjih enaka splošni zakonsko določeni stopnji za upokojevanje. Dopolnitev omenjene meje je vzrok za prekinitev pogodbe. Pripadniki obrambnih sil so izenačeni z drugimi zaposlenimi glede možnosti dodatnih pokojninskih shem, saj se za njih plačujejo le osnovni prispevki, medtem ko se lahko – tako kot drugi zaposleni – pridružijo prostovoljnemu pokojninskemu zavarovanju.

Skladno z ustavo je predsednik republike vrhovni poveljnik Madžarskih oboroženih sil,

vendar nima možnosti neposrednega poveljevanja. Predsednik tudi imenuje generale, vendar le ob hkratnem soglasju ministra za obrambo. Poleg tega predsednik potrjuje državne vojaško-varnostne načrte, imenuje in odpokliče načelnika obrambnega štaba, lahko pa tudi zastavlja vprašanja vladi glede delovanja MOS.

O sodelovanju vojske v mednarodnih operacijah in na misijah odloča vlada, vendar mora biti sodelovanje skladno z odločitvami Nata ali EU. V nasprotnem primeru je potrebna odločitev parlamenta. Odgovornost za implementacijo sodelovanja ima minister za obrambo, ki mora o napotitvah redno poročati vladi in parlamentu.

Kritično infrastrukturo državnega pomena celostno uravnava zakon iz leta 2012, ki določa identifikacijo, dodelitev in zaščito kritičnega sistema in infrastrukture.

HRVAŠKA

Zakon o obrambi je temeljni zakon, ki ureja področje obrambe in način organiziranja države za obrambo in način izvrševanja obrambne funkcije. Določa naloge na področju vodenja in nadzora obrambe države, naloge in organizacijo oboroženih sil in njihovo vodenje ter poveljevanje. V zakonu so določene tudi pristojnosti lokalne in regionalne samouprave ter pravice in obveznosti državljanov na področju obrambe.

Zakon o službi v oboroženih silah Republike Hrvaške ureja vsa vprašanja, povezana s službo v vojski, in sicer postopke zaposlitve, pravice, dolžnosti in odgovornosti pripadnikov, vrste činov, napredovanja v činih, prenehanje vojaške službe in druga področja, povezana s službo v hrvaški vojski. S tem zakonom je pripadnikom hrvaške vojske, ki so sicer uslužbenci Ministrstva za obrambo, priznan drugačen pravni status kot drugim javnim uslužbencem na Hrvaškem. Za zaposlitev v vojski se lahko prijavi tudi oseba z dvojnimi državljanstvom, tujcev na zaposlujejo. Aktivnim vojaškim osebam je z zakonom prepovedano združevanje v sindikatu, preostali zaposleni v vojski pa to pravico imajo.

Delodajalec sklone s kandidati za vojake pogodbo za štiri leta. Po tem obdobju se lahko pogodba podaljša še za pet let in nato še tretjič za šest let. Podčastniki, častniki in vojaški specialisti, ki izpolnjujejo predpisane zahteve in opravijo predpisano usposabljanje, se v vojski zaposlijo za nedoločen čas. Vojaki so lahko po tem, ko prejmejo prvo službeno oceno in če zadostijo tudi vsem drugim zdravstvenim in varnostnim kriterijem, napoteni na ustrezno usposabljanje za podčastnike/častnike/vojaške specialiste in po končanem usposabljanju postanejo pripadniki vojske za nedoločen čas.

Zdravstveno in pokojninsko zavarovanje aktivnih vojaških oseb urejajo Zakon o službi v oboroženih silah, Zakon o pokojninskem zavarovanju in Zakon o pravicah iz pokojninskega zavarovanja aktivnih vojaških oseb, pripadnikov policije in drugih pooblaščenih oseb.

Ministrstvo za obrambo stalno izvaja program skrbi za nekdanje pripadnike vojske in ministrstva. Ugodnosti po tem programu so deležni tisti, ki izpolnjujejo pogoje, določene v Zakonu o pravicah iz pokojninskega zavarovanja aktivnih vojaških oseb, pripadnikov policije in drugih pooblaščenih oseb. Tisti pripadniki vojske, ki so zaradi invalidnosti, ki je posledica opravljanja poklica, nezmožni za nadaljnje delo v vojski, so upravičeni do prejemanja določenega dela invalidske pokojnine, tudi v primeru, če se ponovno zaposlijo drugje.

Ustava Republike Hrvaške določa, da je predsednik republike vrhovni poveljnik oboroženih sil in predstavlja (zastopa) oborožene sile doma in v tujini. Ima pristojnost za razglasitev vojnega stanja in sklepanje miru po predhodni odločitvi parlamenta. Imenuje in razrešuje

načelnika štaba oboroženih sil in vojaške poveljnike. V primeru obstoja nedvoumne grožnje za neodvisnost, celovitost in obstoj Republike Hrvaške lahko ob soglasju predsednika Vlade odredi uporabo oboroženih sil, tudi če vojno stanje ni bilo razglašeno. V vojnem stanju ali takrat, ko obstaja nedvoumna grožnja za neodvisnost, celovitost in obstoj RH, izdaja uredbe z zakonsko močjo.

Sodelovanje enot, namenskih skupin in posameznih pripadnikov v mednarodnih operacijah in na misijah ureja Zakon o obrambi. Odločitev o sodelovanju sprejme parlament na predlog Vlade RH in ob predhodni odobritvi predsednika republike. Ko parlament sprejme odločitev o sodelovanju v mednarodni operaciji in na misiji, predsednik republike na predlog ministra za obrambo izda ukaz o napotitvi v MOM.

Posebnega zakona, ki bi urejal krizno upravljanje, Hrvaška nima, prav tako nima enotnega sistema kriznega upravljanja. Zakon o kritični infrastrukturi iz leta 2013 ureja področje kritične infrastrukture. Določa kritično infrastrukturo državnega pomena in evropsko kritično infrastrukturo, ocene njune ogroženosti, ukrepe za njuno zaščito in načrte varovanja kritične infrastrukture za lastnike kritične infrastrukture. Večino pristojnosti iz tega zakona izvaja Nacionalni direktorat za zaščito in reševanje.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave

Z zakonom bodo bistveno zmanjšani administrativni postopki in dejavnosti. Ukinjen bo sistem izdajanja soglasij v prometu z zemljišči. Ukinjen bo poseben postopek izdajanja pooblastil za aerosnemanja in raziskave za izdelavo kartografskih publikacij. Zmanjšan bo obseg izdelave obrambnih načrtov v miru in omejen le na obdobje nevarnosti napada na državo. V miru se bodo tako načrtovale zgolj priprave za izvajanje ukrepov za krizno odzivanje ter priprave za zagotovitev obrambnih zmogljivosti.

Pri vseh postopkih poslovanja ministrstva je predvideno in mogoče elektronsko poslovanje. V postopkih, ki še obstajajo, je upoštevano načelo vse na enem mestu tako, da stranke posredujejo v posameznih postopkih (npr. izdaja soglasij in dovoljenj za proizvodnjo in promet z obrambnimi proizvodi) Ministrstvu za obrambo le potrebne izjave o različnih dejstvih, ki jih preverja ministrstvo in samo pridobiva ustrezne podatke iz obstoječih baz. Podobno velja za upravljanje s podatki, ki se nanašajo na posamezne dolžnosti na obrambnem področju.

Ukinjene bodo enote za zveze. Poenostavljena bo notranja struktura organiziranosti vojaške organizacije. Ukinjena bodo vojaška teritorialna poveljstva in omogočena bo poenostavitev celotne vojaške organizacije z vidika vodenja, poveljevanja in kontrole.

Z zakonom je predvidena uskladitev sistema izdajanja soglasij za prenos obrambnih proizvodov znotraj EU oziroma med članicami EU, ki je posledica implementacije Direktive 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 6. maja 2009, o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj skupnosti (UL L št. 146 z dne 10.6.2009, stran 1). Pri tem je bistveno, da se bo soglasje za prenos obrambnih proizvodov izdalo le enkrat, če

gre za prenos obrambnih proizvodov znotraj EU med posameznimi članicami.

Uveljavitev novega zakona ne bo zahtevala novih organov, omogočila pa bo enostavnejše prilagajanje vojaške organizacije usmeritvam določenim z razvojnimi dokumenti.

Za izvajanje zakona niso predvideni dodatni kadri, niti se njihovo število ne bo v srednjeročnem obdobju znižalo bolj, kot je načrtovano že s sprejetimi rešitvami za racionalizacijo zlasti upravnega dela Ministrstva za obrambo ter predvidenimi integracijami poslovnih procesov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Poenostavljen bo postopek pridobivanja soglasij za proizvodnjo in dovoljenj za promet oziroma prenos obrambnih proizvodov, še posebej na območju EU. Stranke bodo morale vložiti le vlogo z ustreznimi izjavami, v katerih navedena dejstva bo Ministrstvo za obrambo preverilo v drugih bazah podatkov.

Državljeni pri prometu z zemljišči (kmetijskimi) ne bodo več potrebovali posebnega soglasja upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, ki se je doslej zahtevalo zaradi varovanja obrambnih interesov.

Z vidika strank ne bo več potreben poseben postopek za pridobitev pooblastila za aerosnemanja za izdelavo kartografskih publikacij. Prav tako ne bo treba pridobiti tujim fizičnim in pravnim osebam, ki opravljajo raziskovanja na določenih področjih, posebnega soglasja Ministrstva za obrambo oziroma ministrstva, pristojnega za raziskovalno dejavnost.

V zakonu prav tako ni več predvidena obveznost prijave spremembe osebnih podatkov za vojaške obveznike ter prijave spremembe podatkov o stanju materialnih sredstev, za katere je naložena materialna dolžnost, saj se predvideva pridobivanje podatkov s strani ministrstva iz obstoječih uradnih evidenc.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

/

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Poenostavitev celotnega sistema dovoljenj za prenos obrambnih proizvodov na območju EU ter pri pridobivanju soglasij za proizvodnjo in dovoljenj za promet obrambnih proizvodov, bo stimulatивно vplivala na razvoj obrambne industrije oziroma proizvodnje za obrambne in varnostne potrebe.

Odprava posebnih pooblastil za aerosnemanje za izdelavo kartografskih publikacij in soglasij za izvajanje raziskav v določenih področjih, bo poenostavilo postopke za podjetja, ki se ukvarjajo s temi dejavnostmi ter pozitivno vplivalo na njihovo konkurenčnost.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Zakon bo v delu, ki se nanaša na upokojevanje vojaških oseb usklajen z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ – 2). Delno bodo odpravljena tudi prikrajšanja, ki so jih utrpeli pripadniki Slovenske vojske, ki jim je prenehalo delo na obrambnem področju na podlagi zakona v letu, ko so izpolnili pravico do starostne pokojnine, po splošnih predpisih oziroma v prehodnem obdobju po uveljavitvi ZPIZ-2, ko so izpolnili pravico do poklicne pokojnine.

Navedene spremembe v Zakonu o obrambi pa bodo vplivale na to, da se bo dvignila starostna struktura v Slovenski vojski in sicer bodo pripadniki Slovenske vojske izpolnjevali pogoje, ko jim preneha delovno razmerje, za starostno pokojnino po splošnih predpisih. Omenjena sprememba bo podaljšala karijerne poti v Slovenski vojski predvsem častnikov in podčastnikov.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Zakon natančno določa dokumente načrtovanja v obrambnem sistemu. Dolgoročni razvoj in opremljanje v obrambnem sistemu se načrtuje z Dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti, ki ga sprejema Državni zbor Republike Slovenije. Dolgoročni program razvoja in opremljanja Slovenske vojske pa se uresničuje s srednjeročnim obrambnim programom, ki ga sprejme vlada in letnimi poslovnimi načrti ministrstva, usklajenimi s proračuni. Z zakonom se ureja se načrtovanje razvoja in opremljanja v obrambnem sistemu, in znotraj tega vojske, kot sestavni del obrambnega načrtovanja v okviru zavezništva.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

Ministrstvo bo sprejel zakon ciljnim skupinam (resorna ministrstva, lokalne skupnosti, podjetjem s področja obrambne industrije, sindikatom) predstavilo preko svoje spletne strani in po potrebi v okviru rednih posvetov z navedenimi skupinami.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

/

6.8. Druge pomembne okoliščine v zvezi s vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI ZAKONA:

Javna objava predloga zakona na podportalu E-demokracija, v kateri je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe je potekala od _____ do _____. V istem času je bil predlog objavljen tudi na spletnih straneh Ministrstva za obrambo.

Javna predstavitev predloga zakona je potekala dne _____ v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu.

Predlog zakona je bil dne 12.4. 2016 predstavljen sindikatom v Ministrstvu ta obrambo.

8. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI

DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

Pri delu Državnega zbora in delovnih teles bodo sodelovali:

- Andreja Katič, ministrica za obrambo,
- Mag. Miloš Bizjak, državni sekretar v Ministrstvu za obrambo,

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON O OBRAMBI

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen **(namen zakona)**

Ta zakon ureja vrsto, organizacijo in obseg obrambe države.

2. člen **(namen obrambe)**

Temeljni namen obrambe je odvratanje napada na državo ter obramba neodvisnosti, nedotakljivosti in celovitosti države. Ta namen se uresničuje z zagotavljanjem nacionalne obrambe in s sodelovanjem države v mednarodnih varnostnih povezavah na podlagi mednarodnih pogodb.

3. člen **(obrambni sistem)**

(1) Obrambni sistem je celota političnih, organizacijskih, vojaških, kadrovskih, materialno finančnih, obveščevalno varnostnih, informacijsko komunikacijskih, normativnih, izobraževalnih in drugih dejavnosti, ki jih razvija država za obrambo.

(2) Obrambni sistem države sestavljata Slovenska vojska (v nadaljnjem besedilu: Slovenska vojska ali vojska), ki izvaja vojaško obrambo samostojno ali v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb ter nevojaški del obrambnega sistema, ki s civilnimi zmogljivostmi in ukrepi podpira delovanje Slovenske vojske, zavezniških sil ali omogočajo uresničevanje drugih obrambnih potreb države pri odzivanju države na krizo, vojno pa tudi izredno stanje ter prispevajo k prizadevanjem države za mir, varnost in stabilnost.

(3) Delovanje obrambnega sistema zagotavljajo tudi drugi državni organi, samoupravne lokalne skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter državljanke in državljani (v nadaljnjem besedilu: državljani) v mejah in na način, ki ga določa zakon.

(4) Obrambne zadeve so v pristojnosti države.

4. člen **(spoštovanje mednarodnega vojnega in humanitarnega prava)**

Obrambo države se izvaja v skladu z načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava ter sprejetimi mednarodnimi obveznostmi.

5. člen **(pomen pojmov)**

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Civilne zmogljivosti so zmogljivosti državnih organov, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij, ki so namenjene predvsem za podporo Slovenski vojski in zavezniškim silam.
2. Civilni funkcionalni strokovnjaki so civilne osebe, ki so strokovno usposobljene po programu ministrstva za izvajanje nalog na področju civilno-vojaškega sodelovanja v mednarodnih operacijah in na misijah ter izven območja mednarodnih operacij in misij v poveljstvih, enotah in drugih organih mednarodnih organizacij.
3. Formacija je seznam funkcionalnih in kadrovskih dolžnosti, pogojev za njihovo opravljanje ter potrebnih materialnih sredstev in opreme za vojaško poveljstvo, enoto in drugo sestavo v stalni, mirnodobni in vojni sestavi ter njena kadrovska in materialna popolnitev.
4. Izrazito poslabšanje varnostnih razmer v mednarodnem okolju je ocenjeno varnostno stanje države, ko je zaradi vojaške ogroženosti treba stopnji ogroženosti prilagoditi načrtovanje v obrambnem sistemu in povečati obrambne zmogljivosti (v nadaljevanju: izrazito poslabšanje varnostnih razmer).
5. Izredno stanje se razglasi, kadar velika ali splošna nevarnost ogroža obstoj države. Izredno stanje se lahko razglasi, če grozi povečana nevarnost napada na državo oziroma nastane neposredna vojna nevarnost. Povečano nevarnost napada na državo oziroma neposredno vojno nevarnost lahko predstavlja tudi nevarnost oboroženega napada ali oborožen napad na državo ali države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb.
6. Javni uslužbenec po tem zakonu je vojaška oseba, civilna oseba, ki poklicno dela v vojski, ali druga oseba, ki v ministrstvu na podlagi sklenjenega delovnega razmerja opravlja javne naloge oziroma spremljajoča dela na uradniškem oziroma strokovno-tehničnem delovnem mestu na obrambnem področju (v nadaljnjem besedilu: javni uslužbenec na obrambnem področju).
7. Kriza po tem zakonu pomeni stanje, ki nastane zaradi dogodkov, ki ogrožajo nacionalno ali mednarodno varnost, oziroma lahko vodi v izredno stanje ali vojno in je za njeno obvladovanje, treba uveljaviti ustrezne ukrepe kriznega odzivanja, ob upoštevanju obveznosti prevzetih, v mednarodnih organizacijah, katerih članica je država.
8. Materialna in zdravstvena oskrba je oskrba Slovenske vojske, prebivalstva, sil za zaščito, reševanje in pomoč ter policije v vojni
9. Mednarodne operacije in misije so vse oblike delovanja vojaških, policijskih, civilnih, reševalnih in drugih sil ter zmogljivosti v drugi državi ali na odprtem morju z ustreznim mandatom na podlagi mednarodne pogodbe, odločitve mednarodne organizacije oziroma prošnje države gostiteljice. Obsegajo mirovne operacije vseh vrst, operacije kriznega odzivanja, mednarodne civilne misije in mednarodne reševalne operacije.
10. Mirnodobna sestava vojske je formacija, ki jo sestavljajo poklicni

pripadniki vojske, pripadniki na prostovoljnem služenju vojaškega roka in pripadniki pogodbene rezerve, v primeru ponovne uvedbe vseh sestavin vojaške dolžnosti pa tudi vojaški obvezniki na služenju vojaškega roka in pripadniki rezervne sestave, kadar so vpoklicani v vojaško službo.

11. Obrambne priprave so celota organizacijskih, kadrovskih, tehničnih in drugih pripravljalnih ukrepov, aktivnosti in rešitev za zagotavljanje delovanja obrambnega sistema v krizi, izrednem stanju in vojni.
12. Obrambni proizvod je vojaško orožje, vojaška oprema in vsak drug proizvod določen v seznamu obrambnih proizvodov, ki se uporablja v Evropski uniji in ga objavi ministrstvo na svoji spletni strani.
13. Obrambne zmogljivosti zagotavljajo obrambno sposobnost Republike Slovenije ter obsegajo vojaške in civilne zmogljivosti, potrebne za obrambo države.
14. Obrambni načrt je celota rešitev in ukrepov za zagotovitev delovanja nosilca obrambnega načrtovanja v krizi ter načrtnega povečevanja njegove pripravljenosti za pravočasen in organiziran prehod na delovanje v izrednem in vojnem stanju.
15. Načrtovanje v obrambnem sistemu je dejavnost, s katero se določajo splošni in posebni cilji v zvezi z obrambo države ter načini njihovega uresničevanja.
16. Obrambna standardizacija obsega organizacijo in postopke priprave, sprejema, izdaje, uveljavitve ter izvajanja Slovenskih vojaških standardov, s katerimi se zagotavlja povezljivost obrambnega sistema v strukture zavezništva ter organizacije, v katere je država vključena na podlagi mednarodnih pogodb.
17. Podpora države gostiteljice je pomoč, ki jo Republika Slovenija v miru, krizi ter izrednem in vojnem stanju s svojimi vojaškimi in civilnimi zmogljivostmi nudi zavezniškim silam in organizacijam, ki se nahajajo na ozemlju, notranjih morskih vodah, teritorialnem morju ali v zračnem prostoru Republike Slovenije, oziroma v teh območjih delujejo ali jih prečkajo.
18. Prenos obrambnih proizvodov pomeni vsako prenašanje ali premik obrambnih proizvodov med dobavitelji v Republiki Sloveniji in prejemniki s sedežem znotraj Evropske skupnosti.
19. Pravila delovanja določajo splošne postopke posameznikov, enot, poveljstev in drugih vojaških sestav, pri opravljanju bojnih in nebojnih nalog. Pravila delovanja določajo tudi okoliščine, pogoje in omejitve ter stopnjo in način, pod katerimi lahko posamezni pripadnik, enota, poveljstvo ali druga vojaška sestava v posameznih primerih uporabijo silo.
20. Pripravljenost Slovenske vojske je stanje, ki odraža njeno sposobnost za izvrševanje z zakonom predpisanih nalog v miru in v vojni.
21. Rezervna sestava so vsi vojaški obvezniki, ki niso pripadniki mirnodobne sestave in so dolžni služiti v rezervni sestavi.
22. Slovenska vojska so vojaška poveljstva, enote, šole in centri (v nadaljevanju poveljstva in enote), ki so pod enotnim poveljstvom, z enotnimi oznakami pripadnosti Slovenski vojski in ki odkrito nosijo orožje.
23. Stalna sestava vojske je formacija, ki jo sestavljajo poklicni pripadniki vojske, to so vojaki, podčastniki, častniki in vojaški uslužbenci (v nadaljnjem besedilu: vojaške osebe) ter civilne osebe, ki delajo v vojski, vendar civilne osebe ne opravljajo vojaške službe.
24. Ukrepi kriznega odzivanja so celota organizacijskih, kadrovskih, tehničnih in drugih ukrepov ter aktivnosti, s katerimi se zagotovi načrtno, pravočasno in organizirano pripravljenost za odzivanje države na krizo, za obrambo države in prehod v izredno in vojno stanje ter delovanje v takih razmerah.
25. Vojaška obramba je obramba države z orožjem in drugimi vojaškimi sredstvi, izvaja pa jo Slovenska vojska samostojno ali skupaj z zavezniškimi vojskami v

sistemu kolektivne obrambe in varnosti.

26. Vojaška oseba je oseba, ki opravlja vojaško službo.
27. Vojaška služba je opravljanje vojaških in drugih del v vojaških poveljstvih, enotah in drugih sestavah vojske in na določenih delovnih mestih v ministrstvu, pristojnem za obrambo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) ter v drugih državnih organih
28. Vojaška strateška rezerva obsega zmogljivosti, ki se jih po ponovni uveljavitvi vseh sestavin vojaške dolžnosti vključi v strateško preoblikovanje Slovenske vojske in njeno prilagoditev izrazito poslabšanim varnostnim razmeram. Vojaške zmogljivosti obsegajo zmogljivosti za bojevanje, zmogljivosti za bojno podporo, zmogljivosti za zagotovitev delovanja, zmogljivosti poveljevanja in kontrole, ter zmogljivosti vojaškega izobraževanja in usposabljanja.
29. Vojna sestava Slovenske vojske je formacija, ki jo sestavljajo pripadniki stalne sestave, vojaški obvezniki na služenju vojaškega roka in pripadniki rezervne sestave, ki so razporejeni v vojno sestavo vojske.
30. Vojno stanje se razglasi ob vojaškem napadu na državo. Vojaški napad na katerikoli del države in s kakršnimikoli vojaškimi sredstvi in načini se šteje za napad na celo državo. Vojno stanje se lahko razglasi tudi ob oboroženem napadu na Republiko Slovenijo ali na državo oziroma države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb. Za oborožen napad v skladu s tem zakonom se šteje tudi napad s sredstvi in na način, ki daje Republiko Sloveniji, napadeni zavezniški državi ali državam pravico do individualne ali kolektivne samoobrambe v skladu z ustanovno listino Organizacije združenih narodov.

II. DELOVANJE OBRAMBNEGA SISTEMA

1. Načrtovanje v obrambnem sistemu

6. člen

(namen načrtovanja)

(1.) Z načrtovanjem v obrambnem sistemu se določajo cilji v zvezi z obrambo države, načini njihovega uresničevanja in potrebne zmogljivosti.

(2) Načrtovanje v obrambnem sistemu se sestoji iz strateškega načrtovanja, načrtovanja zmogljivosti in izdelave obrambnih načrtov.

7. člen

(dokumenti načrtovanja)

(1) Strateški pregled obrambe je pregled ustreznosti in učinkovitosti delovanja obrambnega sistema.

(2) Dolgoročni program razvoja obrambnih zmogljivosti je temeljni razvojni dokument za načrtovanje dolgoročnega razvoja obrambnih zmogljivosti in določa vire za njihovo realizacijo.

(3) Srednjeročni obrambni program je podlaga za srednjeročni razvoj obrambnih

zmogljivosti in razporejanje obrambnih virov med načrtovane zmogljivosti. Sprejme ga vlada.

(4) Poslovni načrt ministrstva je nabor izvedbenih načrtov za doseganje zastavljenih ciljev in vzpostavitev načrtovanih zmogljivosti.

(5) Obrambni načrt države je dokument, s katerim se ureja odzivanje države na krize, izredno stanje in vojno, ki ga sestavljajo obrambni načrt ministrstev in vladnih služb, načrt uporabe Slovenske vojske in načrt Civilne zaščite RS. Obrambni načrt države, katerega upravitelj je ministrstvo, sprejme vlada.

(6) Pri pripravi dokumentov načrtovanja v obrambnem sistemu se izhaja iz presoje varnostnega okolja, pri čemer se upoštevajo tudi strateški in planski dokumenti mednarodnih varnostnih povezav, katerih članica je Republika Slovenija na podlagi mednarodnih pogodb.

(7) Vsebino in postopek izdelave dokumentov načrtovanja v obrambnem sistemu določi vlada.

8. člen **(obrambni načrt)**

(1) Pri izdelavi obrambnega načrta se upošteva vire ogrožanja in tveganja nacionalne varnosti, opredeljene v strateških in razvojno usmerjevalnih dokumentih, ocene s področja nacionalne varnosti ter ocene zavezništva.

(2) V primeru izrazitega poslabšanja varnostnih razmer, se po odločitvi vlade izdelava oceno ogroženosti države pred napadom in delovanja gospodarstva in drugih dejavnosti v vojni, ki je podlaga za dopolnitev obrambnih načrtov. Izdelavo ocene usklajuje ministrstvo, sprejme pa jo vlada na predlog ministra.

(3) Obrambni načrti v miru obsega ukrepe kriznega odzivanja in priprave za zagotovitev obrambnih zmogljivosti.

2. Obrambni ukrepi

9. člen **(ukrepi kriznega odzivanja)**

(1) Z ukrepi kriznega odzivanja se zagotavlja pravočasno in organizirano povečevanje pripravljenosti države, samostojno ali skupaj z zavezniškimi državami ter pripravljenosti obrambnega sistema oziroma njegovih delov, za odzivanje na krize v miru ter obrambo države in delovanje v izrednem in vojnem stanju. Priprave za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja se izvajajo v miru.

(2) Vlada določa ukrepe kriznega odzivanja in priprave za njihovo izvajanje ter odloča samostojno oziroma v okviru odločitev mednarodnih organizacij, katerih članica je država, o izvajanju ukrepov kriznega odzivanja v primeru krize oziroma v izrednem ali

vojnem stanju, razen tistih, ki so v pristojnosti Državnega zbora. Vlada o uveljavljenih ukrepih kriznega odzivanja obvešča Državni zbor.

(3) Ukrepi kriznega odzivanja obsegajo nacionalne ukrepe ter ukrepe kriznega odzivanja mednarodnih organizacij, katerih članica je država v skladu z mednarodnimi pogodbami.

(4) Ministrstvo usklajuje priprave za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja ter skrbi za prenos odločitev in seznanjanje z uveljavljenimi ukrepi kriznega odzivanja.

10. člen **(drugi ukrepi)**

(1) Zaradi zagotavljanja oskrbe prebivalstva in drugih obrambnih potreb lahko vlada v vojni poleg omejitev, ki jih določajo predpisi o varstvu konkurence in drugi predpisi:

- uvede racionirano preskrbo z določenimi izdelki in storitvami ter določi merila za njeno izvajanje;
- omeji prosto prodajo določenih proizvodov in surovin;
- odredi obvezen odkup določenih proizvodov;
- odredi utesnitev za sprejem in nastanitev evakuirancev;
- odredi posebne ukrepe za delovanje določenih gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij, katerih dejavnost bi lahko ogrozila prebivalstvo zaradi vojnih udejstvanj.

(2) V vojni vlada lahko odredi evakuacijo, omeji pravico do prostega gibanja prebivalcev na določenih območjih ter omeji ali prepove prost vstop in čas bivanja tujcev v državi. Evakuacijo prebivalcev vlada odredi praviloma po predhodnem mnenju župana tiste lokalne skupnosti, na območju katere se evakuacija izvaja.

(3) V predpisih, ki urejajo posamezno dejavnost se določijo posebni ukrepi ali omejitve, ki se lahko izvajajo ali uvedejo v krizi, izrednem stanju ali vojni.

(4) V vojni pripadniki vojne sestave vojske lahko odpotujejo iz države le s soglasjem ministrstva.

(5) Vlada lahko glede na razmere oblikuje druge nujne ukrepe

11. člen **(mobilizacija)**

(1) Mobilizacija obsega postopke in aktivnosti, s katerimi Slovenska vojska in državni organi in gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, katerih dejavnost je po odločitvi vlade posebnega pomena za obrambo v skladu z načrti preidejo na delovanje v vojnem stanju, ostali nosilci obrambnih priprav in civilna zaščita pa v stanje pripravljenosti za izvajanje nalog v vojni.

(2) Mobilizacija je po obsegu splošna ali delna.

(3) O splošni mobilizaciji odloča Državni zbor na predlog vlade.

(4) V primeru delne mobilizacije o mobilizaciji Slovenske vojske odloča predsednik republike na predlog vlade, o mobilizaciji državnih organov in drugih nosilcev obrambnih priprav ter civilne zaščite pa odloča vlada.

(5) O preverjanju mobilizacijske pripravljenosti odloča minister, pristojen za obrambo (v nadaljevanju minister).

(6) Ministrstvo skrbi za usklajenost mobilizacijskih priprav.

(7) Vlada podrobneje uredi postopek in način izvajanja mobilizacije.

3. Prostorske potrebe za obrambo

12. člen

(prostorsko načrtovanje in graditev)

(1) V prostorskih aktih se mora upoštevati obrambne potrebe in zagotoviti medsebojno usklajenost prostorskih aktov pri določanju teh potreb.

(2) Ministrstvo določa projektne pogoje in daje soglasja k posegom v prostor in gradnjam v območjih za potrebe obrambe, ki so opredeljena v prostorskih aktih.

(3) Pri projektiranju in gradnji železniških prog in objektov na njih, državnih cest in objektov na njih, telekomunikacijskih in energetskih povezav, letališke in pristaniške infrastrukture namenjene mednarodnemu javnemu prometu ter objektov širšega pomena, se mora upoštevati obrambne potrebe.

(4) Ministrstvo daje smernice in mnenja k prostorskim aktom iz prvega odstavka tega člena pred njihovim sprejemom, določa projektne pogoje, izdaja soglasja k projektom iz prejšnjega odstavka pred izdajo gradbenega dovoljenja in daje mnenja na izvedena dela pred izdajo uporabnega dovoljenja.

(5) Vlada določi obrambne potrebe, ki jih je treba upoštevati v prostorskih aktih ter pri projektiranju in gradnji objektov in vrsto prostorskih ureditev ter objektov, pri katerih se mora upoštevati obrambne potrebe.

13. člen

(obrambni objekti in okoliši)

(1) Vlada določi objekte in okoliše objektov, ki so posebnega pomena za obrambo (v nadaljevanju: objekti in okoliši objektov) ter predpiše ukrepe za njihovo varovanje.

(2) Okoliš iz prejšnjega odstavka je funkcionalno, ograjeno ali neograjeno zemljišče vojaškega ali drugega objekta, ki je posebnega pomena za obrambo ter varnostni pas ali območje, ki je potrebno za varno uporabo takega objekta. Kot objekt ali okoliš posebnega pomena za obrambo se lahko za določeno časovno obdobje določi tudi objekt ali območje predvideno za nastanitev ali razmestitev vojske, območje izvajanja vojaške vaje oziroma območje okoli domačega oziroma tujega vojaškega plovila med plovbo, na privezu ali sidrišču ali domačega oziroma tujega vojaškega zrakoplova na letališču. Za objekt in

okolih objekta, ki je posebnega pomena za obrambo, se šteje tudi območje tabora na območju države ali izven države, kjer je nastanjeno vojaško poveljstvo ali enota.

(3) Ministrstvo daje soglasje za meritve, snemanja in raziskave v objektih in okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo iz prvega odstavka tega člena ter določa objekte in okoliše objektov, vojaška plovila ali zrakoplove, ki so posebnega pomena za obrambo le določeno časovno obdobje.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena se v načrtih uporabe vojske lahko določijo pomembni energetski, transportni, proizvodni, telekomunikacijski objekti, sedeži organov oblasti na ravni države ter kritična infrastruktura državnega pomena, kot objekti pomembni za obrambo države. Njihovo varovanje, vključno z zračnim prostorom nad temi objekti, obalo in pripadajočim akvatorijem, izvaja tudi vojska v skladu z načrti in po predhodni odobritvi vlade.

(5) Zračni prostor države nadzoruje in varuje vojska v skladu z načrti, predpisi in mednarodnimi pogodbami.

4. Strokovne obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge obrambe

14. člen

(obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge)

(1) Obveščevalne naloge obsegajo zbiranje, dokumentiranje in analiziranje informacij ter podatkov, ki so pomembni za obrambne interese države oziroma varovanje takih podatkov, zlasti pa:

- ugotavljanje in ocenjevanje vojaških in politično varnostnih razmer ter vojaških zmogljivosti izven države, ki so posebnega pomena za varnost države;
- zbiranje in ocenjevanje podatkov o razmerah na območjih, kjer med izvrševanjem obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah, oziroma pri opravljanju vojaške službe delujejo tudi pripadniki Slovenske vojske.

(2) Protiobveščevalne naloge obsegajo zbiranje, dokumentiranje in analiziranje informacij ter podatkov, ki so pomembni za obrambne interese države oziroma varovanje takih podatkov, zlasti pa:

- odkrivanje in preprečevanje dejavnosti obveščevalnih služb ter drugih organov in organizacij, ki ogrožajo obrambne interese države, ministrstvo ali Slovensko vojsko;
- protiobveščevalna zaščita pripadnikov ministrstva in Slovenske vojske v tujini.

(3) Varnostne naloge obsegajo zbiranje, dokumentiranje in analiziranje informacij ter podatkov, ki so pomembni za obrambne interese države oziroma varovanje takih podatkov, zlasti pa:

- odkrivanje, preiskovanje in preprečevanje ogrožanja varnosti določenih oseb, delovnih mest, objektov in okolišev, ki jih uporablja ministrstvo in Slovenska vojska v državi ali zunaj nje ter podatkov o razvoju, proizvodnji ali naročilu določenega vojaškega orožja ali opreme;
- izvajanje varnostnih priprav in osveščanje zaposlenih v obrambnem sistemu z varnostno kulturo;
- proučevanje in predlaganje rešitev za preprečevanje nepooblaščenega razkritja tajnih podatkov;

- preiskovanje kaznivih dejanj v skladu z zakonom;
- proučevanje in predlaganje usmeritev za fizično in tehnično varovanje;
- operativno varovanje aktivnosti Obveščevalno varnostne službe; izdelava ocen ogroženosti objektov in okolijev, ki jih uporablja ministrstvo in Slovenska vojska v državi ali zunaj nje in ocen ogroženosti aktivnosti ministrstva in Slovenske vojske;
- varnostno preverjanje oseb v skladu s predpisi;
- usmerjanje dela vojaške policije pri opravljanju določenih varnostnih nalog v skladu s tem zakonom.

(4) Obveščevalne in protiobveščevalne ter varnostne naloge na obrambnem področju opravlja obveščevalno varnostna služba ministrstva.

(5) Elektronsko spremljanje mednarodnih sistemov zvez, pomembnih za obrambne interese države, opravljajo za obveščevalno varnostno službo ministrstva enote za elektronsko bojevanje Slovenske vojske.

(6) Ne glede na četrty odstavek tega člena, štabni organi Slovenske vojske za vojaško obveščevalno, protiobveščevalno in varnostno dejavnost izvajajo obveščevalno štabne naloge, preventivne naloge protiobveščevalne zaščite poveljstev, enot in zavodov vojske, preventivne štabno varnostne naloge ter usmerjajo in vodijo delo vojaške policije, razen pri preiskovanju kaznivih dejanj v skladu s tem zakonom, ki je v pristojnosti obveščevalno varnostne službe ministrstva in sodeluje z obveščevalno varnostno službo ministrstva.

15. člen

(obveščevalno varnostna služba)

(1) Obveščevalno varnostna služba iz prejšnjega člena se organizira kot organizacijska enota ministrstva, ki ima lahko svoje izpostave v Slovenski vojski.

(2) Podatki in informacije, zbrane pri opravljanju obveščevalnih in protiobveščevalnih ter varnostnih nalog, so podlaga za analitične in operativne ocene, opravljanje štabno varnostnih nalog v vojski, izdelavo načrtov uporabe vojske in drugih obrambnih priprav ter za načrtovanje in izvajanje obrambnih ukrepov. S pomembnejšimi ugotovitvami obveščevalno varnostna služba ministrstva seznanja ministra, načelnika generalštaba, predsednika vlade, predsednika republike in po odločitvi predsednika vlade druge organe.

(3) Če pri opravljanju nalog iz prejšnjega člena obveščevalno varnostna služba ministrstva ali vojaška policija zazna oziroma odkrije kaznivo dejanje, storjeno izven ministrstva ali Slovenske vojske, o tem brez odlašanja obvesti policijo in ji zadevo preda v nadaljnji postopek.

(4) Če policija ali Slovenska obveščevalno-varnostna agencija pri opravljanju svojih nalog ugotovi, da obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je vojaška oseba izvršila, izvršuje ali bo izvršila kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, o tem brez odlašanja obvesti obveščevalno varnostno službo ministrstva. Če policija vojaško osebo zaloti pri kaznivem dejanju, ki ga v skladu z zakonom preiskuje obveščevalno varnostna služba ministrstva, ali če pri kaznivem dejanju zaloti vojaškega obveznika, ki opravlja vojaško službo, ga pridrži do prihoda vojaške policije.

(5) Obveščevalno varnostna služba ministrstva pri opravljanju svojih nalog

sodeluje z ministrstvom, pristojnim za notranje zadeve, policijo in Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo in z njimi izmenjuje informacije. Obveščevalno varnostna služba ministrstva lahko sodeluje in izmenjuje informacije s tujimi vojaškimi obveščevalnimi in varnostnimi službami po predhodnem soglasju ministra.

(6) Minister določi pravila za izvajanje nalog obveščevalno varnostne službe po predhodnem soglasju vlade.

16. člen (pooblastila)

(1) Delavci obveščevalno varnostne službe ministrstva, ki opravljajo obveščevalne in protiobveščevalne naloge iz prvega in drugega odstavka 14. člena tega zakona in ki jih določi minister, imajo pooblastila, kot jih zakon določa za delavce Slovenske obveščevalno-varnostne agencije. Pooblašteni delavci zbirajo obveščevalne podatke s tajnim sodelovanjem, s posebnimi oblikami pridobivanja podatkov pod pogoji in na način, predpisan za Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo.

(2) Delavci obveščevalno varnostne službe ministrstva, ki opravljajo varnostne naloge tretjega odstavka 14. člena in ki jih določi minister, imajo v skladu s tem zakonom pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj v ministrstvu in Slovenski vojski pooblastila, kot jih zakon določa za policijo. Delavci obveščevalno varnostne službe ministrstva, ki opravljajo varnostne naloge, ne morejo imeti tudi pooblastil iz prejšnjega odstavka.

(3) Delavci obveščevalno varnostne službe ministrstva iz prejšnjega odstavka lahko pri opravljanju nalog uporabijo s predpisi dovoljene posebne ukrepe po postopku, pod pogoji ter v obsegu, kot je to z zakonom določeno za policijo.

(4) Delavci obveščevalno varnostne službe ministrstva iz prvega in drugega odstavka tega člena pridobijo pooblastila, določena s tem zakonom, če predhodno uspešno opravijo usposabljanje po programu, ki ga predpiše minister. Delavec je dolžan vsaka tri leta opraviti preizkus usposobljenosti, ki ga predpiše minister. Delavec, ki preizkusa ne opravi uspešno, izgubi vsa pooblastila za delo v obveščevalno varnostni službi ministrstva in se prerazporedi na delo, ki ustreza njegovi izobrazbi oziroma na drugo dolžnost.

(5) Pooblašteni delavci, ki opravljajo obveščevalne in protiobveščevalne ter varnostne naloge, se pri izvrševanju nalog praviloma izkazujejo s službeno izkaznico. Delavci obveščevalno varnostne službe, ki so razporejeni v vojno organizacijo službe, lahko pooblastila, določena s tem zakonom, uporabljajo le, kadar so vpoklicani in kadar opravljajo službo.

(6) Pooblašteni delavci obveščevalno varnostne službe se v zvezi z delom v službi v postopkih pred sodišči in upravnimi organi lahko izkazujejo s službeno izkaznico.

(7) Pooblašteni delavci obveščevalno varnostne službe imajo pravico nositi službeno orožje.

(8) Pri določanju in izvrševanju pooblastil iz tega člena ima minister pristojnosti, kot jih zakon določa ministru, pristojnemu za notranje zadeve, oziroma generalnemu direktorju policije in predstojniku Slovenske obveščevalno-varnostne agencije.

17. člen **(varnostno preverjanje oseb)**

(1) Varnostno preverjanje oseb, kot posebna oblika zbiranja osebnih in drugih podatkov, ki se izvaja s predhodno pisno privolitvijo, zaradi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja:

1. ogrožanja oseb, del in dolžnosti v vojaških poveljstvih, enotah in ministrstvu;
2. ogrožanja vojaških poveljstev in enot ter objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo.
3. preprečevanja ogrožanja opravljanja vojaške službe na dolžnostih podčastnikov in častnikov ter za opravljanje vojaških dolžnosti v obveščevalno izvidniških enotah, enotah za specialno delovanje, enotah za elektronsko bojevanje, enotah za kibernetiko varnost ter enotah vojaške policije.

(2) Varnostno preverjanje po tem zakonu se opravi za:

1. osebe, ki želijo poklicno opravljati delo na obrambnem področju;
2. osebe, ki želijo pogodbeno opravljati vojaško službo ali prostovoljno služiti vojaški rok;
3. osebe, ki kandidirajo za zaposlitev ali razporeditev v Obveščevalno varnostno službo;
4. osebe, ki že poklicno ali pogodbeno opravljajo vojaško službo, pred podaljšanjem pogodbe o zaposlitvi oziroma pogodbe o opravljanju vojaške službe v rezervni sestavi;
5. osebe, ki bodo zaradi izvrševanja naročila organa ali drugih razlogov vstopale v objekte in okoliše posebnega pomena za obrambo.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko kadarkoli med trajanjem pogodbe opravi vmesno varnostno preverjanje, če je zaradi spremenjenih okoliščin potrebno ugotoviti, ali oseba izpolnjuje varnostne pogoje za opravljanje del ali dolžnosti, ki jih opravlja oziroma želi opravljati. Postopek in vsebina vmesnega varnostnega preverjanja sta enaka kot ga ta zakon določa za postopek varnostnega preverjanja.

(4) Za osebo, ki ne privoli v varnostno preverjanje, se šteje, da ne izpolnjuje varnostnih pogojev za opravljanje del ali dolžnosti, ki jih opravlja oziroma želi opravljati.

(5) Varnostno preverjanje oseb po tem členu in predpisih za pridobitev dovoljenja za dostop do tajnih podatkov na obrambnem področju, lahko opravljajo samo delavci obveščevalno varnostne službe ministrstva, ki imajo pooblastila iz drugega odstavka 16. člena tega zakona.

(6) Oseba, za katero se z varnostnim preverjanjem ugotovi obstoj varnostnega zadržka, ne more začeti delati oziroma nadaljevati z delom na določenem delovnem mestu oziroma dolžnosti in ji delovno razmerje v ministrstvu preneha z dnem dokončnosti akta o prenehanju delovnega razmerja.

(7) Kadar pooblaščen delavci obveščevalno varnostne službe ministrstva zbirajo podatke zaradi varnostnega preverjanja oseb v skladu s tem zakonom ter predpisi za pridobitev dovoljenj za dostop do tajnih podatkov na obrambnem področju iz obstoječih zbirk podatkov, so jih organi, službe in druge organizacije, ki te podatke zbirajo, dolžni brezplačno posredovati obveščevalno varnostni službi ministrstva na njeno pisno zahtevo najkasneje v

15 dneh od prejete zahteve. Če teh podatkov ni v obstoječih zbirkah, jih pooblaščen delavci obveščevalno varnostne službe ministrstva zberejo neposredno.

(8) Kadar obveščevalno varnostna služba zbira osebne in druge podatke v skladu s tem zakonom, o tem ni dolžna obvestiti posameznika, na katerega se podatki nanašajo, če bi to onemogočilo ali otežilo izvršitev nalog obveščevalno varnostne službe.

(9) V primeru iz prejšnjega odstavka lahko na zahtevo ministra državni organi in organizacije z javnimi pooblastili seznanijo osebo, na katero se osebni podatki nanašajo, šele po preteku petih let od posredovanja podatkov obveščevalno varnostni službi

18. člen **(vsebina varnostnega preverjanja oseb)**

(1) Podatki, ki se lahko pridobivajo v postopku varnostnega preverjanja, so:

1. osebno ime, vključno s prejšnjimi;
2. davčna številka;
3. datum in kraj rojstva;
4. državljanstvo oziroma državljanstva, vključno s prejšnjimi;
5. naslov prebivališča (stalnega, začasnega in naslov dosegljivosti);
6. bivanja v tujini, vključno z uradnimi napotitvami na delo v tujini (kraj, obdobje in razlog bivanja);
7. zakonski stan ali z njim izenačena skupnost in število otrok;
8. poklic in delo, ki ga opravlja ali je opravljal;
9. znanje o ravnanju z orožjem;
10. sedanji in prejšnji delodajalci ter njihovi naslovi;
11. pravnomočne sodbe zaradi kaznivih dejanj, katerih storilec se preganja po uradni dolžnosti, ter podatke o prekrških, ki so jih obravnavali prekrškovni organi ali sodišča;
12. podatki o obravnavi zaradi suma storitve kaznivega dejanja, katerih storilec se preganja po uradni dolžnosti;
13. kazenski postopki za kazniva dejanja in postopki o prekrških;
14. odvisnost od alkohola, drog oziroma druge zasvojenosti;
15. bolezen ali duševne motnje, ki bi lahko ogrozile varnost določenih oseb ali objektov;
16. stiki s tujimi varnostnimi organi ali obveščevalnimi ali protiobveščevalnimi službami;
17. članstvo ali sodelovanje v organizacijah ali skupinah, ki ogrožajo vitalne interese Republike Slovenije ali držav članic političnih, obrambnih in varnostnih zvez, katerih članica je;
18. disciplinske sankcije;
19. prejšnja varnostna preverjanja;
20. sodelovanje v tujih oboroženih silah ali drugih oboroženih formacijah;
21. lastnosti in okoliščine iz življenja preverjane osebe, zlasti premoženjske razmere, zaradi katerih bi lahko bila izpostavljena izsiljevanju ali drugim oblikam pritiska.

(2) V postopku varnostnega preverjanja oseb za zaposlitev ali razporeditev v Obveščevalno varnostno službo iz tretje točke drugega odstavka 17. člena tega zakona lahko služba zahteva od kandidata, tudi druge podatke, na podlagi katerih ugotavlja varnostne zadržke za delo v obveščevalno varnostni službi in jih tudi preveri.

19. člen

(sum odvisnosti od alkohola, drog ali drugih zasvojenosti)

(1) Če se z varnostnim preverjanjem ugotovi sum odvisnosti od alkohola, drog ali drugih zasvojenosti iz 14. točke prvega odstavka prejšnjega člena ali sum boleznih ali duševnih stanj iz 15. točke prvega odstavka prejšnjega člena, se sum preveri tako, da se preverjano osebo napoti na zdravniški pregled v zdravstveno organizacijo oziroma k zasebnemu zdravniku, ki sta za opravljanje tovrstnih pregledov pooblaščen po zakonu, ki ureja tajne podatke.

(2) Sum iz prejšnjega odstavka se preverja na podlagi sklepa o napotitvi. Če se preverjana oseba pregleda iz neupravičenih razlogov ne udeleži v roku, ki ji ga določi zdravstvena organizacija ali zasebni zdravnik, se šteje, da ne izpolnjuje varnostnih pogojev za dostop do delovnega mesta ali opravljanje dela.

20. člen (varnostni zadržki)

(1) Varnostni zadržki po tem zakonu so:

1. lažne navedbe podatkov preverjane osebe v postopku varnostnega preverjanja;
2. neizbrisana pravnomočna obsodba na najmanj tri mesece nepogojne zaporne kazni za kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti;
3. več pravnomočnih odločb o prekršku zoper javni red in mir z elementi nasilja ali prekrškov s področja proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami ali orožja;
4. dokončen disciplinski ukrep zaradi težje disciplinske kršitve pri obdelovanju oziroma obravnavanju tajnih podatkov ali osebnih podatkov;
5. odvisnost od alkohola, prepovedanih drog oziroma druga zasvojenost;
6. bolezen ali duševne motnje, ki bi lahko ogrozile varno opravljanje nalog na obrambnem področju
7. članstvo ali sodelovanje v organizacijah ali skupinah, ki ogrožajo vitalne interese Republike Slovenije ali držav članic političnih, obrambnih in varnostnih zvez, katerih članica je Republika Slovenija;
8. nepooblaščen posredovanje tajnih obrambnih podatkov nepooblaščenim osebam.

(2) Varnostni zadržek lahko predstavlja tudi:

1. pravnomočna obtožnica oziroma obtožni predlog za kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti;
2. nepravnomočna obsodilna sodba za kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti,
3. dejstva in okoliščine, ugotovljene v postopku varnostnega preverjanja, ki vzbujajo utemeljene dvome v posameznikovo verodostojnost, zanesljivost in lojalnost za izvajanje nalog in del ali dolžnosti, navedenih v drugem odstavku 17. člena tega zakona.

21. člen (obveščanje in evidence)

(1) Obveščevalno varnostna služba o rezultatu varnostnega preverjanja obvesti predlagatelja postopka.

(2) Obveščevalno varnostna služba vodi evidenco varnostnih preverjanj po tem zakonu, ki vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime;
2. datum in kraj rojstva;
3. vrsta varnostnega preverjanja;
4. datum varnostnega preverjanja;
5. varnostni zadržek.

(3) Osebam iz drugega odstavka 17. člena tega zakona Obveščevalno varnostna služba ni dolžna posredovati ali pojasnjevati razlogov za svojo odločitev.

(4) Za osebe iz tretjega odstavka 17. člena tega zakona Obveščevalno varnostna služba v obvestilu predlagatelju postopka opredeli vsebino varnostnega zadržka.

22. člen

(zbirke podatkov)

(1) Obveščevalno varnostna služba ministrstva vodi zbirke osebnih podatkov v zvezi z opravljanjem obveščevalnih in protiobveščevalnih ter varnostnih nalog iz svoje pristojnosti pod pogoji ter na način in v obsegu, kot je predpisan za policijo in Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo.

(2) Obveščevalno varnostna služba vodi v skladu s svojimi pristojnostmi tudi druge evidence in zbirke podatkov pod pogoji ter na način in v obsegu, kot je predpisan za policijo in Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo.

23. člen

(posebna znanja in veščine ter posebno nevarne delovne naloge)

(1) Delavcem obveščevalno varnostne službe ministrstva iz prvega odstavka 16. člena tega zakona pripadajo dodatki, obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje in nezgodno zavarovanje, kot jih zakon določa za delavce Slovenske obveščevalno-varnostne agencije.

(2) Delavcem obveščevalno varnostne službe ministrstva iz drugega odstavka 16. člena tega zakona pripadajo dodatki, obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje in nezgodno zavarovanje, kot jih zakon določa za policijo. Delovna mesta iz prejšnjega in tega odstavka določi minister v sistemizaciji delovnih mest.

III. SLOVENSKA VOJSKA

1. Naloge in organizacija

24. člen

(naloge vojske)

(1) Naloge Slovenske vojske so:

- zagotavlja pripravljenost poveljstev in enot ter vojaških zmogljivosti in izvaja vojaško

- obrambo samostojno ali v sodelovanju z zavezniškimi vojskami;
- izvaja vojaško izobraževanje in usposabljanje za oborožen boj in druge oblike vojaške obrambe,
  - izvršuje obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah in z mednarodnimi pogodbami ter prispeva z vojaškimi zmogljivostmi k mednarodnemu miru, varnosti in stabilnosti;
  - ob naravnih in drugih nesrečah v skladu s svojo organizacijo in zmogljivostmi sodeluje pri zaščiti, reševanju in pomoči.

(2) Slovenska vojska glede na svojo organizacijo, usposobljenost in opremljenost sodeluje pri zaščiti, reševanju in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, skupaj z drugimi silami za zaščito, reševanje in pomoč, pri iskanju in reševanju iz zraka, na morju in na kopnem ter pri evakuaciji slovenskih državljanov, ki so neposredno ogroženi v drugi državi.

(3) O sodelovanju vojske pri zaščiti in reševanju odloča vlada, v nujnih primerih pa minister na predlog poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije oziroma načelnik generalštaba po pooblastilu ministra.

(4) Slovenska vojska v okviru svojih zmogljivosti sodeluje s policijo in drugimi državnimi organi ter javnimi zavodi in organizacijami in jim nudi podporo v skladu z odločitvami pristojnih organov in predpisi. Po odločitvi vlade in v skladu z načrti lahko Slovenska vojska sodeluje s policijo pri širšem varovanju državne meje, objektov in območij, pri čemer pripadniki Slovenske vojske nimajo policijskih pooblastil.

(5) V skladu s tem zakonom se uredi z zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski, zlasti temeljne odnose pri izvajanju vojaške službe, posebne pravice, obveznosti in odgovornosti pripadnikov med opravljanjem vojaške službe ter delovno pravna vprašanja, ki so za pripadnike Slovenske vojske urejena drugače kot s predpisi, ki veljajo za javne uslužbenke oziroma s splošnimi predpisi o delovnih razmerjih.

25. člen **(izjemna pooblastila vojske)**

(1) Če to zahtevajo varnostne razmere, lahko Državni zbor na predlog vlade z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev odloči, da pripadniki Slovenske vojske, skupaj s policijo, izjemoma, pri širšem varovanju državne meje, v skladu z načrti in po predhodni odločitvi vlade iz petega odstavka prejšnjega člena, izvajajo tudi naslednja pooblastila in naloge:

1. opozarjajo;
2. napotujejo;
3. začasno omejujejo gibanje oseb;
4. sodelujejo pri obvladovanju skupin in množic.

(2) Pooblastila iz prejšnjega odstavka se izvajajo pod pogoji, ki so predpisani za policiste.

(3) O opravljenih pooblastilih in nalogah iz prvega odstavka tega člena nemudoma obvestijo policijo.

(4) Državni zbor v aktu iz prvega odstavka določi rok, v katerem lahko pripadniki Slovenske vojske izvajajo pooblastila in naloge iz prvega odstavka tega člena, in ki sme trajati le nujno potreben čas za izvedbo, vendar ne več kot tri mesece. Obdobje iz prejšnjega stavka se lahko pod istimi pogoji ponovno podaljša.

26. člen **(pripravljenost in vojaška obramba)**

(1) Slovenska vojska zagotavlja in prispeva k varnosti in stabilnosti s svojim načrtnim razvojem in delovanjem, vzdrževanjem pripravljenosti, vojaško diplomacijo, sodelovanjem z drugimi vojaškimi organizacijami, spoštovanjem dogovorjenega obsega oboroževanja, preprečevanjem širjenja orožij za množično uničevanje, nadzorom oborožitve in razorožitve, nadzorom drugih vojaških organizacij ter izvajanjem drugih verifikacijskih dejavnosti.

(2) Pripravljenost za izvajanje z zakonom določenih nalog Slovenska vojska zagotavlja v skladu z načrti uporabe, neprekinjenim delovanjem določenih poveljstev in enot ter bojnih sistemov, pripravljenostjo določenih poveljstev in enot v skladu s skupnimi načrti obrambe v okviru zavezništva oziroma drugih mednarodnih organizacij v skladu z mednarodnimi pogodbami ter zahtevano pripravljenostjo za izvajanje nalog v skladu z varnostnimi razmerami na podlagi odločitev pristojnih organov vodenja in poveljevanja. Za pravočasno oblikovanje vojne sestave v primeru izrazitega poslabšanja varnostnih razmer v mednarodnem okolju v skladu s konceptom vojaške strateške rezerve Slovenska vojska že v miru z različnimi oblikami usposabljanja skrbi za prenos znanja na vojaško sposoben del prebivalstva ter zagotavlja rezerve za začetno delovanje vojne sestave.

(3) Povišana pripravljenost je potrebno ali zahtevano stanje v poveljstvu, enoti ali zavodu v miru zaradi izvajanja ukrepov kriznega odzivanja ali sodelovanja vojske pri zaščiti, reševanju in pomoči, med izvajanjem nalog Slovenske vojske zunaj države, med pripravljenostjo ali izvajanjem nalog kolektivne obrambe v skladu z načrti v okviru zavezništva ter v izrednem ali vojnem stanju, ki izraža sposobnost, da poveljstvo, enota ali zavod v skladu z načrti uporabe organizirano in pravočasno začne izvajati zaukazano delovanje, ne glede na razmere, kraj ali nasprotnika. Za povišano pripravljenost se šteje tudi čas po sprejemu odločitve, da se napoti na izvrševanje nalog določena enota, ki je dana na razpolago za uporabo v skladu z načrti za kolektivno obrambo v okviru zavezništva oziroma v skladu z drugimi mednarodnimi pogodbami, v obdobju šestih mesecev ali krajšem obdobju pred opravljanjem vojaške službe izven države. Povišana pripravljenost v miru se uvede s pisnim ukazom načelnika Generalštaba Slovenske vojske.

(4) Vojaško obrambo države izvaja Slovenska vojska v skladu z načrti uporabe samostojno in v skladu z načrti zavezništva v okviru kolektivne obrambe oziroma prevzetimi obveznostmi z mednarodnimi pogodbami.

27. člen **(vojaško izobraževanje in usposabljanje)**

(1) Vojaško izobraževanje in usposabljanje izvaja Slovenska vojska:

– z organiziranjem in izvajanjem vojaškega izobraževanja in usposabljanja pripadnikov, poveljstev in enot v okviru Slovenske vojske, ministrstva, pristojnega za obrambo, javnega izobraževalnega sistema ter v ustreznih šolah in organizacijah izven države;

- z usposabljanjem poveljstev in enot v okviru Slovenske vojske, v zavezništvu in v drugih mednarodnih organizacijah izven države;
  - z usposabljanjem med prostovoljnimi ali obveznimi vojaškimi rokami ali med pogodbeno ali obvezno službo v rezervni sestavi v skladu z zakonom;
  - z organiziranjem in usposabljanjem kadrovske sestave v skladu z načrti, ki predstavljajo dodatne zmogljivosti za popolnjevanje ali povečevanje vojne sestave vojske;
    - s sodelovanjem s podčastniško in častniško, veteransko in drugimi nevladnimi organizacijami, ki opravljajo dejavnost v javnem interesu na področju obrambe in katerih dejavnosti so pomembne za usposobljenost pripadnikov ter državljanov za vojaško obrambo države.
- (2) Vojaško izobraževanje in usposabljanje obsega temeljno vojaško strokovno usposabljanje, osnovno vojaško strokovno usposabljanje za vojake oziroma osnovno vojaško strokovno izobraževanje in usposabljanje za častnike in podčastnike, osnovno usposabljanje za delo v vojski za vojaške uslužbenke, dopolnilno vojaško strokovno usposabljanje za vojake oziroma dopolnilno vojaško strokovno izobraževanje za častnike in podčastnike ter specialistične, funkcionalne in druge oblike vojaškega izobraževanja in usposabljanja.

(3) Slovenska vojska predstavlja in seznanja državljane in javnost s svojo organizacijo, aktivnostmi in delovanjem z namenom spodbujanja pripravljenosti državljanov za vojaško obrambo v primeru potrebe, pridobivanja kandidatov za delo v vojski ter za sodelovanje v različnih oblikah usposabljanja državljanov za vojaško obrambo države.

(4) Slovenska vojska se izobražuje in usposablja v miru za opravljanje vseh nalog za obrambo države samostojno in v okviru zavezništva, za izvrševanje obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami, za opravljanje določenih nalog zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah ter drugih nalog v skladu s tem zakonom.

28. člen

(izvajanje mednarodnih obveznosti)

(1) Slovenska vojska izvršuje obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami:

- z delovanjem vojaške diplomacije;
- s sodelovanjem v mednarodnih operacijah in misijah ter drugih oblikah delovanja, primernih za preprečevanje sporov, ohranjanje, vsiljevanje in vzdrževanje miru ter v kolektivni obrambi;
- s sodelovanjem in delovanjem v skupnih poveljstvih in enotah zavezništva oziroma drugih mednarodnih organizacij;
- s sodelovanjem in delovanjem v organih, predstavništvih ali službah mednarodnih organizacij;
- s sodelovanjem v skupnih poveljstvih in enotah, ustanovljenimi z drugimi državami;
- z nudenjem vojaške pomoči v oborožitvi, vojaški opremi ali v drugi obliki;
- z nudenjem humanitarne pomoči ali pomoči za izvajanje humanitarnih dejavnosti;
- s sodelovanjem v dejavnostih za preprečevanje terorističnih in drugih pojavov ogrožanja stabilnosti in varnosti.

(2) Ukrepi, naloge in druge dejavnosti za izvajanje nalog iz prejšnjega člena in prejšnjega odstavka kot oblike odzivanja države na krize ali krizne razmere izven države se načrtujejo v načrtu uporabe vojske.

29. člen
(omejitve pri opravljanju vojaške službe izven države)

(1) Slovenska vojska izvaja naloge izven države v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, mednarodnimi pogodbami, načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava ter v skladu s pravili, ki veljajo znotraj zavezništva, in pravili, ki veljajo v drugih mednarodnih organizacijah, v okviru katerih se naloge izvajajo.

(2) Slovenska vojska pri izvajanju nalog izven države lahko opravlja tudi naloge, ki jih v Republiki Sloveniji ne opravlja, če je opravljanje takih nalog predvideno v okviru mednarodne operacije in misije ali druge oblike delovanja vojske, na katero so pripadniki napoteni in če so pripadniki usposobljeni za opravljanje takih nalog.

(3) Vlada lahko odloči o vrsti nalog ali omejitvah pri izvajanju nalog, ki jih bodo pripadniki opravljali med vojaško službo oziroma delovanjem v drugi državi. Vlada po potrebi določi pristojnosti in naloge, ki jih ima enota ali druga sestava Slovenske vojske v zvezi z delom civilnih strokovnjakov oziroma uporabo civilnih zmogljivosti.

(4) Slovenska vojska in njeni pripadniki v drugi državi ne smejo izvršiti ukazov in odločitev, ki so v nasprotju z načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava oziroma če bi to pomenilo kaznivo dejanje po predpisih Republike Slovenije.

30. člen
(sestav vojske)

(1) Slovenska vojska ima stalno, mirnodobno in vojno sestavo.

(2) V primeru izrazitega poslabšanja varnostnih razmer v mednarodnem okolju, se prednostno zagotavlja povečanje in popolnjevanje mirnodobne sestave Slovenske vojske, ko pa se uveljavijo v skladu z zakonom vse sestavine vojaške dolžnosti, se zagotovi dopolnjevanje zmogljivosti vojne sestave Slovenske vojske.

31. člen
(organizacija poveljstev)

(1) Slovensko vojsko sestavljajo generalštab kot organ v sestavi ministrstva, njemu podrejena poveljstva na operativni in taktični ravni ter enote.

(2) Generalštab je najvišji vojaški strokovni organ za poveljevanje z vojsko. Opravlja vojaške strokovne naloge, ki se nanašajo na razvoj, načrtovanje, organizacijo, usposabljanje in delovanje vojske.

(3) Poveljstva in enote se ustanovlja in organizira v skladu z obsegom in strukturo Slovenske vojske določeno z dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti.

(4) Poveljstva in enote v skladu s prejšnjim odstavkom popolnjuje in opremlja ministrstvo na podlagi srednjeročnega obrambnega programa in sprejetih proračunov.

(5) Območje odgovornosti posameznega poveljstva oziroma enote določi minister na predlog načelnika generalštaba.

32. člen **(organizacija vojske)**

(1) Glede na namen je Slovenska vojska sestavljena iz sil za bojevanje, sil za bojno podporo, sil za zagotovitev delovanja in sil za podporo poveljevanja.

(2) Glede na sposobnost premeščanja je Slovenska vojska sestavljena iz premestljivih in nepremestljivih sil. Premestljive sile so organizirane, opremljene in usposobljene za delovanje samostojno ali v sestavi sil zavezništva na območju Republike Slovenije in na kriznih območjih znotraj in zunaj meja zavezništva. Nepremestljive sile so organizirane, opremljene in usposobljene predvsem za delovanje na območju Republike Slovenije.

(3) Glede na stopnjo pripravljenosti so sile Slovenske vojske lahko sile v visoki stopnji pripravljenosti, sile v nizki stopnji pripravljenosti in sile z daljšim časom vzpostavitve pripravljenosti za delovanje.

(4) Organizacija vojske je enotna in se ne deli na zvrsti, obsega pa rodove in službe, ki jih določa minister: Minister določa tudi specialnosti v rodovih in službah ter formacijo poveljstev in enot.

(5) Materialne, zdravstvene in druge logistične potrebe vojske se v vojnem stanju zagotavljajo tudi z delovanjem nevojaškega dela obrambnega sistema.

33. člen **(zastave, himna in oznake v vojski)**

(1) Slovenska vojska ima svojo zastavo in himno.

(2) Bojno zastavo in svečano pesem imajo lahko tudi poveljstva in enote ravni bataljona ali višje.

(3) Himno, obliko zastav ter oznako pripadnosti Slovenski vojski določi vlada, druge oznake v Slovenski vojski pa minister.

(4) Nihče ne sme brez dovoljenja reproducirati ali uporabljati oznake pripadnosti in drugih oznak, ki se uporabljajo v Slovenski vojski.

2. Vodenje in poveljevanje

34. člen **(vrhovni poveljnik)**

(1) Vrhovni poveljnik Slovenske vojske (v nadaljevanju: vrhovni poveljnik) je predsednik republike.

(2) Vrhovnega poveljnika se seznanja s stanjem pripravljenosti vojske in drugimi zadevami, pomembnimi za obrambo države.

(3) Vrhovni poveljnik daje mnenje k usmeritvam za načrtovanje operativnih, materialnih in organizacijskih priprav za uporabo vojske, ki jih minister praviloma letno določa generalštabu.

(4) Vrhovni poveljnik je pristojen za poviševanja v generalske in admiralske čine.

(5) Slovenska vojska zagotavlja varovanje, nastanitev, protokolarne zadeve, častno stražo in druge pogoje predsedniku republike, ko v miru in vojni opravlja funkcijo vrhovnega poveljnika.

35. člen **(vodenje vojske)**

(1) Minister generalštabu odreja potrebne razvojne, organizacijske, tehnične in druge ukrepe ter usmeritve, ki jih izvršuje vojska.

(2) Minister določa načrtovanje in opremljanje, vrsto oborožitve in druge vojaške opreme, ki jo uporablja vojska, organizacijo materialne in zdravstvene oskrbe, programe vojaškega izobraževanja in usposabljanja, in ureja druga upravna in strokovna vprašanja organizacije ter dela vojske.

(3) Minister po predhodnem soglasju predsednika republike podrobneje določi pogoje in postopke seznanjanja vrhovnega poveljnika s stanjem pripravljenosti vojske in drugimi zadevami, pomembnimi za obrambo države, zagotavljanje nastanitve, zavarovanja, protokolarnih zadev, častne straže ter drugih pogojev za opravljanje funkcije vrhovnega poveljnika v miru in vojni.

(4) Minister po predhodnem mnenju predsednika republike določa generalštabu praviloma letne usmeritve za načrtovanje operativnih, materialnih in organizacijskih priprav za uporabo vojske.

(5) Načelnik generalštaba je ministru odgovoren za izvajanje ukrepov in usmeritev iz tega člena.

36. člen **(poveljevanje)**

(1) Vojaško poveljevanje s podrejenimi poveljstvi in enotami in začasnimi skupinami ali enotami je v pristojnosti načelnika generalštaba in drugih poveljnikov.

(2) Vojaško poveljevanje temelji na načelih enostarešinstva, subordinacije in obveznega izvrševanja aktov poveljevanja

(3) Vsaka vojaška oseba, poveljstvo in enota mora biti vselej seznanjena o tem, kdo ji neposredno poveljuje.

(4) Vsak poveljujoči mora imeti namestnika, če tega ni, pooblasti vojaško osebo,

ki ga nadomešča.

(5) Poveljujoči mora nadzorovati, da se njegova povelja izvršujejo.

(6) Nihče ne sme izdati, niti ni dolžan in ne sme izvršiti akta poveljevanja, če je očitno, da bi s tem storil kaznivo dejanje ali kršil določbe mednarodnega vojnega in humanitarnega prava.

37. člen **(odgovornost poveljnikov)**

(1) Načelnik generalštaba je odgovoren za pripravljenost, delo in uporabo Slovenske vojske.

(2) Poveljniki so odgovorni nadrejenemu poveljniku za pripravljenost, delo in uporabo vseh podrejenih poveljstev in enot.

38. člen **(imenovanje poveljnikov)**

(1) Načelnika generalštaba imenuje vlada na predlog ministra, brez javnega natečaja. Če s tem zakonom ni določeno drugače se glede trajanja mandata, pravic in razrešitve načelnika uporabljajo splošni predpisi.

(2) Namestnika načelnika generalštaba, poveljnike in namestnike poveljnikov poveljstev in enot na formacijskih dolžnostih z zahtevanim činom polkovnik, njim enakim ali višjim činom imenuje minister na predlog načelnika generalštaba. Druge poveljnike in njihove namestnike imenuje načelnik generalštaba. Za imenovanje drugih poveljnikov in namestnikov lahko načelnik generalštaba pooblasti podrejene poveljnike.

(3) Vojaške osebe na formacijske dolžnosti z zahtevanim činom brigadnega generala, njim enakim in višjim činom, imenuje minister na predlog načelnika generalštaba. Imenovanja na druge dolžnosti so v pristojnosti načelnika generalštaba oziroma podrejenih poveljnikov, ki jih pooblasti načelnik generalštaba.

(4) Pristojnost za imenovanje, določena v tem členu, obsega tudi pristojnost za razrešitev, ter pristojnost za začasne razporeditve zaradi službenih potreb.

(5) Zoper akt o imenovanju oziroma razrešitvi iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena lahko vojaška oseba vloži ugovor po službeni poti v skladu s postopkom, določenim z zakonom, ki ureja vojaško službo. Ugovor ne zadrži izvršitve akta.

(6) Poveljnike, namestnike poveljnikov in druge pripadnike stalne sestave vojske se imenuje in razrešuje na formacijsko dolžnost v skladu s tem zakonom brez interne in javne objave na podlagi službenih potreb.

39. člen **(akti vodenja in poveljevanja)**

(1) Vodenje vojske se izvaja s predpisi in akti vodenja, kot so smernice, obvezne usmeritve, odredbe, pravila in navodila, ki jih izdaja minister, razen pravil službe, ki jih izdaja vlada. Akti vodenja so tudi postrojiteljska pravila in pravila za štabno delo, ki jih izdaja minister na predlog načelnika generalštaba ter pravila delovanja. Če s tem zakonom ali pravili službe ni določeno drugače, izdaja pravila delovanja načelnik generalštaba.

(2) Poveljevanje v vojski se izvaja z akti poveljevanja, kot so direktive, odločitve, načrti, standardni operativni postopki, ukazi, povelja, pravila in navodila.

(3) Akti vodenja in poveljevanja so obvezni za vse, na katere se nanašajo.

(4) Akti vodenja in poveljevanja, razen povelj, se praviloma izdajajo pisno.

3. Vojaška služba

40. člen (opravljanje vojaške službe)

(1) Vojaško službo opravljajo vojaške osebe v stalni sestavi, vojaški obvezniki, ki so na služenju vojaškega roka ter pripadniki rezervne sestave, kadar so vpoklicani v vojaško službo.

(2) Vojaško službo opravljajo tudi pripadniki rezervne sestave, ki so sklenili z ministrstvom pogodbo o službi v rezervni sestavi Slovenske vojske, kadar so vpoklicani na usposabljanje ali opravljanje vojaške službe. Pogodbo sklenejo na podlagi prostovoljne odločitve za najmanj pet let službe v rezervni sestavi. V času trajanja pogodbe se morajo udeleževati usposabljanja oziroma odzvati na vpoklic za opravljanje vojaške službe. V času trajanja pogodbe prejemajo plačilo za pripravljenost, med vojaško službo pa plačilo za opravljanje vojaške službe. V času trajanja pogodbe o službi v rezervni sestavi imajo pripadniki pravice in obveznosti, kot jih imajo pripadniki vojne ali rezervne sestave, ki sklenejo pogodbo za določen čas za delo v vojski, zaradi opravljanja vojaške ali druge službe izven države v skladu s tem zakonom. Med opravljanjem vojaške službe imajo pravice in obveznosti kot pripadniki stalne sestave, razen prepovedi članstva v političnih strankah iz tretjega odstavka 93. člena tega zakona. Po opravljeni vojaški službi se pripadniki lahko najkasneje v petih dneh vrnejo na prejšnje delo in delodajalci so jih dolžni sprejeti. Delodajalci pripadnikov rezervne sestave zaradi službe v rezervni sestavi ne smejo postaviti v manj ugoden položaj.

(3) Pripadnik, ki mu je prenehala pogodba o zaposlitvi v Slovenski vojski pa ne zaradi krivdnih razlogov na njegovi strani, lahko pod pogoji iz prejšnjega odstavka sklene pogodbo o službi v rezervni sestavi praviloma za najmanj pet let.

(4) Pripadnik, ki je sklenil pogodbo o službi v rezervni sestavi za formacijsko dolžnost vojaka, lahko takšno službo opravlja ne glede na starostno omejitev določeno za vojake s tem zakonom, najdlje do konca leta v katerem dopolni 50 let starosti oziroma pripadnik na podčastniški ali častniški dolžnosti do 63 leta starosti, če izpolnjuje pogoje glede telesne in duševne sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi.

(5) Minister lahko določi, da se opravljanje določenih del v Slovenski vojski ne

šteje za vojaško službo ter da se vojaška služba lahko opravlja tudi na določenih delovnih mestih oziroma delih v ministrstvu ali v drugih državnih organih. Delovna mesta, na katerih se opravlja vojaška služba, se popolnjujejo z vojaškimi osebami, ki imajo v času opravljanja vojaške službe na teh delih pravice in dolžnosti kot druge vojaške osebe v stalni sestavi vojske, podrejene pa so vodji organizacijske enote ali organa, v katerem je tako delovno mesto. Ta določba se smiselno uporablja tudi za inšpektorje za obrambo.

(6) Minister določi pravice in obveznosti delavcev na delovnih mestih ali delih iz prejšnjega odstavka.

(7) Minister predpiše vsebino in obliko službene ocene, kriterije in postopek ocenjevanja vojaških oseb med vojaško službo ter preizkus službene ocene.

(8) Vlada uredi pogoje in način opravljanja službe v rezervni sestavi iz drugega odstavka tega člena ter višino plačila za pripravljenost in opravljanje vojaške službe.

41. člen (vojaške osebe)

(1) Kdor opravlja vojaško službo je vojaška oseba in je podrejen vojaški disciplini.

(2) Pripadnik stalne sestave postane vojaška oseba z dnem, ko nastopi delo v stalni sestavi vojske ali drugo delo, na katerem se opravlja vojaška služba, in preneha biti vojaška oseba, ko preneha opravljati tako delo.

(3) Vojaški obveznik, ki je na služenju vojaškega roka oziroma vojaški obveznik, pripadnik rezervne sestave, postane vojaška oseba z vstopom v vojaško enoto ter preneha biti vojaška oseba z odpustom iz vojaškega enote.

42. člen (vojaška služba izven države)

(1) Vojaške in civilne osebe v vojski, vojaške in civilne osebe po pogodbi za določen čas in osebe, ki opravljajo vojaško ali drugo službo v ministrstvu, so lahko napotene na opravljanje vojaške službe oziroma službe izven države, če izpolnjujejo predpisane ali zahtevane pogoje, v vojaško diplomatska predstavništva, organe mednarodnih organizacij, druge organe ali v skupna poveljstva in enote zaradi izvrševanja obveznosti prevzetih v sistemu kolektivne obrambe in varnosti oziroma v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami.

(2) Na opravljanje vojaške službe izven države so napoteni pripadniki posamično ali v sestavi enot ali začasnih skupin stalne ali mirnodobne sestave zaradi usposabljanja, izvajanja nalog in delovanja v mednarodnih operacijah in misijah, izvrševanja logističnih podpornih ali drugih nalog za enoto ali skupino Slovenske vojske, ki deluje v določeni mednarodni operaciji ali misiji oziroma vojaške obrambe v sistemu kolektivne obrambe ter izvrševanja drugih vojaških obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami. Napotitve na opravljanje vojaške ali druge službe izven države iz prejšnjega in tega odstavka se izvajajo zaradi službenih potreb, pri čemer se za službene potrebe šteje popolnitev določene formacijske ali druge dolžnosti, usposabljanje, opravljanje vojaških, podpornih logističnih ali drugih nalog, ki jih izvajajo pripadniki, enote ali druge sestave Slovenske vojske.

(3) Vojaško službo oziroma službo izven države iz prvega odstavka tega člena lahko opravljajo v miru tudi pripadniki vojne ali rezervne sestave oziroma civilne osebe, ki sklenejo z ministrstvom pogodbo za določen čas za delo v vojski. V času dela v vojski njihove statusne, delovnopravne in druge zatečene pravice mirujejo in po prenehanju opravljanja vojaške službe oziroma službe se najkasneje v petih dneh lahko vrnejo na prejšnje delo in delodajalci so jih dolžni sprejeti. Delodajalci ne smejo zaradi opravljanja vojaške službe oziroma službe v vojski takih oseb postavljati v manj ugoden položaj.

(4) V miru so lahko na usposabljanje izven države napoteni tudi vojaški obvezniki med služenjem vojaškega roka in služenjem v rezervni sestavi, če so razporejeni v enote vojne sestave. Usposabljanje vojaških obveznikov izven države je glede časa, obsega in pravic praviloma izenačeno z usposabljanjem v državi.

(5) Pripadniki Slovenske vojske, ki opravljajo vojaško službo izven države, so podrejeni nadrejenim poveljnikom, vojaško službo oziroma službo pa opravljajo v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, mednarodnimi pogodbami, načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava ter v skladu s pravili, ki veljajo znotraj zaveznitva, in pravili, ki veljajo v drugih mednarodnih organizacijah, v okviru katerih se naloge izvajajo.

(6) Pripadniki Slovenske vojske so med opravljanjem nalog izven države dolžni izvrševati odločitve nadrejenih tujih poveljnikov in poveljstev oziroma pristojnih organov mednarodnih organizacij in odločitve vlade. Če sta odločitvi pristojnega organa mednarodne organizacije ali nadrejenega tujega poveljnika oziroma poveljstva in vlade ali nacionalnega poveljnika oziroma poveljstva v nasprotju, so pripadniki Slovenske vojske dolžni izvršiti odločitev vlade oziroma nacionalnega poveljnika ali poveljstva.

(7) Pripadnik Slovenske vojske, zoper katerega se uveljavlja disciplinsko, kazensko ali odškodninsko odgovornost za dejanje, ki je bilo storjeno pri opravljanju nalog vojaške službe izven države ali v zvezi z njo, je disciplinsko, kazensko in odškodninsko odgovoren po tem zakonu in v skladu s pravnim redom Republike Slovenije.

(8) Določbi petega, šestega in sedmega odstavka tega člena se smiselno uporabljata tudi za civilne osebe, pripadnike Slovenske vojske, med opravljanjem službe izven države.

43. člen **(začasne skupine ali enote)**

(1) Vojaška služba se lahko, zaradi izvajanja nujnih nalog Slovenske vojske pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah, podpore drugim državnim organom v skladu z odločitvami pristojnih organov in predpisi, sodelovanja na vajah v skladu z letnim načrtom vaj ter nalog prevzetih v okviru mednarodnih organizacij v skladu z mednarodnimi pogodbami, opravlja tudi v začasnih skupinah ali enotah stalne sestave Slovenske vojske.

(2) Začasno skupino ali enoto iz prejšnjega odstavka imenuje načelnik generalštaba za dobo do enega leta z možnostjo podaljšanja, če gre za opravljanje vojaške službe v tujini pa minister na predlog načelnika generalštaba in v skladu z odločitvijo vlade, če je vlada odločila o opravljanju vojaške službe izven države.

(3) Poveljniku začasne skupine ali enote so podrejene vse vojaške in civilne

osebe v začasni skupini oziroma enoti v času priprav in ves čas opravljanja službe v skladu s tem zakonom in pravili službe v Slovenski vojski.

44. člen **(vojaška obramba izven države)**

(1) Ob povečani nevarnosti napada oziroma neposredni vojni nevarnosti, v vojnem ali izrednem stanju v skladu s tem zakonom, odločitvami Državnega zbora in sklenjenimi mednarodnimi pogodbami, vojaško službo izven države opravljajo poleg pripadnikov stalne sestave tudi pripadniki vojne sestave in so razporejeni v enote, poslane na opravljanje vojaške službe izven države.

(2) Enote iz prejšnjega odstavka izvršujejo odločitve skupnih poveljstev v skladu z mednarodnimi pogodbami. Statusne in druge pravice, odgovornosti in obveznosti pripadnikov teh enot se izvršujejo po tem zakonu in zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski, če z mednarodno pogodbo ni določeno drugače.

45. člen **(prisega)**

(1) Kdor prvič nastopi vojaško službo, mora dati prisego.

(2) Prisega se glasi:

"Slovesno prisegam, da bom branil samostojnost, neodvisnost, svobodo in ozemeljsko celovitost svoje domovine Republike Slovenije ter vestno in odgovorno izvrševal dolžnosti pri njeni obrambi."

46. člen **(pooblastila in prepovedi)**

(1) Vojaška oseba med opravljanjem službe nosi službeno izkaznico ali vojaško knjižico ter uniformo in orožje v skladu s pravili službe.

(2) Pripadnik stalne sestave lahko med opravljanjem stražarske, patroljne, dežurne in druge podobne službe oziroma med izvajanjem nalog varovanja objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo :

- ugotavlja istovetnost osebe pri vstopu oziroma izstopu z varovanega območja, kadar je to potrebno za varnost ljudi in premoženja, ki ga varuje, ali če tako določajo pravila na varovanem območju;
- površinsko pregleda vrhnja oblačila, notranjost vozila in prtljago osebe pri vstopu oziroma izstopu z varovanega območja, če je to potrebno za varnost ljudi in premoženja, ki ga varuje, in če oseba s tem soglaša, brez soglasja osebe pa, če oceni, da obstaja nevarnost napada;
- prepreči vstop oziroma izstop osebi z varovanega območja, če ta odkloni pregled iz prejšnje alineje, če nasprotuje ugotavljanju njene istovetnosti ali če so podani drugi razlogi, zaradi katerih je nujno potrebno, da se ji vstop oziroma izstop z varovanega območja prepreči in jo zadrži do prihoda vojaške policije.

(3) Slovenske vojske ni dovoljeno uporabljati za politično ali strankarsko dejavnost ali namene.

(4) Vojaška oseba se v uniformi ne sme udeleževati shodov političnih strank.

(5) Prepovedano je strankarsko delovanje, propaganda ali shodi strank v vojaških objektih, vojaških poveljstvih in enotah.

47. člen (uporaba sile)

(1) V miru lahko vojaška oseba med opravljanjem vojaške službe uporabi silo vključno s smrtonosno silo, če ne more drugače:

1. zavarovati življenja moštva, ki ga varuje;
2. odvrniti napada na osebe, objekte ali druga sredstva, ki jih varuje;
3. odvrniti neposrednega napada, s katerim je ogroženo njeno življenje.

(2) Uporaba sile vključno s smrtonosno silo po tem členu obsega uporabo vojaškega orožja, minsko eksplozivnih sredstev ter prisilnih sredstev. Načini ter vrste uporabe sile se podrobneje uredijo s pravili službe.

(3) Uporaba sile vključno s smrtonosno silo je dovoljena, če nevarnosti ni mogoče odvrniti na drug način in z drugimi sredstvi, če je sorazmerna nevarnosti in če je skladna s pravnim redom Republike Slovenije oziroma mednarodnim vojnim in humanitarnim pravom.

(4) Vojaške osebe, ki službo opravljajo pod neposrednim vodstvom nadrejenega, smejo silo uporabiti le po njegovem povelju, razen v primeru silobrana ali skrajne sile.

(5) Stopnjo in način uporabe sile določajo pravila delovanja, ki jih izda minister na predlog načelnika generalštaba.

(6) Vojaške osebe pri opravljanju vojaške službe izven države zaradi izvrševanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami nosijo, ravnajo in uporabljajo orožje ter drugo silo po pravilih delovanja, pravili mednarodne organizacije in skladno s pravnim redom Republike Slovenije. V primeru neskladja pravil delovanja ali pravil mednarodne organizacije s pravnim redom republike Slovenije prevlada slednji.

(7) Vlada lahko omeji uporabo sile ter izvajanje določenih nalog iz prejšnjega odstavka tega člena pripadnikom in enotam, ki so napotene v določeno mednarodno operacijo ali misijo.

48. člen (varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravica do ugovora)

(1) Vojaška oseba lahko da pobudo za začetek postopka pri varuhu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, če meni, da so ji med vojaško službo njene pravice ali temeljne svoboščine omejene ali kršene.

(2) Vojaška oseba ima pravico do ugovora zoper prejeto povelje v skladu z zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski. Ugovor ne zadrži izvršitve ukaza, razen v primerih določenih s tem zakonom in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski.

(3) Vojaška oseba ima med vojaško službo pravico do religiozne duhovne oskrbe. Organizacijo religiozne duhovne oskrbe in način izvrševanja pravice do te oskrbe določi minister.

49. člen **(posebne pravice med vojaško službo)**

(1) Vojaški obvezniki, ki služijo vojaški rok, in pripadniki rezervne sestave imajo med vojaško službo pravico do brezplačnega zdravstvenega varstva, denarnih prejemkov in povračil stroškov, nastalih v zvezi z vojaško službo. Pripadniki stalne sestave imajo med vojaško službo pravico do brezplačne nujne zdravstvene pomoči.

(2) Stroške zdravstvenega varstva in zavarovanja iz prejšnjega odstavka krije država, če vojaškemu obvezniku zavarovanje ni zagotovljeno na drugi podlagi.

(3) Pripadniki rezervne sestave imajo med vojaško službo v miru pravico do nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka v višini in pod pogoji, ki jih določi vlada.

(4) Družinski člani pripadnika vojne sestave Slovenske vojske, ki jih je dolžan preživljati, imajo po razglasitvi vojnega stanja pravico do preskrbnine toliko časa, dokler se pripadnik ne vrne iz vojaške službe. Pogoje in višino preskrbnine določi vlada.

(5) Minister predpiše vrsto in obseg pravic iz prvega odstavka tega člena ter postopek za uveljavljanje teh pravic, nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka in preskrbnin.

50. člen **(priznanja)**

(1) Vojaške osebe so lahko pohvaljene za zasluge in hrabrost ter uspehe pri opravljanju vojaške službe.

(2) Pohvala oziroma priznanje za zasluge in hrabrost ter uspehe pri opravljanju vojaške službe se lahko podeli tudi osebi, ki ni državljan Republike Slovenije oziroma tujemu organu ali organizaciji.

(3) Minister lahko pripadniku Slovenske vojske ali delavcu ministrstva za posebne zasluge ali uspehe na obrambnem področju podari hladno ali strelno orožje, ki ga ta lahko nosi ali poseduje v skladu s splošnimi predpisi.

(4) Vrste priznanj in orožij, ki se podeljujejo vojaškim in drugim osebam, organom in organizacijam za zasluge in krepitev obrambe države, predpisuje minister.

(5) Podelitve priznanj, razen priznanj za dolgoletno službo in sodelovanje, se praviloma javno objavijo.

(6) Pripadniki Slovenske vojske in delavci ministrstva lahko prejmejo vojaška

priznanja in odlikovanja drugih držav ali organizacij, tuje državno odlikovanje pa samo v skladu z zakonom, ki ureja odlikovanja v Republiki Sloveniji.

51. člen
(hramba vojaške oborožitve in opreme)

(1) Vojaškim osebam se lahko da osebna vojaška oborožitev in oprema v hrambo.

(2) Kdor izgubi, poškoduje, odtuji ali uniči osebno vojaško oborožitev ali opremo, ki mu je dana v hrambo, mora pokriti nastalo škodo.

52. člen
(kazenska in odškodninska odgovornost)

(1) Vojaške osebe kazensko odgovarjajo po kazenskem zakoniku Republike Slovenije.

(2) Vojaške osebe odškodninsko odgovarjajo po predpisih, ki urejajo odškodninsko odgovornost javnih uslužbencev.

4. Čini, podeljevanje činov in poviševanje

53. člen
(vrste činov)

(1) V Slovenski vojski so naslednji čini:

- za vojake vojak, poddesetnik, desetnik in naddesetnik;
- za podčastnike vodnik, višji vodnik, štabni vodnik, višji štabni vodnik, praporščak, višji praporščak, štabni praporščak in višji štabni praporščak;
- za častnike poročnik, nadporočnik, stotnik, major, podpolkovnik, polkovnik;
- za generale brigadni general, generalmajor, generalpodpolkovnik in general.

(2) Mornariški častniški čini so: poročnik korvete, poročnik fregate, poročnik bojne ladje, kapitan korvete, kapitan fregate, kapitan bojne ladje

(3) Admiralski čini so: kapitan, kontraadmiral, viceadmiral in admiral.

54. člen
(poviševanje vojakov in podeljevanje činov)

(1) V čin poddesetnika ali desetnika ter naddesetnika se lahko poviša vojak ali

slušatelj vojaške šole.

(2) Vojaškemu obvezniku se lahko podeli čin vodnika, če izpolnjuje predpisane pogoje in je opravil predpisano vojaško izobraževanje in usposabljanje.

(3) Podčastniku se lahko podeli čin poročnika, če izpolnjuje predpisane pogoje in je opravil predpisano vojaško izobraževanje in usposabljanje.

(4) Vojake povišuje poveljnik bataljona ali njemu enak starešina oziroma predstojnik vojaške šole.

(5) Čine podeljuje minister.

55. člen **(povišanje podčastnikov in častnikov)**

(1) Podčastnik in častnik oziroma mornariški častnik je lahko povišan v neposredno višji čin, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima predpisano izobrazbo;
- je imenovan na dolžnost, na kateri se opravlja vojaška služba in za katero se zahteva višji čin;
- je uspešno končal predpisano vojaško izobraževanje in usposabljanje;
- je od zadnjega povišanja preteklo najmanj dve leti;
- je ocenjen z najmanj dobro službeno oceno.

(2) Vojaški osebi se v vojnem stanju ali zaradi vojnih izkušenj, pridobljenih v miru, lahko podeli čin ali se ga poviša v neposredno višji čin, če je postavljen na dolžnost, za katero se zahteva neposredno višji čin.

(3) Častnike do vključno polkovnika in kapitana bojne ladje povišuje minister na predlog načelnika generalštaba. Generale in admirale povišuje predsednik republike na predlog ministra in po predhodnem soglasju vlade.

(4) Vojaški osebi se lahko zaradi težje kršitve vojaške discipline zadrži povišanje v višji čin najmanj za dve in največ za pet let od dneva, ko je izrečeni ukrep zaradi kršitve vojaške discipline dokončen.

(5) Za predpisano vojaško izobrazbo ali vojaško izobraževanje in usposabljanje iz prvega odstavka tega člena se šteje tudi ustrezno vojaško šolanje ali usposabljanje v tujini.

(6) Podčastnike povišuje načelnik generalštaba.

(7) Vlada podrobneje predpiše pogoje in postopke za podeljevanje činov, poviševanje vojakov, podčastnikov in častnikov, zadržanje povišanja ter odvzem činov.

56. člen **(vojaški uslužbenci, razredi in napredovanje)**

(1) Vojaški uslužbenci so nižji in višji.

(2) Nižji vojaški uslužbenci so razporejeni v razrede od I. do VIII., višji pa v

razrede od IX. do XV.

(3) Vojaški uslužbenci se razporejajo na specialistične vojaške dolžnosti določene s formacijo, za katere ni potrebno vojaško izobraževanje in usposabljanje, razen temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja ter osnovnega usposabljanja za delo v vojski. Potrebna specialistična strokovna in vojaška znanja za posamezno dolžnost, se lahko določijo v formaciji.

(4) Razrede in napredovanja za višje vojaške uslužbence potrjuje minister na predlog načelnika generalštaba, ostala napredovanja pa načelnik generalštaba. Vlada podrobneje predpiše pogoje in postopke za določanje razredov vojaškim uslužbencem, napredovanje, zadržanje v napredovanju in odvzem razreda.

(5) Vojaškemu uslužbencu se lahko zaradi težje kršitve vojaške discipline zadrži napredovanje v višji razred najmanj za dve in največ za pet let od dneva, ko je izrečeni ukrep zaradi kršitve vojaške discipline.

57. člen **(izredna povišanja in napredovanja)**

(1) Vojaška oseba je v letu, ko ji preneha služba v Slovenski vojski zaradi izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do pokojnine ali zaradi invalidske upokojitve, lahko izredno povišana ali napredovana v neposredno višji čin ali razred, kar se šteje kot posebno priznanje za opravljanje vojaške službe. Kriterije za izredna povišanja in napredovanja določi minister.

(2) Izredno povišanje v generalski ali admiralski čin oziroma napredovanje višjega vojaškega uslužbenca v XV. razred pod pogoji iz prejšnjega odstavka, ni možno.

(3) O izrednem povišanju ali napredovanju iz prvega odstavka tega člena odloči minister, ki za to lahko pooblasti načelnika generalštaba. Predlog za izredno povišanje ali napredovanje v skladu s tem členom daje poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote.

58. člen **(odpoved činu)**

(1) Vojaška oseba v stalni sestavi, ki po zakonu ne izpolnjuje predpisanih izobrazbenih pogojev za opravljanje vojaških, podčastniških ali častniških formacijskih dolžnosti, se lahko vojaškemu, podčastniškemu ali častniškemu činu pisno odpove.

(2) Vojaška oseba iz prejšnjega odstavka se razporedi na vojaško oziroma podčastniško formacijsko dolžnost, za katero izpolnjuje pogoje. Glede na pogoje, ki jih izpolnjuje, se ji prizna najvišji vojaški oziroma podčastniški čin in se na tej dolžnosti povišuje v višji čin v skladu s tem zakonom. S to dolžnostjo se uskladi tudi plača in druge pravice vojaške osebe v zvezi z delom. Vojak oziroma podčastnik lahko ponovno pridobi podčastniški oziroma častniški čin, ki se mu je odpovedal, le, če izpolni z zakonom predpisane pogoje.

59. člen **(odvzem čina ali razreda in nečastni odpust)**

(1) Vojaški osebi, ki je pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje zoper človečnost in mednarodno pravo, zoper obrambno moč države, zoper varnost Republike

Slovenije in njeno ustavno ureditev, zoper vojaško dolžnost, zoper spolno nedotakljivost, za kaznivo dejanje zbujanja sovraštva, razdora ali nestrpnosti, ki temelji na kršitvi načela enakosti, ali kaznivega dejanja umora, se nečastno odpusti iz Slovenske vojske. V primeru obsodbe vojaške osebe za katerega izmed navedenih dejanj mora sodišče pravnomočno sodbo poslati ministrstvu.

(2) Nečastni odpust vojaške osebe obsega odvzem čina ali razreda in izgubo vseh pravic, ki bi jih imela kot vojaška oseba, za pripadnika stalne sestave pa tudi prenehanje pogodbe o zaposlitvi.

(3) Določbe glede nečastnega odpusta se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe, ki delajo v vojski.

(4) Razloge za nečastni odpust vojaške osebe ugotovi minister na predlog načelnika generalštaba.

60. člen **(objava podelitve, povišanj in napredovanj)**

Podelitve činov in povišanja vojakov, podčastnikov in častnikov, generalov in admiralov, odpoved činu oziroma odvzem čina, podelitve razredov in napredovanja vojaških uslužbencev ter odvzem razreda, se javno objavijo. Objavi se osebno ime vojaške osebe, letnica rojstva, čin oziroma razred ter odvzem čina oziroma razreda.

5. Vojaške šole

61. člen **(organizacija vojaškega izobraževanja in usposabljanja)**

(1) Ministrstvo za potrebe vojaškega izobraževanja in usposabljanja organizira:

- šolo za podčastnike;
- šolo za častnike;
- poveljniško-štabno šolo;
- druge šole in centre za vojaško izobraževanje in usposabljanje.

(2) V šole iz prejšnjega odstavka se lahko vključijo kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za poklicno delo v stalni sestavi vojske.

(3) Šole za podčastnike in častnike vojnih enot kandidati opravijo med služenjem vojaškega roka. Zanje ne velja prepoved članstva v političnih strankah.

(4) V poveljniško-štabni šoli se šolajo častniki mirnodobne in vojne sestave.

(5) Pogoje za vpis in programe za vojaške šole določa minister.

(6) Ne glede na prvi odstavek tega člena, lahko izobraževalne ustanove, ustanovljene po splošnih predpisih s področja šolstva, izvajajo programe, ki jih izvajajo šole iz prvega odstavka tega člena, v skladu s predpisi, ki urejajo srednje poklicno in strokovno izobraževanje ter višje strokovno in visokošolsko izobraževanje ter podiplomski študij. Pri izvajanju teh programov lahko sodelujejo tudi šole iz prvega odstavka tega člena ter poveljstva in enote slovenske vojske. Ministrstvo lahko samostojno organizira višje strokovno izobraževanje podčastnikov v skladu z zakonom, ki ureja višje strokovno

izobraževanje. V tem primeru določi program višjega strokovnega izobraževanja minister po predhodnem mnenju pristojne komisije za akreditacijo.

(7) Vojaške osebe se lahko za opravljanje določenih vojaških dolžnosti šolajo v tujini oziroma se tuje vojaške osebe lahko šolajo na vojaških šolah iz prvega odstavka tega člena.

(8) Priznavanje spričeval in diplom iz prejšnjega odstavka ter spričeval in diplom iz petega odstavka 55. člena tega zakona, se opravi po postopkih določenih s splošnimi predpisi. Če postopka priznavanja spričeval in diplom ni mogoče opraviti po splošnih predpisih, ga opravi posebna komisija ustreznih strokovnjakov, ki jo imenuje minister. Minister predpiše postopek za delo komisije.

6. Vojaška policija

62. člen (naloge vojaške policije)

(1) Vojaška policija skrbi za vojaški red in disciplino, varnost vojaškega prometa ter opravlja določena opravila v zvezi s preprečevanjem, preiskovanjem in odkrivanjem kaznivih dejanj v vojski, varovanjem objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo. Vojaška policija lahko preiskuje kazniva dejanja v vojski, za katera je predpisana denarna kazen ali kazen zapora do treh let.

(2) Vojaška policija skrbi tudi za varovanje vojaških in civilnih oseb, ki opravljajo dolžnosti in dela v Slovenski vojski, ki so posebnega pomena za obrambo, vojaških delegacij, poveljstev in enot ter varnost vrhovnega poveljnika v vojnem stanju oziroma kadar se nahaja v vojaških poveljstvih, enotah ali zavodih oziroma v objektih in njihovih okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo.

(3) Organizacija vojaške policije se določa s formacijo.

(4) Minister določi varovane osebe iz drugega odstavka tega člena in uredi druga vprašanja povezana z delovanjem vojaške policije.

63. člen (pravice in pooblastila vojaške policije)

(1) Vojaška policija ima pod pogoji, ki so predpisani za policijo, pravico in pooblastila, da:

1. opozarja ter ukazuje;
2. ugotavlja identiteto, napoti, išče osebe, vabi, privede, pridrži, omeji gibanje ali odvzame prostost;
3. opravlja varnostne in protiteroristične preglede, preglede prevoznih sredstev, prtljage ter objektov in njihovih okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo;
4. zaseže predmete;
5. uporablja prisilna sredstva;
6. ureja in nadzoruje vojaški promet;
7. zbira obvestila, od oseb zahteva podatke in jih obdeluje, ugotavlja istovetnost oseb in

predmetov.

(2) Vojaška policija lahko pridrži vojaško osebo, ki pod vplivom alkohola ali psihotropnih snovi, moti javni red in mir ali vojaško disciplino do iztreznitve, vendar ne dalj kot 24 ur.

(3) Pripadniki vojaške policije vojne sestave imajo pravice in pooblastila vojaške policije le, kadar opravljajo vojaško službo.

(4) Vojaški policist pridobi pooblastila iz tega člena, če uspešno opravi usposabljanje, ki ga predpiše minister. Usposobljenost vojaškega policista se preverja vsake tri leta na način, ki ga določi minister. Vojaški policist, ki preizkusa usposobljenosti ne opravi uspešno, izgubi pooblastila vojaškega policista in se razporedi na drugo dolžnost, ustrezno njegovi izobrazbi.

(5) Vojaški policisti v skladu z zakonom o prekrških odločajo o prekrških in izrekajo globe pri urejanju vojaškega prometa, zagotavljanju javnega reda in miru v objektih in okoliših objektov, ki so posebnega pomena za obrambo, vključno v mednarodnih operacijah in misijah, ter drugih nalogah iz njihove pristojnosti oziroma pri nadzorovanju izvrševanja zakonov in uredb, s katerimi so določeni prekrški na obrambnem področju.

64. člen (območje pristojnosti)

(1) Pravice in pooblastila iz prejšnjega člena vojaška policija uporablja le:

- v objektih in okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo;
- zoper vojaške osebe;
- zoper pripadnike tujih oboroženih sil, kadar se v skladu z mednarodnimi pogodbami nahajajo na območju Republike Slovenije.

(2) Vojaška policija lahko uporablja vozila s prednostjo in vozila za spremstvo.

(3) Pri urejanju vojaškega prometa v javnem prometu in pri varovanju oseb po tem zakonu vojaška policija svoje delo usklajuje s policijo.

(4) Vojaška policija lahko ugotavlja istovetnost osebe, ki nosi uniformo ali dele uniforme Slovenske vojske, ne glede na to, kje se taka oseba nahaja, oziroma istovetnost voznika in potnikov, če uporabljajo vozilo z oznakami Slovenske vojske.

65. člen (ukrepanje vojaške policije)

Če vojaška policija v objektu ali okolišu, ki je posebnega pomena za obrambo, oziroma pri kaznivem dejanju ali nepooblaščenem zadrževanju zaloti civilno osebo, o tem obvesti policijo. Zoper tako osebo vojaška policija lahko uporabi le najnujnejše ukrepe in prisilna sredstva, da jo pridrži do prihoda policije oziroma uspešno odvrne napad na moštvo, osebe ali objekte in premoženje, ki jih varuje.

IV. NEVOJAŠKI DEL OBRAMBNEGA SISTEMA

66. člen

(nosilci nevojaškega dela obrambnega sistema)

Delovanje nevojaškega dela obrambnega sistema zagotavljajo državni organi, samoupravne lokalne skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter državljani.

67. člen

(državni organi)

(1) Državni organi v obrambnih načrtih določijo svojo organizacijo in način dela v vojnem stanju tako, da zagotovijo nepretrgano opravljanje dejavnosti iz svoje pristojnosti.

(2) Ministrstva so odgovorna za stanje obrambnih priprav iz njihove pristojnosti.

(3) Delovanje policije v vojnem stanju, njihovo opremljanje in usposabljanje v ta namen ureja zakon.

(4) Ministrstvo zagotavlja pogoje za delo predsednika republike in vlade izven mirnodobnega sedeža v vojni.

68. člen

(samoupravne lokalne skupnosti)

(1) Občinski in pokrajinski organi določijo svojo organizacijo in način dela v izrednem stanju in vojni tako, da zagotovijo nepretrgano opravljanje nalog iz svoje pristojnosti.

(2) Župan oziroma predsednik pokrajine v izrednem stanju in vojni sprejema potrebne ukrepe in akte, če se občinski oziroma pokrajinski svet ne more sestati, in jih predloži v potrditev svetu takoj, ko se ta lahko sestane.

(3) Občinam in pokrajinam lahko vlada v izrednem stanju in vojni naloži, da opravljajo določene naloge za obrambo države.

(4) Župan oziroma predsednik pokrajine lahko predlaga ministrstvu, da se na delovno dolžnost razporedijo občinski oziroma pokrajinski delavci, potrebni za delo v izrednem stanju in vojni.

69. člen

(gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije)

(1) Gospodarske družbe, zavode in druge organizacije, katerih dejavnost je posebnega pomena za obrambo države, določi Vlada.

(2) Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije iz prejšnjega odstavka opredelijo prioritete naloge za delovanje dejavnosti in opravljanje storitev ter načrtujejo in izvajajo naloge, ki jim jih v krizi, izrednem in vojnem stanju določijo pristojni državni organi. Za izvajanje teh nalog lahko predlagajo ministrstvu, da razporedi na delovno dolžnost potrebno število njihovih zaposlenih ter na materialno dolžnost sredstva iz popisa, da bi lahko opravljale zahtevano proizvodnjo ali storitve v vojnem stanju.

(3) Na podlagi odločitev državnih organov se v izrednem stanju in vojni v izvajanje določenih nalog za obrambo države vključi tudi druge gospodarske družbe, zavode ali organizacije. Za izvajanje teh nalog lahko predlagajo ministrstvu, da razporedi na delovno dolžnost potrebno število njihovih zaposlenih, da bi lahko opravljale zahtevano proizvodnjo ali storitve.

70. člen **(materialna in zdravstvena oskrba)**

(1) Materialna in zdravstvena oskrba se prične načrtovati po uveljavitvi vseh sestavin vojaške dolžnosti.

(2) Na podlagi potreb Slovenske vojske in drugih obrambnih potreb pristojni državni organi določijo vrsto in obseg proizvodnje ter storitev v vojni in gospodarske družbe, zavode in druge organizacije, ki bodo v vojni opravljale to proizvodnjo in storitve.

(3) Izbrane gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije so dolžne izvršiti kadrovske in druge priprave za določeno proizvodnjo in storitve v vojni. Priprave, ki presegajo njihovo redno dejavnost, financira država.

(4) Državni organi iz drugega odstavka tega člena lahko uporabijo podatke o poslovnih subjektih za namene iz drugega odstavka tega člena, ki so zbrani z nacionalnim programom statističnih raziskovanj, za določitev nosilcev proizvodnje in storitev v vojnem stanju.

71. člen **(Nacionalni center za krizno upravljanje)**

(1) Nacionalni center za krizno upravljanje zagotavlja prostorske, tehnične, informacijske in telekomunikacijske pogoje za delo vlade v krizi, izrednem stanju in vojni.

(2) Nacionalni center za krizno upravljanje zagotavlja prenos odločitev o izvajanju ukrepov kriznega odzivanja in odločitev o drugih aktivnosti za odzivanje na krizo ter delovanjem, v izrednem stanju in vojni.

(3) Za potrebe zvez nacionalnega centra za krizno upravljanje se v krizi, izrednem stanju ali vojni lahko uporabijo tudi deli drugih sistemov zvez.

(4) Vlada podrobneje uredi organizacijo in naloge nacionalnega centra za krizno upravljanje.

72. člen
(nevojaške oblike obrambe)

(1) Državljeni imajo v vojnem stanju pravico organizirati in izvajati različne nevojaške oblike obrambe, kot so bojkot, sabotaža, nespoštovanje odredb napadalca in druge.

(2) Državljeni se seznanjajo in usposablajo za nevojaške oblike obrambe iz prejšnjega odstavka na neobvezen način.

(3) Za usposabljanje iz prejšnjega odstavka skrbijo državni organi, v okviru svojih pristojnosti.

(4) Državni organi po potrebi usmerjajo in usklajujejo nevojaške oblike obrambe iz prvega odstavka tega člena.

73 .člen.

(civilni funkcionalni strokovnjaki).

(1) Civilni funkcionalni strokovnjaki se lahko napoti v sestave enot Slovenske vojske ali vojaške enote drugih držav v mednarodne operacije in misije, ter samostojno v poveljstva,organe ali službe mednarodnih organizacij.

(2) Civilni funkcionalni strokovnjaki za čas službe izven države, sklenejo pogodbo z ministrstvom, delovno razmerje pri njihovem delodajalcu pa v tem času miruje, pod pogoji in na način, ki je določen s tem zakonom za pogodbene pripadnike rezervne sestave vpoklicane v vojaško službo.

(3) Vlada podrobneje uredi pridobivanje, usposabljanje, pravice in obveznosti civilnih funkcionalnih strokovnjakov.

V. DOLŽNOSTI IN PRAVICE DRŽAVLJANOV PRI OBRAMBI DRŽAVE

74. člen
(vrste obrambnih dolžnosti)

- (1) Pri obrambi države imajo državljani v skladu z ustavo naslednje dolžnosti:
- vojaško dolžnost, ki jo uresničujejo v Slovenski vojski;
  - delovno dolžnost, ki jo uresničujejo z opravljanjem del, ki so nujna za oskrbo Slovenske vojske, prebivalstva, delovanje državnih organov, organov lokalne samouprave, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij in druge obrambne potrebe;
  - materialno dolžnost, ki jo uresničujejo z dajanjem vozil, zemljišč, strojev, objektov in drugih sredstev za vojsko, državne organe ter druge obrambne potrebe.

- (2) Državljan, ki mu je priznan ugovor vesti vojaški dolžnosti, sodeluje pri obrambi države tako, da nadomestno civilno službo praviloma opravi v civilni zaščiti ali v drugih silah za zaščito, reševanje in pomoč, oziroma se usposobi za zaščito in reševanje ter te dolžnosti opravlja tudi v vojni.

75. člen
(pravica do samoobrambe)

(1) Državljeni imajo v vojnem stanju pravico, da se samoorganizirajo in vključijo v obrambo države.

(2) Državljeni iz prejšnjega odstavka so se dolžni podrediti najbližjemu vojaškemu poveljstvu ali enoti, do tedaj pa zagotoviti enotno poveljevanje, nošenje oznak pripadnosti Slovenski vojski, odkrito nošenje orožja in spoštovanje mednarodnega vojnega in humanitarnega prava.

(3) Za državljane iz prvega odstavka tega člena smiselno veljajo določbe, kot jih ta zakon določa za pravice in dolžnosti vojaških oseb.

76. člen
(vojaška dolžnost)

Vojaško dolžnost ureja poseben zakon.

77. člen
(delovna dolžnost)

(1) Delovna dolžnost se izvršuje v izrednem in vojnem stanju, če tako odloči Državni zbor Republike Slovenije.

(2) Delovno dolžnost izvajajo državljani (moški in ženske), ki so stari najmanj 18 in ne več kot 65 let in so zdravstveno sposobni za delo.

(3) Med izvajanjem delovne dolžnosti delavci nimajo pravice do stavke.

(4) Vlada podrobneje uredi izvajanje delovne dolžnosti.

78. člen
(materialna dolžnost)

(1) Materialna dolžnost se izvršuje v vojnem ali izrednem stanju, če tako določi Državni zbor, v miru pa le zaradi pregledov in vaj.

(2) Državljan, ki je zavezan materialni dolžnosti, ima pravico do nadomestila za uporabo sredstev, ki jih je predal za obrambne potrebe.

(3) Materialna dolžnost se lahko naloži tudi pravnim osebam, razen za sredstva in opremo, ki so namenjena zaščiti in reševanju, zdravstvenemu varstvu ter delovanju organov za notranje zadeve.

(4) Za materialno dolžnost se šteje tudi začasna uporaba zemljišč ali objektov, na katerih se izvaja mobilizacija vojske ali vojaške vaje.

(5) S posebnim zakonom se določi vrsto sredstev, opreme in nepremičnin, za katere ministrstvo lahko naloži materialno dolžnost za potrebe obrambe, varnosti, zaščite, reševanja in pomoči, vodenje evidence, postopek razporejanja in prevzema sredstev, način določanja nadomestila za uporabo sredstev ter način ugotavljanja škode in izplačevanja odškodnin na sredstvih, za katere je naložena materialna dolžnost.

79. člen **(vodenje evidenc in razporejanje)**

(1) K opravljanju vojaške in delovne dolžnosti državljane razporedi ministrstvo.

(2) Državljan, ki je razporejen k opravljanju vojaške dolžnosti, ne more biti razporejen na drugo dolžnost.

(3) Državljan, ki je razporejen na delovno dolžnost ali v civilno zaščito, oziroma opravlja operativne dolžnosti v drugih silah za zaščito, reševanje in pomoč, praviloma ne more biti razporejen na vojaško dolžnost.

(4) V primeru ponovne uvedbe vseh sestavin vojaške dolžnosti se državljane prednostno razporeja na vojaško dolžnost.

(5) Vlada podrobneje predpiše kriterije za razporejanje na obrambne dolžnosti.

80. člen **(usposabljanje državljanov)**

Državljan, ki je razporejen na vojaško ali delovno dolžnost, se je dolžan usposablјati za opravljanje te dolžnosti v skladu s predpisi.

81. člen **(zglasitev)**

(1) Državljan, ki je zavezan vojaški, delovni ali materialni dolžnosti, se je na podlagi poziva pristojnega organa dolžan zglasiti na določenem kraju in ob določenem času oziroma dostaviti materialno sredstvo.

(2) Če se vpoklicani ne odzove na poziv in ne opraviči svojega izostanka, lahko upravni organ, ki je izdal poziv, izda nalog, da ga privede policija.

82. člen **(omejitev prostega gibanja)**

(1) Poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote, lahko v vojnem stanju,

praviloma v sporazumu s policijo, prepove prosto gibanje na območju, kjer potekajo boji.

(2) Omejitev iz prejšnjega odstavka sme trajati le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno.

83. člen

(varstvo pri opravljanju obrambnih dolžnosti)

(1) Poškodba ali bolezen, ki nastane pri opravljanju delovne ali materialne dolžnosti, se šteje kakor poškodba pri delu ali poklicna bolezen. Državljan, ki se pri opravljanju vojaške dolžnosti poškoduje ali zboli, ima pravice po posebnih predpisih.

(2) Za poškodbo iz prejšnjega odstavka se šteje tudi poškodba, ki jo je državljan utrpel na poti z doma ali delovnega mesta na zbirališče, oziroma pri povratku po običajni poti do doma ali delovnega mesta.

(3) Družinski člani državljana, ki je izgubil življenje pri opravljanju obrambnih dolžnosti, imajo po njem pravico do pokojnine ter pravico do povračila stroškov prevoza in pogrebnih storitev, v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju oziroma zdravstvenem zavarovanju.

(4) Osnova za odmero pravic po tem členu je povprečna mesečna plača na zaposlenega delavca v državi v zadnjem mesecu pred nastankom poškodbe, če je to za državljana ugodneje.

(5) Stroške za zdravstveno, invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter pravice iz prejšnjih odstavkov tega člena krije država, če državljan ni zavarovan na drugi podlagi.

84. člen

(pravice ob telesni poškodbi)

(1) Državljan, ki se je v miru pri opravljanju obrambnih dolžnosti poškodoval brez svoje krivde tako, da je njegov organizem okvarjen najmanj za 20% po predpisih o vojnih invalidih, ima pravico do enkratne denarne pomoči.

(2) Do enkratne denarne pomoči po prejšnjem odstavku je upravičen državljan tudi v primeru, kadar je njegov organizem okvarjen najmanj za 20% zaradi bolezni, ki je nastala ali se poslabšala neposredno zaradi opravljanja obrambnih dolžnosti.

(3) Do enkratne denarne pomoči iz prvega odstavka tega člena so upravičeni tudi družinski člani državljana, ki je pri opravljanju obrambnih dolžnosti izgubil življenje.

(4) Pravic iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ni mogoče uveljavljati zaradi poškodbe, okvare, bolezni ali smrti, ki je nastala v času dovoljenega ali nedovoljenega odhoda ali odsotnosti z opravljanja obrambne dolžnosti, zaradi delovanja ali aktivnosti, ki ni povezano z obrambno dolžnostjo.

(5) Vlada določi višino enkratne denarne pomoči, ki ne more biti nižja od 12 zjamčenih plač, ter postopek za uveljavljanje pravic iz prejšnjega in tega člena.

85. člen

(odškodninska odgovornost)

(1) Državljan, ki je pri opravljanju obrambnih dolžnosti utrpel škodo, ima pravico do njenega povračila po splošnih predpisih.

(2) Državljan ali pravna oseba imata pravico do povračila dejanske škode, ki sta jo utrpela zaradi vojaških vaj.

(3) Državljan, ki je med izvajanjem obrambnih dolžnosti ali v zvezi z njimi, namenoma ali iz velike malomarnosti povzročil škodo, odgovarja po predpisih, ki urejajo odškodninsko odgovornost javnih uslužbencev.

(4) Minister predpiše postopek za ugotavljanje škode in izplačilo odškodnine iz drugega odstavka tega člena.

86. člen

(zbiranje in varstvo osebnih podatkov)

(1) Ministrstvo zbira, obdeluje, uporablja in hrani naslednje osebne podatke:

1. državljanih, ki bodo v tekočem letu dopolnili 17 let starosti, podatke o enotni matični številki, imenu in priimku, datumu in kraju rojstva, stalnem in začasnem prebivališču, zdravstvenem stanju, družinskem stanju, šolski izobrazbi, zaposlitvi in poklicu, vojaško strokovni usposobljenosti in znanjih, pomembnih za vojaške dolžnosti, zato da se ugotovi njihova sposobnost za vojaško službo, izvajanje vojaške dolžnosti ter jim določi razpored v vojski;
2. državljanih, ki želijo opraviti prostovoljno služenje vojaškega roka, prostovoljno opravljati vojaško službo v rezervni sestavi, delati v stalni sestavi Slovenske vojske ali poklicno opravljajo delo na obrambnem področju, poleg podatkov iz prejšnje točke še podatke o predkaznovanosti v skladu z zakonom o javnih uslužbencih, zato da se zagotovi izvrševanje njihovih pravic in dolžnosti v skladu s tem zakonom;
3. državljanih, odgovornih za obrambne priprave, podatke o imenu in priimku, enotni matični številki, rojstnih podatkih, stalnem oziroma začasnem prebivališču, podatkih o zaposlitvi in kontaktne podatke, da se zagotovi ažurnost obrambnih priprav;
4. državljanih, civilnih funkcionalnih strokovnjakov, podatke o imenu in priimku, enotni matični številki, rojstnih podatkih, stalnem oziroma začasnem prebivališču, kontaktnih podatkih, zdravstvenemu stanju, podatke o družinskih članih, šolskih izobrazbi, vojaški strokovni usposobljenosti, podatke o predkaznovanosti, poklicu in podatke o zaposlitvi, da se zagotovi ažurnost priprav za načrtovanje in izvajanje napotitev na operacije v podporo miru oziroma druge operacije kriznega odzivanja, v poveljstva in organe mednarodnih operacij;
5. družinskih članov pripadnikov Slovenske vojske, podatke o enotni matični številki, podatke o imenu in priimku, rojstvu, prebivališču in zaposlitvi, zaradi izplačila preskrbnin v vojnem stanju;
6. oseb, ki jih na zahtevo državnih organov, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij razporedi na delovno dolžnost, podatke o enotni matični številki, imenu in priimku, rojstvu, prebivališču in delovnem mestu oziroma dolžnosti, na katero so razporejene, zato da se zagotovi ažurnost priprav za izvajanje delovne dolžnosti;
7. vrsti, zmogljivosti, stanju transportnih in drugih sredstev ter o enotni matični številki imenu in priimku ter prebivališču lastnikov in uporabnikov teh sredstev oziroma zemljišč in objektov, zaradi popolnitve vojske ter drugih obrambnih potreb.

(2) Ministrstvo, v skladu s prejšnjim odstavkom vodi zbirke osebnih podatkov.

(3) Ministrstvo je v skladu z zakonom odgovorno za varstvo osebnih podatkov iz prvega odstavka tega člena.

87. člen **(posredovanje osebnih podatkov)**

(1) Ministrstvo lahko osebne podatke iz prejšnjega člena posreduje:

1. vojaškemu poveljstvu, enoti ali zavodu ter organu, v katerega je državljan razporejen na podlagi vojaške dolžnosti, oziroma službi, pristojni za izplačilo preskrbnin;
2. organu, gospodarski družbi, zavodu in drugi organizaciji, kamor je državljan razporejen na podlagi delovne dolžnosti;
3. vojaškemu poveljstvu, enoti ali zavodu, organu, gospodarski družbi, zavodu in drugi organizaciji, v katero je razporejeno transportno ali drugo sredstvo, zemljišče ali objekt na podlagi materialne dolžnosti.

(2) Vojaško poveljstvo ali enota, organ, gospodarska družba, zavod in druga organizacija ter služba iz prejšnjega odstavka so v skladu z zakonom odgovorni za varstvo osebnih podatkov, ki so jih prejeli od ministrstva.

88. člen **(zbiranje osebnih podatkov in pravica do vpogleda)**

(1) Organi in službe, ki zbirajo osebne podatke iz 86. člena tega zakona, so jih dolžni dati na razpolago ministrstvu, na njegovo zahtevo.

(2) Ministrstvo neposredno zbira osebne podatke iz 86. člena tega zakona le, če jih ni mogoče pridobiti iz obstoječih zbirk podatkov.

(3) Osebni podatki iz 86. člena tega zakona se uničijo, ko prenehata rok in namen, za katera so se zbirali.

VI. VODENJE IN NADZOR OBRAMBE DRŽAVE

89. člen **(Državni zbor)**

(1) Državni zbor določa temeljne usmeritve za organizacijo in izvajanje obrambe in pri tem zlasti:

1. razglasi izredno stanje na predlog vlade, kadar velika in splošna nevarnost ogroža obstoj države, predvsem če grozi povečana nevarnost napada na državo oziroma nastane neposredna vojna nevarnost;
2. razglasi vojno stanje na predlog vlade, če je izvršen napad na državo oziroma državo ali države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb;
3. odloči o ponovni uveljavitvi vseh sestavin vojaške dolžnosti;
4. odloči o uveljavitvi delovne in materialne dolžnosti v izrednem stanju, ki je razglašeno zaradi povečane nevarnosti napada na državo oziroma neposredne vojne nevarnosti;

5. odloči o splošni mobilizaciji in uporabi Slovenske vojske v izrednem stanju, če je to razglašeno zaradi povečane nevarnosti napada na državo oziroma neposredne vojne nevarnosti, ki je nastala zaradi povečane nevarnosti napada na državo ali države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb;
6. sprejme dolgoročni program razvoja obrambnih zmogljivosti;
7. preko pristojnega delovnega telesa se seznaniti s predlogom vlade za napotitev Slovenske vojske v novo mednarodno operacijo ali misijo, predčasnem prenehanju sodelovanja v določeni mednarodni operaciji ali misiji oziroma, če se bistveno spremeni namen ali obseg določene mednarodne operacije ali misije;
8. preko pristojnega delovnega telesa določa strateške smeri delovanja obveščevalno varnostne službe ministrstva kot sestavnega dela varnostno obveščevalne dejavnosti države.

(2) Šteje se, da je z razglasitvijo vojnega stanja sprejeta tudi odločitev o izvedbi splošne mobilizacije in uporabi Slovenske vojske. Ob povečani nevarnosti napada ali neposredni vojni nevarnosti skladu s tem zakonom oziroma ob napadu na državo ali države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb, Državni zbor lahko odloči o mobilizaciji in uporabi vojske tudi, če ne razglasi vojnega stanja.

(3) Državni zbor nadzira organizacijo, priprave in izvajanje obrambe države neposredno in preko pristojnih delovnih teles.

90. člen **(predsednik republike)**

Predsednik republike na predlog vlade:

1. razglasi izredno stanje, če se Državni zbor ne more sestati;
2. razglasi vojno stanje, če je izvršen napad na državo oziroma države, s katerimi je Republika Slovenija v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb in če se Državni zbor ne more sestati;
3. v izrednem ali vojnem stanju sprejema uredbe z zakonsko močjo, ki se nanašajo na obrambo, če se Državni zbor ne more sestati;
4. odloči o uporabi Slovenske vojske, uvedbi vseh sestavin vojaške delovne in materialne dolžnosti ter splošni mobilizaciji v izrednem stanju, če se Državni zbor ne more sestati, v skladu s tem zakonom.

91. člen **(vlada)**

(1) Vlada usklajuje organizacijo, priprave in vodi izvajanje obrambe.

(2) Vlada vodi izvajanje ukrepov kriznega odzivanja in zagotavlja delovanje nevojaškega dela obrambnega sistema, usklajeno z vojaško obrambo, ter skrbi za izvajanje nujnih ukrepov po razglasitvi izrednega ali vojnega stanja.

(3) Vlada odloča o sodelovanju Slovenske vojske pri izvrševanju obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah. Vlada mora seznaniti pristojno delovno telo Državnega zbora pred sprejemom odločitve o napotitvi Slovenske vojske v novo mednarodno operacijo ali misijo, predčasnem prenehanju sodelovanja v določeni mednarodni operaciji ali misiji oziroma, če se bistveno spremeni namen ali obseg določene mednarodne operacije ali misije, razen, če gre za usposabljanje Slovenske vojske izven

države ter popolnjevanje vojaških dolžnosti v skupnih ali zavezniških poveljstvih in enotah oziroma predstavništvih mednarodnih organizacij.

(4) Vlada odloča tudi o sodelovanju Slovenske vojske pri izvrševanju priprav in nalog skupne obrambe v skladu z načrti z državo ali državami, s katerimi je država v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb, pri čemer pa ne more odločati o razglasitvi izrednega ali vojnega stanja ter o uporabi pripadnikov rezervne sestave, razporejenih v vojno sestavo vojske za vojaško obrambo, ki je v pristojnosti Državnega zbora.

(5) Vlada lahko v skladu s sklenjenimi mednarodnimi pogodbami zaradi obrambnih potreb dovoli uporabo zračnega prostora za prelete zrakoplovov zavezniških držav, vključno z oborožitvijo in izvidniško opremo ter dovoli tranzit vojaških enot zavezniških držav po zraku, kopnem in morju, praviloma na podlagi načela vzajemnosti, če z mednarodno pogodbo ni drugače določeno.

(6) Vlada lahko v miru na predlog ministra prizna pripadnikom oboroženih sil drugih držav med njihovim bivanjem v Republiki Sloveniji enak status, kot ga priznava na podlagi mednarodnih pogodb pripadnikom oboroženih sil zavezniških držav, če ne ogrožajo varnosti Republike Slovenije.

(7) Vlada na predlog ministra odloča o namestitvi enot oboroženih sil držav, s katerimi je država v zavezništvu na podlagi mednarodnih pogodb.

(8) Vlada na predlog ministra določi naloge in postopke za izvajanje nadzora zračnega prostora, vključno z zrakoplovi oboroženih sil zavezniških držav.

(9) Vlada na predlog ministra potrdi zaključke strateškega pregleda obrambe.

(10) Vlada sprejema srednjeročni obrambni program, s katerim zagotavlja uresničevanje splošnega dolgoročnega programa razvoja obrambnih zmogljivosti, vključno z uresničevanjem obveznosti države za razvoj obrambnih zmogljivosti prevzetih na podlagi mednarodnih pogodb.

(11) Vlada sprejema letne načrte vaj v obrambnem sistemu ter usposabljanja vojske izven države in tujih vojaških enot v Republiki Sloveniji v skladu z mednarodnimi pogodbami. Vlada se z mednarodnimi akti, ki niso mednarodne pogodbe, in se nanašajo na izvedbo vaj ali usposabljanj, ki so zajeta v sprejetem letnem načrtu vaj in usposabljanj v obrambnem sistemu, seznanila po njihovi sklenitvi. Ministrstvo vlado seznanila s sklenjenimi mednarodnimi akti iz te točke do konca januarja za preteklo leto.

(12) Za operativno usklajevanje izvajanja obrambnih, varnostnih nalog, izvajanje zaščite in reševanja ter za izvajanje obrambe v vojni, vlada lahko imenuje državni operativni štab obrambe.

92. člen

(nadzor nad obveščevalno varnostno službo in vojaško policijo)

(1) Minister je dolžan omogočiti stalen nadzor nad delom obveščevalno varnostne službe ministrstva in vojaške policije delovnemu telesu Državnega zbora, pristojnemu za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb.

(2) Delovnemu telesu iz prejšnjega odstavka minister v januarju pošlje za preteklo leto redno letno poročilo o delu obveščevalno varnostne službe ministrstva in vojaške policije ter o uporabi posebnih oblik pridobivanja podatkov ter posebnih preiskovalnih ukrepov.

VII. POKLICNO DELO NA OBRAMBEM PODROČJU

1. Sklenitev in odpoved pogodbe o zaposlitvi

93. člen

(pogoji za sklenitev pogodbe o zaposlitvi)

(1) Za javne uslužbence na obrambnem področju veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če s tem zakonom in zakonom, ki ureja službo v Slovenski vojski, posamezno vprašanje ni urejeno drugače.

(2) Kdor želi poklicno opravljati delo na obrambnem področju, mora biti državljan Republike Slovenije.

(3) Kdor želi poklicno opravljati vojaško službo, mora poleg pogoja, določenega v prejšnjem odstavku, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da je psihofizično sposoben za poklicno opravljanje vojaške službe;
- da je dopolnil 18 let starosti;
- da ima ustrezno izobrazbo;
- da izjavi, da z dnem nastopa vojaške službe ne bo član nobene politične stranke;
- da je varnostno preverjen in da ne obstaja varnostni zadržek v skladu s tem zakonom;
- da ni bil pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bil obsojen na nepogojno zaporno kazen za kakšno drugo kaznivo dejanje v trajanju več kot šest mesecev;
- da praviloma ni starejši od 25 let, če se želi zaposliti kot vojak, oziroma 30 let, če se želi zaposliti kot podčastnik ali častnik.

(4) Pogoje iz druge, tretje, četrte, pete in šeste alineje prejšnjega odstavka mora izpolnjevati tudi tisti, ki želi kot civilna oseba poklicno opravljati delo v vojski.

(5) Kandidatu, s katerim ni bilo sklenjeno delovno razmerje za opravljanje vojaške službe oziroma poklicnega dela v Slovenski vojski, ministrstvo ni dolžno sporočiti razlogov za svojo odločitev.

(6) Javnemu uslužbencu na obrambnem področju, za katerega se ugotovi, da ne izpolnjuje splošnih ali posebnih pogojev, določenih s tem zakonom za poklicno delo na obrambnem področju, preneha delovno razmerje v ministrstvu z dnem dokončnosti akta o prenehanju delovnega razmerja. Če javni uslužbenec preneha izpolnjevati pogoje za poklicno delo na obrambnem področju zaradi zdravstvenih razlogov, ima pravice po tem zakonu, zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski in splošnih predpisih.

(7) Pogoj iz prve alineje tretjega odstavka tega člena preverja pristojni izvajalec medicine dela. Če kandidat ali pripadnik neupravičeno odkloni zdravniški pregled ali ne zaključi zdravniškega pregleda niti po pozivu, se šteje, da ne izpolnjuje pogojev za opravljanje vojaške službe. Če pristojni izvajalec medicine dela ugotovi omejitve, zaradi

katerih pripadnik vojaške službe ne bi več mogel opravljati, organizacijska enota pristojna za kadre zadevo odstopi v reševanje zdravstveni komisiji ministrstva.

(8) Če je bil pripadnik, ki poklicno opravlja vojaško službo oziroma kot civilna oseba dela v vojski, obsojen zaradi kaznivega dejanja oziroma na kazen iz šeste alineje tretjega odstavka tega člena, mora sodišče pravomočno sodbo poslati ministrstvu. Pripadniku v tem primeru preneha delovno razmerje z dnem vročitve ugotovitvenega sklepa o prenehanju delovnega razmerja na podlagi pravomočne sodbe.

(9) Ministrstvo vodi skupno kadrovske evidenco za javne uslužbence na obrambnem področju v skladu s splošnimi predpisi in tem zakonom.

(10) Minister določi merila in zahteve za izpolnjevanje zdravstvene sposobnosti za vojaško službo ter kriterije za ugotavljanje sposobnosti iz prve alineje tretjega odstavka tega člena.

(11) Druge pogoje za sklenitev, trajanje in odpoved pogodbe o zaposlitvi ter pravice in obveznosti med opravljanjem vojaške službe oziroma poklicnega dela v Slovenski vojski, ureja zakon, ki ureja službo v Slovenski vojski.

94. člen **(sklenitev delovnega razmerja brez objave)**

(1) Delovno razmerje na obrambnem področju se lahko brez javne objave sklene za delovna mesta:

- javnih uslužbencev, ki opravljajo operativna dela obrambnih priprav, informatike in telekomunikacij, kriptozasčite in protielektronske zaščite, tehnične zaščite, razvojnih, obveščevalnih, protiobveščevalnih in varnostnih nalog;
- vojaških in civilnih oseb, ki opravljajo operativne dolžnosti v vojski;
- inšpektorjev za obrambo, ki morajo izpolnjevati pogoje, določene s splošnimi predpisi, in posebne pogoje, določene s tem zakonom.

(2) Delovna mesta iz prejšnjega odstavka se določijo s sistemizacijo in formacijo.

95. člen **(omejitve)**

(1) Javni uslužbenec na obrambnem področju ne sme opravljati dela, ki bi ga oviralo pri opravljanju vojaške službe ali dela, ki bi škodovalo ugledu ministrstva ali vojske oziroma dela, ki ni združljivo z dejavnostjo ministrstva.

(2) Dela iz prejšnjega odstavka tega člena določi minister.

96. člen **(posebni delovni pogoji)**

(1) Javni uslužbenec, ki poklicno opravlja delo na obrambnem področju, je po odločitvi nadrejenega dolžan zaradi potreb službe opravljati delo v posebnih delovnih pogojih.

(2) Za posebne delovne pogoje iz prejšnjega odstavka se šteje delo v delovnem

času, ki je za delavce manj ugoden, in delo v manj ugodnih delovnih pogojih ali z dodatnimi obremenitvami, in sicer:

1. delo v neenakomernem delovnem času;
2. izmensko delo;
3. delo v deljenem delovnem času;
4. nočno delo;
5. delo preko polnega delovnega časa;
6. delo ob nedeljah, praznikih in drugih z zakonom določenih dela prostih dnevih;
7. dežurstvo kot redna oblika dela oziroma dežurstvo, ki se odreja izjemoma;
8. pripravljenost za delo oziroma dosegljivost;
9. opravljanje straže;
10. delo v terenskih razmerah na določenem kraju in času;
11. bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu;
12. izraba ali prekinitvev dopusta v skladu s službenimi potrebami.

(3) Če javni uslužbenec med dežurstvom ali pripravljenostjo za delo dela, se čas dejanskega dela šteje za delo v podaljšanem delovnem času, če s tem zakonom ni določeno drugače.

(4) Če opravljeno delo javnega uslužbenca presega predpisano mesečno oziroma tedensko delovno obveznost, se razlika šteje kot delo preko polnega delovnega časa, ki lahko traja največ 20 ur na teden oziroma 80 ur na mesec, če ni bilo mogoče delovnega časa razporediti skladno s tem zakonom.

(5) Zaradi opravljanja dela v posebnih delovnih pogojih se javnemu uslužbencu plača poveča v skladu s splošnimi predpisi.

(6) Podrobneje posebne delovne pogoje v vojski ureja zakon, ki ureja službo v Slovenski vojski.

(1) preko polnega delovnega časa, ne bi bila mogoča.

97. člen

(letni dopust)

(1) Javni uslužbenec na obrambnem področju ima pravico do letnega dopusta najmanj 20 delovnih dni, ne glede na to, ali dela polni delovni čas ali krajši delovni čas od polnega.

(2) Kriterije za določitev dolžine in izrabo letnega dopusta predpiše minister, in sicer tako, da se dopust glede na delovno dobo lahko poveča do 25 dni, za zahtevnost dela za največ pet dni, za delovno uspešnost do tri dni, zaradi delovnih pogojev do deset dni in zaradi socialnih ter zdravstvenih razmer in starosti do pet dni.

98. člen

(izraba dopusta)

(1) Javni uslužbenec na obrambnem področju izrabi letni dopust v tekočem letu glede na službene potrebe in opravljanje nalog iz pristojnosti ministrstva ter z upoštevanjem

njegove želje. En dan letnega dopusta lahko delavec praviloma izrabi na tisti dan, ki ga sam določi, o čemer mora obvestiti delodajalca najmanj pet dni pred koriščenjem.

(2) Zaradi narave ali organizacije dela se lahko izraba dopusta določi v določenem časovnem obdobju, praviloma v skladu z letnim načrtom. Zaradi potreb službe se lahko pripadniku prekine izraba dopusta ter povrne možna nastala škoda. Zaradi boljše organizacije dela in smotrnejše razporeditve delavcev glede na njihove delovne obremenitve lahko minister odredi kolektivni dopust, praviloma z letnim načrtom. Kolektivni dopust v vojski odredi načelnik generalštaba, praviloma z letnim načrtom dela.

(3) Javni uslužbenci, ki niso izrabili letnega dopusta do konca koledarskega leta, ga lahko izrabijo do 30. junija naslednjega leta. Letni dopust, ki ni bil izrabljen v tekočem letu zaradi sodelovanja pri izvajanju mednarodnih obveznosti ali vojaške službe izven države, zaradi odsotnosti zaradi bolezni ali poškodbe, porodniškega dopusta ali dopusta za nego in varstvo otrok, oziroma drugih razlogov na strani delodajalca, se lahko izrabi do 31. decembra naslednjega leta.

99. člen

(pravice in obveznosti med trajanjem pogodbe)

(1) Med trajanjem pogodbe o zaposlitvi ima pripadnik stalne sestave:

- dolžnost, da se udeležuje dopolnilnega vojaško strokovnega usposabljanja oziroma izobraževanja po predpisanih programih;
- pravico, da opravi osnovno ali dopolnilno vojaško strokovno usposabljanje oziroma izobraževanje po programih, ki niso obvezni, če izpolnjuje zahtevane pogoje.

(2) Za potrebe premestitve v ministrstvo ali drug državni organ se šteje, da ima pripadnik stalne sestave sklenjeno pogodbo za nedoločen čas.

(3) Vojak, ki je sklenil pogodbo o zaposlitvi iz prvega odstavka 100. člena, ima po izteku pogodbeno dogovorjenega roka, če zaradi starosti pogodbe ne more podaljšati, pravico do razporeditve na ustrezna dela v ministrstvu ali v drugem državnem organu. Za potrebe prehoda v ministrstvo ali drug državni organ se šteje, da ima vojak sklenjeno pogodbo za nedoločen čas. Razporeditev na ustrezno delovno mesto mu je potrebno ponuditi pisno, in sicer najmanj 15 dni pred iztekom pogodbeno dogovorjenega roka.

(4) Če v ministrstvu ali v drugem državnem organu ni prostih del iz prejšnjega odstavka, ima vojak pravico do usposobitve za civilni poklic in pravico do odpravnine, če je delal v ministrstvu najmanj 15 let. Pravico do usposobitve za civilni poklic in pravico do odpravnine ima tudi vojak, ki je delal v ministrstvu najmanj deset let, pa pogodbe o zaposlitvi ne more podaljšati zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov, ki niso posledica njegovega krivdnega ali drugega neustreznega ravnanja.

(5) Pravico do usposobitve za civilni poklic iz prejšnjega odstavka obsega pokritje stroškov šolanja ali prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije ali druge vrste usposabljanja, ki traja največ tri leta po dopolnitvi 45. leta starosti. Medsebojne pravice in obveznosti med ministrstvom in upravičencem iz tega odstavka se uredijo s posebno pogodbo.

(6) Odpravnina iz četrtega odstavka tega člena se izplača v višini 65% povprečne

plače vojaške osebe v zadnjih šestih mesecih za vsako leto dela v ministrstvu.

(7) Če vojak odkloni razporeditev iz tretjega odstavka tega člena, mu po izteku pogodbeno dogovorjenega roka ne pripada pravica do usposobitve za civilni poklic in ne pravica do odpravnine.

(8) Pravico do prerazporeditve, usposobitve za civilni poklic in do odpravnine po izteku pogodbe o zaposlitvi v skladu s tem členom, ima tudi podčastnik, častnik ali vojaški uslužbenec, ki je delal v ministrstvu najmanj 20 let.

(9) Pripadnik stalne sestave, ki mu je zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, priznana invalidnost, se razporedi na drugo delovno mesto v ministrstvu ali v drug državni organ, ki ustreza njegovi preostali delovni zmožnosti oziroma se mu omogoči poklicna rehabilitacija. Za potrebe prehoda v ministrstvo ali drug državni organ se šteje, da ima pripadnik stalne sestave sklenjeno pogodbo za nedoločen čas. Če prerazporeditev na drugo delovno mesto v ministrstvu ali v drug državni organ ni možna, oziroma poklicna rehabilitacija ni smotrna, se pripadnika stalne sestave začasno, najdalj do pet let, razporedi na formacijsko dolžnost izven operativnih enot. V času začasne razporeditve obdrži plačo, ki jo je imel pred razporeditvijo, če je ta zanj ugodnejša.

(10) Pripadniku stalne sestave iz prejšnjega odstavka, ki ga niti v petih letih ni mogoče prerazporediti na preostali delovni zmožnosti ustrezno delovno mesto v ministrstvu ali v drug državni organ, preneha delovno razmerje v ministrstvu. Pripadnik stalne sestave ima v tem primeru pravico do odpravnine v višini zadnjih šestih povprečnih plač ter pravice iz naslova zavarovanja za čas brezposelnosti ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja, določene s splošnimi predpisi. Odločba o prenehanju delovnega razmerja, ki jo izda minister, je dokončna.

(11) Vojaška ali civilna oseba, ki je zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni v skladu začasno razporejena na formacijsko dolžnost izven operativnih enot, in ministrstvo se lahko pisno sporazumeta, da ji preneha pogodba o zaposlitvi pred iztekom petih let, pri čemer se ji lahko izplača znesek v višini celotne oziroma sorazmernega dela plače za petletno obdobje. V tem primeru se vojaški ali civilni osebi izplača odpravnina, določena s tem zakonom, nima pa drugih pravic.

(12) Vojaški osebi preneha delovno razmerje na obrambnem področju najkasneje do konca koledarskega leta, v katerem izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Ne glede na čas, za katerega je sklenila pogodbo o zaposlitvi. Vojaška oseba ima ob prenehanju delovnega razmerja na obrambnem področju pravico do odpravnine kot ob upokojitvi po splošnih predpisih. Odločbo o prenehanju delovnega razmerja izda minister in je dokončna.

(13) Vojaška oseba, ki se ob izpolnitvi pogojev odloči za uveljavljanje pravice do poklicne pokojnine, ima ob prenehanju delovnega razmerja na obrambnem področju pravico do odpravnine v višini petih povprečnih mesečnih plač zaposlenega v Republiki Sloveniji, za pretekle tri mesece oziroma dveh zadnjih mesečnih plač zaposlenega, če je to zanj ugodnejše.

100. člen **(pogodba o zaposlitvi)**

(1) Kdor izpolnjuje pogoje za poklicno opravljanje vojaške službe, lahko z ministrstvom sklene pogodbo o zaposlitvi, pri čemer se zagotavlja enake možnosti za moške in ženske, in sicer kot kandidat:

- za podčastnika in častnika oziroma vojaškega uslužbenca za nedoločen čas ali določen čas do deset let, ki se lahko podaljšuje za enako časovno obdobje;
- za vojaka do deset let in se lahko podaljšuje za enako časovno obdobje, vendar ne dalj kot do 45. leta starosti.

(2) Pogodbo o zaposlitvi iz prvega in prejšnjega odstavka lahko sklene tudi vojak, ki služi vojaški rok, in ki po izteku vojaškega roka nadaljuje z delom v vojski kot pripadnik stalne sestave.

(3) Pogodba o zaposlitvi za vojaka, podčastnika, častnika ali vojaškega uslužbenca se sklene v pisni obliki in mora vsebovati podatke o pogodbenih strankah, datumu nastopa dela in času trajanja delovnega razmerja. Pogodba lahko vsebuje še druge pravice in obveznosti delavca, lahko pa glede teh napotuje na uporabo zakona oziroma na splošne akte ministrstva. V pogodbi o zaposlitvi se določi tudi obveznost opravljanja temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja.

(4) Civilna oseba lahko sklene pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas pod pogoji določenimi v 93.členu.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko v formaciji določi, da se za opravljanje določenih formacijskih dolžnosti sklene pogodba o zaposlitvi s civilnimi osebami za določen čas do desetih let, ki se lahko podaljšuje praviloma za enako časovno obdobje.

102. člen (podaljšanje pogodbe o zaposlitvi)

(1) Vojaški osebi se pisno ponudi podaljšanje pogodbe o zaposlitvi najpozneje 120 dni pred iztekom s pogodbo o zaposlitvi določenega roka. Na enak način in v enakem roku je obveščena tudi vojaška oseba, ki se ji pogodba o zaposlitvi ne bo podaljšala.

(2) Če poteče pogodbeno dogovorjeni rok, pa pogodba o zaposlitvi ni podaljšana, niti ni bila vojaška oseba obveščena v roku iz prejšnjega odstavka, da ji pogodba o zaposlitvi ne bo podaljšana in vojaška oseba ostane na delu, se šteje, da je vojaška oseba sklenila pogodbo o zaposlitvi za enako časovno obdobje kot prvotno pogodbo, pri čemer pa za vojaka velja starostna omejitev, določena z Zakonom o obrambi. Pogodba o zaposlitvi za vojaka preneha veljati po samem zakonu z dnem, ko vojak doseže starost, po kateri ne more več delati na formacijski dolžnosti vojaka.

(3) Določbe tega člena glede podaljšanja pogodbe o zaposlitvi se uporabljajo tudi za civilno osebo, ki je sklenila pogodbo o zaposlitvi za delo v vojski za določen čas.

(4) Vlada na predlog ministra lahko odloči, da se izplača posebna denarna nagrada vojaškim osebam, ki podaljšajo pogodbo o zaposlitvi.

102. člen-

(prenehanje veljavnosti pogodbe o zaposlitvi)

1) Ministrstvo lahko vojaški osebi enostransko odpove pogodbo o zaposlitvi v primeru:

- če preneha izpolnjevati posebne pogoje iz 93. člena tega zakona ali se ne udeležuje obveznih oblik dopolnilnega vojaško strokovnega usposabljanja oziroma izobraževanja;
- če je imel negativno službeno oceno dvakrat zaporedoma;
- če je kršil vojaško disciplino;
- če preneha potreba po dolžnosti, ki jo opravlja, ali če se zmanjša stalna sestava, pa ni mogoča njegova razporeditev na drugo delo;
- če je bila neupravičeno odsotna z dela zaporedoma tri delovne dni in se vrne na delo – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- če je bila neupravičeno odsotna z dela zaporedoma tri delovne dni in se ne vrne na delo – z zadnjim dnem, ko je bila še na delu;
- če je bila neupravičeno odsotna z dela pet delovnih dni v presledkih v času šestih mesecev – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- če je neupravičeno zapustila enoto med opravljanjem vojaške službe med povišano pripravljenostjo – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- če je ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi zamolčala njej znane podatke ali navedla neresnične podatke, ki so pomembni za opravljanje vojaške službe, za katero je sklenila pogodbo o zaposlitvi – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- če zavrne akt o imenovanju na formacijsko dolžnost ali ne začne opravljati formacijske dolžnosti, na katero je imenovana – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi;
- če ji je izrečen disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja – z dnem dokončnosti akta o izrečenem disciplinskem ukrepu;
- če ne opravi temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja – v 30 dneh po izpolnitvi razveznega pogoja iz pogodbe o zaposlitvi, ne glede na razlog, zaradi katerega vojaška oseba ni opravila temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja;
- če je ugotovljen varnostni zadržek, ki predstavlja oviro za delo na obrambnem področju – z dnem dokončnosti akta o enostranski odpovedi pogodbe o zaposlitvi.

(2) Zmanjšanje stalne sestave oziroma ukinitvev določenih enot se opredeli s dolgoročnim programom razvoja obrambnih zmogljivosti oziroma z aktom o obsegu in strukturi Slovenske vojske, ki ga sprejme vlada za uresničevanje dolgoročnega programa razvoja obrambnih zmogljivosti.

(3) Pripadniku pripadajo pravice iz tretjega odstavka 99. člena oziroma pravica do odpravnine iz šestega odstavka 99. člena, če mu je odpovedana pogodba o zaposlitvi, zaradi neizpolnjevanja psihofizičnih sposobnosti oziroma v primeru četrte alineje prvega odstavka tega člena, ne glede na čas trajanja pogodbe, če je to zanj ugodneje kot po splošnih predpisih.

(4) Vojaška oseba lahko odpove pogodbo o zaposlitvi, pri čemer mora ostati na delu do izteka odpovednega roka v skladu s tem zakonom.

(5) Odpovedni rok iz prejšnjega odstavka se določi za posamezne formacijske dolžnosti v formaciji in traja najmanj 30 dni in največ 180 dni. Odpovedni rok se lahko skrajša sporazumno med vojaško osebo in nadrejenim poveljnikom bataljona, njemu enake ali višje enote.

(6) Vojaška oseba in minister oziroma po njegovem pooblastilu načelnik generalštaba se lahko pisno sporazumeta o odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Pisni sporazum mora poleg datuma prenehanja pogodbe o zaposlitvi vsebovati tudi določbe o finančnih obveznostih, ki jih ima vojaška oseba do ministrstva ter način in roke, v katerih bo obveznosti poravnala.

(7) Če se po sklenitvi pogodbe o zaposlitvi ugotovi, da je bila pogodba o zaposlitvi sklenjena v nasprotju s predpisi ali s splošnimi akti, se pogodba razveljavi.

103. člen (odpoved)

(1) Oseba, ki je po tem zakonu pristojna za izdajo aktov o odpovedi pogodb o zaposlitvi, zaradi odpovednih razlogov iz prejšnjega člena, izda ugotovitveni sklep o odpovedi pogodbe o zaposlitvi.

(2) Pisni akt iz prejšnjega odstavka mora vsebovati pravno podlago, razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi in pravni pouk v skladu s tem zakonom.

104. člen (omejitev odpovedi)

(1) Kadar vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med povišano pripravljenostjo, odpovedni rok začne teči z dnem, ko preneha veljati povišana pripravljenost oziroma je odpravljeno stanje, ki se po tem zakonu šteje za povišano pripravljenost.

(2) Če vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med opravljanjem vojaške službe izven države, odpovedni rok začne teči z dnem, ko se vojaška oseba vrne v kraj bivanja. Če vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med izrednim ali vojnim stanjem, odpovedni rok začne teči z dnem, ko je izredno ali vojno stanje odpravljeno.

(3) Če v primeru iz prvega in drugega odstavka tega člena vojaška oseba samovoljno zapusti svojo enoto ali službo, je kazensko ali prekrškovno odgovorna v skladu s splošnimi predpisi in tem zakonom.

(4) Določbe 102., 103. in tega člena se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe v vojski.

105. člen (pokritje prispevkov delodajalcu)

(1) Če v ministrstvu ali v drugem državnem organu ni prostih del, na katere bi bil lahko razporejen vojak, ki pogodbe o zaposlitvi ne more podaljšati zaradi starosti, oziroma podčastnik ali častnik, ki je delal na ministrstvu najmanj 20 let, pa se po izteku pogodbe o zaposlitvi ne želi usposobiti za civilni poklic s šolanjem ali prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo ali drugo vrsto usposabljanja, se lahko zaposli pri kateremkoli delodajalcu. Vojaška oseba ima v tem primeru pravico do odpravnine. Delodajalec, ki zaposli tako vojaško osebo za najmanj pet let najkasneje v enem letu po prekinitvi pogodbe v ministrstvu, ima pravico do povračila prispevkov iz plač in na plače v breme ministrstva za prva tri leta zaposlitve oziroma za pet let, če zaposli vojaško osebo za deset let. Povračilo prispevkov se delodajalcu priznava v dejanski višini, vendar mesečno največ v znesku, izračunanem na podlagi povprečne plače vojaške osebe, izplačane v zadnjih 12 mesecih.

(2) Povračilo prispevkov iz plače in na plače se uredi s pogodbo med delodajalcem in ministrstvom, ki jo sopodpiše tudi vojaška oseba iz prejšnjega odstavka. Delodajalec, ki odpusti vojaško osebo pred iztekom s pogodbo dogovorjenega roka, pa ne zaradi krivdnih razlogov na strani vojaške osebe, mora vrniti ministrstvu sorazmerni del povračila prispevkov v 30 dneh po odpovedi delovnega razmerja vojaški osebi.

(3) Vojaška oseba iz prvega odstavka tega člena se z ministrstvom lahko dogovori, da poleg odpravnine prejme takoj po prekinitvi pogodbe o zaposlitvi na ministrstvu še enkratni znesek sredstev, ki bi jih ministrstvo plačalo delodajalcu v petih letih kot povračilo prispevkov iz plače in na plačo, ki bi zaposlil vojaško osebo pod pogoji iz prvega odstavka tega člena za deset let. V tem primeru vojaška oseba ne more zahtevati od ministrstva dodatnih pravic, niti preusposobitve za civilni poklic.

(4) Povračilo prispevkov iz prvega odstavka tega člena izključuje pravico do povračila prispevkov delodajalcu po zakonu, ki ureja zaposlovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti in zakonu, ki ureja izvrševanje proračuna.

106. člen (prezaposlovanje delovnih invalidov)

(1) Vojaška oseba, ki ji je zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni priznana invalidnost, lahko poleg pravic iz prejšnjih členov uveljavlja tudi povračilo prispevkov iz plače in na plače v korist delodajalca, ki jo zaposli pod pogoji iz prejšnjega člena oziroma izplačilo enkratnega zneska sredstev, ki bi jih ministrstvo plačalo delodajalcu kot povračilo prispevkov iz plače in na plačo.

(2) Civilna oseba, ki sklene pogodbo o zaposlitvi za delo v vojski, ima po

prenehanju pogodbe pravico do odpravnine in druge pravice v skladu s splošnimi predpisi, v primeru invalidnosti zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pa tudi pravice, ki so določene za vojaško osebo po tem zakonu oz Zakonu o službi v SV.

107. člen

(dokup zavarovalne dobe)

(1) Če ta zakon ne določa drugače, se vojaški osebi, ki je na ministrstvu delala najmanj deset let, ki ji je pogodba o zaposlitvi odpovedana, pa ne po njeni krivdi, lahko z njenim soglasjem dokupi do pet let zavarovalne dobe za pridobitev pravice do pokojnine pod pogoji, ki so predpisani z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Dokup zavarovalne dobe se opravi pod pogoji, določenimi s splošnimi predpisi.

(2) Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije o izdaji odločbe o dokupu zavarovalne dobe vojaški osebi iz prvega odstavka tega člena obvesti tudi ministrstvo.

(3) V primeru dokupa zavarovalne dobe iz prvega odstavka tega člena vojaški osebi ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi ne pripada pravica do odpravnine.

108. člen

(pravica do stavke)

(1) Vojaške osebe med opravljanjem vojaške službe nimajo pravice do stavke.

(2) Javni uslužbenci, ki opravljajo upravne in strokovne zadeve na obrambnem področju, uresničujejo pravico do stavke pod pogoji, ki jih določa zakon o javnih uslužbencih.

(3) Poleg pogojev iz prejšnjega odstavka morajo javni uslužbenci, ki opravljajo upravne in strokovne zadeve na obrambnem področju med stavko zagotoviti:

- nemoteno opravljanje nalog, povezanih z uresničevanjem obrambnih dolžnosti državljanov;
- nemoteno opravljanje obrambnih priprav;
- pripravljenost za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja;
- neprekinjeno delovanje dežurnih služb, informacijskega ter telekomunikacijskega sistema;
- nemoteno in neprekinjeno izvajanje obveznosti, prevzetih z mednarodnimi pogodbami na obrambnem področju oziroma v zvezi z obrambnimi dejavnostmi.

(4) Javni uslužbenci, ki opravljajo upravne in strokovne zadeve na obrambnem področju, nimajo pravice do stavke, če se izvajajo ukrepi kriznega odzivanja, če grozi povečana nevarnost napada na državo ali če je nastala neposredna vojna nevarnost, oziroma če je razglašeno izredno ali vojno stanje, toliko časa, dokler tako stanje ni odpravljeno. Prepoved stavke velja tudi za druge razmere, če sta ogroženi varnost in obramba države in take razmere ugotovi vlada.

(5) Za ovrednotenje omejitev, ki izhajajo iz tega člena, vlada določi povečanje osnovne plače delavcem iz tega člena.

109. člen **(ocenjevanje zdravstvene sposobnosti)**

(1) Minister imenuje petčlansko zdravstveno komisijo, ki ocenjuje sposobnost pripadnikov stalne sestave za opravljanje vojaške službe na predlog pristojnega izvajalca medicine dela. V komisiji sta najmanj dva zdravnika.

(2) Pripadnik stalne sestave, za katerega zdravstvena komisija iz prejšnjega odstavka oceni, da ni sposoben opravljati svoje formacijske dolžnosti, je pa sposoben opravljati druge formacijske dolžnosti, se razporedi na vojaško ali civilno dolžnost, ki ustreza stopnji njegove strokovne usposobljenosti in zdravstvenemu stanju, če takšna dolžnost v Slovenski vojski obstaja. V oceni zdravstvene zmožnosti morajo biti zapisane omejitve, ki jih je treba upoštevati pri razporeditvi.

(3) Če je zmanjšana delovna sposobnost posledica opravljanja z zakonom in s formacijo določenih nalog, pripadnik stalne sestave obdrži plačo, kot na prejšnji dolžnosti, če je to zanj ugodneje.

(4) Če zdravstvena komisija oceni, da je zmanjšana delovna sposobnost pripadnika stalne sestave taka, da pripadnik ni več sposoben opravljati vojaške službe, oziroma da je upravičen do priznanja pravic iz invalidskega zavarovanja, zadevo odstopi pristojni enoti zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

110. člen **(varnost in zdravje pri delu)**

(1) Pri opravljanju dela v upravnih prostorih, ambulantah, kuhinjah, okrepčevalnicah, splošnih delavnicah ter skladiščih, v katerih se ne skladišči vojaško orožje in oprema, se uporabljajo splošni predpisi o varstvu pred požarom ter o varnosti in zdravju delavcev pri delu.

(2) Minister predpiše ukrepe in postopke za zagotavljanje varstva pred požarom, varnosti in zdravja delavcev pri delu za dela na področju obrambe, pri katerih se ne uporabljajo splošni predpisi.

(3) K predpisom o ukrepih in postopkih za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu iz prejšnjega odstavka daje soglasje minister, pristojen za delo.

2. Postopek za uveljavljanje pravic iz dela

111. člen **(uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja)**

(1) O pravicah, obveznostih in odgovornostih iz delovnega razmerja javnih

uslužbenec na obrambnem področju odloča na prvi stopnji minister, ki za to lahko pooblasti drugo osebo oziroma načelnika generalštaba ali druge poveljnike za odločanje o pravicah, obveznostih in odgovornostih pripadnikov stalne sestave vojske.

(2) Javni uslužbenec ima pravico vložiti zahtevo za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja ter pravico do ugovora zoper odločitve o njegovih pravicah, obveznostih in odgovornostih razen, če je z zakonom, ki ureja vojaško službo določeno, da se varstvo pravic uveljavlja po službeni poti. Zahtevo vloži javni uslužbenec pri ministru oziroma pooblaščenih osebi.

(3) Ugovor se vloži pri ministru oziroma pooblaščenih osebi, ki je odločila o pravicah, obveznostih in odgovornostih javnega uslužbenca, v roku 15 dni od dneva, ko mu je bil vročen akt, s katerim je bilo odločeno o njegovi pravici, obveznosti ali odgovornosti.

(4) Ugovor zoper odločitev iz prvega odstavka tega člena ne zadrži izvršitve odločitve, razen v primerih, določenih s splošnimi predpisi.

(5) Minister ali pooblaščen oseba preizkusi svojo odločitev na podlagi dejstev navedenih v vlogi javnega uslužbenca in priložene dokumentacije in jo lahko spremeni. O odločitvi se izda pisni akt z odločitvijo, obrazložitvijo in pravnim poukom.

(6) Za določanje drugih rokov, vročanje, dopolnitev vlog in druga vprašanja se smiselno uporabljajo predpisi, ki določajo postopek pred delovnimi sodišči.

(7) Če javni uslužbenec ni zadovoljen z odločitvijo o zahtevi ali ugovoru ali če minister oziroma pooblaščen oseba ne odloči v 60 dneh od vložitve zahteve ali ugovora, lahko javni uslužbenec v nadaljnjih 30 dneh zahteva varstvo pravic pri pristojnem sodišču.

(8) Javni uslužbenci na obrambnem področju, ki se imenujejo in razrešujejo v nazive v skladu z zakonom o javnih uslužbencih, vlagajo ugovore iz imenovanja na način in po postopku, določenem s tem zakonom.

112. člen **(sindikalno združevanje)**

(1) Javni uslužbenci na obrambnem področju imajo pravico do sindikalnega združevanja in delovanja v skladu s predpisi.

(2) Sindikat ne more dajati mnenja k formacijam in organizaciji vojske, njeni opremljenosti, delovanju, pripravljenosti in uporabi. Sindikat ne more dajati mnenja k aktom vodenja in poveljevanja v vojski oziroma so njegova mnenja za ministra in načelnika generalštaba ter druge poveljujoče neobvezna.

(3) Sindikat ne glede na prejšnji odstavek, daje mnenje k elementom, ki so podlaga za določitev plače delavcem na obrambnem področju, o primerljivosti s plačami v javnem sektorju.

(4) Če je z zakonom ali kolektivno pogodbo ali pogodbo med ministrstvom in reprezentativnim sindikatom določeno, da mora minister pred odločitvijo pridobiti mnenje reprezentativnega sindikata, pa ne gre za primere iz drugega odstavka tega člena, mora poslati predlog odločitve ali akta v mnenje sindikatu in določiti razumen rok za oblikovanje mnenja, ki praviloma ne sme biti krajši kot 15 dni. Če minister ne uspe doseči uskladitve predloga odločitve z mnenjem sindikata, lahko sprejme neusklajeno odločitev, vendar mora

pisno obrazložiti razloge, zaradi katerih ni bilo upoštevano mnenje sindikata, in s tem seznaniti sindikat.

(5) Pogoje za delovanje sindikata in sindikalnih poverjenikov v ministrstvu se ureja s pogodbo, ki jo skleneta minister in reprezentativni sindikat.

(6) Reprezentativni sindikat po tem zakonu je sindikat v ministrstvu, v katerega je včlanjenih najmanj 15 odstotkov zaposlenih v ministrstvu.

VIII. UPRAVNE IN STROKOVNE ZADEVE OBRAMBE

113. člen (organizacija in pristojnosti)

(1) Upravne in strokovne zadeve na področju obrambe opravlja, če z zakonom ni določeno drugače, ministrstvo.

(2) Upravne in strokovne zadeve na področju obrambe na določenih območjih države opravljajo uprave za obrambo, ki jih določi minister.

(3) V upravnih zadevah na drugi stopnji odloča minister.

(4) Minister predpiše obliko in vsebino službenih in drugih izkaznic, določenih s tem zakonom.

114. člen (informacijski in komunikacijski sistem)

(1) Za opravljanje upravnih in strokovnih zadev ministrstvo organizira enoten in avtonomen informacijski ter komunikacijski sistem, ki obsega tudi potrebe vojske. Vojaški informacijski in komunikacijski sistem za podporo poveljevanju in kontroli organizira vojska.

(2) Minister predpiše organizacijo, način in obseg izvajanja nalog na področju informacijskega in komunikacijskega sistema iz prejšnjega odstavka.

(3) Za varovanje tajnih podatkov v informacijskih in komunikacijskih sistemih, ki se uporabljajo za obrambne potrebe, in za povezavo teh sistemov z mednarodnimi obrambnimi in vojaškimi organizacijami v skladu z mednarodnimi pogodbami, je pristojno ministrstvo, ki opravlja tudi naloge organa pristojnega za kriptografsko zaščito podatkov, organa za razdeljevanje kriptografskega materiala in organa za zaščito pred neželenim elektromagnetnim sevanjem naprav v informacijskih in telekomunikacijskih sistemih, ki se uporabljajo za obrambne potrebe. Vlada lahko podrobneje določi naloge, s katerimi se zagotavlja izvajanje varovanja tajnih podatkov v informacijskih in telekomunikacijskih sistemih, ki se uporabljajo za obrambne potrebe, kriptografsko zaščito in zaščito pred neželenim elektromagnetnim sevanjem.

(4) Ministrstvo upravlja in koordinira z drugimi državnimi organi uporabo radiofrekvenčnih pasov, ki so namenjeni za potrebe varnosti, obrambe države ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(5) Ministrstvo zagotavlja kibernetško varnost v informacijskih in komunikacijskih sistemih iz prvega odstavka tega člena.

115. člen

(podpora državnim organom ter sodelovanje s civilnim okoljem)

(1) Ministrstvo sodeluje oziroma podpira delovanje drugih državnih organov ter jim z vojaškimi in drugimi obrambnimi zmogljivostmi nudi pomoč pri skupnih ali posebej zahtevnih nalogah oziroma nalogah, ki so pomembne za državo, v skladu z odločitvami ministra ali vlade.

(2) Ministrstvo lahko sodeluje z vojaškimi ali drugimi obrambnimi zmogljivostmi s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi, na območju katerih so razmeščene vojaške enote oziroma obrambne zmogljivosti ali se izvaja vojaška dejavnost, pri skupnih nalogah oziroma prireditvah in aktivnostih, ki so povezane z dejavnostjo ali poslanstvi vojske ter obrambnimi interesi.

(3) Ministrstvo se lahko s samoupravno lokalno skupnostjo, na območju katere se izvajajo stalne intenzivne vojaške dejavnosti, kot so vadišča, letališča, strelišča in druge dogovori, da sodeluje pri vzdrževanju lokalne infrastrukture sorazmerno s povečano obremenitvijo te infrastrukture, ki jo povzroča vojaška dejavnost, za kar se pripravi ustrezne programe. Programe sodelovanja s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi potrjuje vlada, če programi obsegajo tudi investicijska vlaganja, sicer pa jih sprejme minister.

(4) Ministrstvo v skladu s programi pomaga Združenju slovenskih častnikov. Ministrstvo sodeluje z veteranskimi organizacijami, organizacijami, ki razvijajo in ohranjajo slovenske vojaške tradicije oziroma krepijo sodelovanje z zavezništvom, upokojensko organizacijo ministrstva in drugimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo v javnem interesu na področju obrambe, pri uresničevanju nalog ali aktivnosti skupnega pomena. Člani častniške, veteranske in upokojenske organizacije ministrstva lahko pri aktivnostih in delovanju svojih organizacij nosijo uniforme ali dele uniforme Slovenske vojske v skladu s predpisi, ki urejajo nošenje uniforme Slovenske vojske.

(5) Slovenska vojska sodeluje tudi s športnimi organizacijami in njihovimi zvezami ter drugimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo v javnem interesu.

(6) Merila in postopke za izvajanje podpore državnim organom ter sodelovanja s civilnim okoljem določi vlada.

116. člen

(promet z obrambnimi proizvodi)

(1) Promet z obrambnimi proizvodi je pod nadzorom države. Za promet z obrambnimi proizvodi se šteje proizvodnja, prodaja in posredništvo pri prodaji.

(2) S prometom z obrambnimi proizvodi se lahko ukvarja le tista gospodarska družba, zavod, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja

dejavnost (v nadaljnjem besedilu: pravne ali fizične osebe), ki predhodno pridobi soglasje ministrstva za promet s končnimi proizvodi vojaškega značaja in namena ter bistvenimi deli, sklopi in podsklopi obrambnih proizvodov ali objavi namero, da se bo ukvarjala s prometom z ostalimi obrambnimi proizvodi in o tem, na predpisanem način, obvesti ministrstvo.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek, soglasja ni treba pridobiti tistim pravnim ali fizičnim osebam, ki kot podizvajalci ali kooperanti opravljajo delo in storitve za tiste pravne ali fizične osebe, ki so tako soglasje pridobili, ali za tuje proizvajalce obrambnih proizvodov, ki so v svoji državi registrirani za opravljanje tovrstne dejavnosti skladno s svojo zakonodajo.

(4) Soglasja ni treba pridobiti državnim organom, če kupujejo, prodajajo ali proizvajajo obrambne proizvode za potrebe dejavnosti, ki jo opravljajo oziroma znanstveno raziskovalnim organizacijam za opravljanje raziskovalne dejavnosti, za katero so registrirane.

117. člen -

(izvoz, uvoz, začasni uvoz, začasni izvoz, tranzit, prenos in posredništvo z obrambnimi proizvodi)

(1) Za vsak izvoz, uvoz, začasni uvoz, začasni izvoz in tranzit obrambnih proizvodov čez državno mejo Republike Slovenije, ki istočasno predstavlja zunanjo mejo Evropske unije in za vsak posel posredništva pri prodaji obrambnih proizvodov, je potrebno predhodno dovoljenje ministrstva, če ni drugače določeno z mednarodno pogodbo.

(2) Za prenos obrambnih proizvodov je potrebno predhodno dovoljenje za prenos, ki ga izda ministrstvo. Dovoljenje za prenos izdano v drugih državah članicah se uporablja kot dovoljenje za prehod preko ali vstop na ozemlje Republike Slovenije.

(3) Ne glede na prejšnja odstavka tega člena, predhodno dovoljenje za izvoz, uvoz, začasni uvoz, začasni izvoz, tranzit ali prenos obrambnih proizvodov ni potrebno, če je uvoznik, izvoznik, dobavitelj ali prejemnik vlada ali pristojen državni organ oziroma del oboroženih sil, če na podlagi mednarodne pogodbe oskrbo izvajajo Evropska unija, Nato, Mednarodna agencija za atomsko energijo ali druge medvladne organizacije za opravljanje svojih nalog, oziroma za humanitarno pomoč v primeru naravnih nesreč ali drugih nujnih primerih.

(4) Dovoljenje iz prvega in drugega odstavka tega člena se lahko zavrne v primeru:

- če bi bilo ogroženo izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije;
- če bi bili ogroženi varnostni ali obrambni interesi Republike Slovenije;
- če bi se pospeševalo ali omogočalo oborožene spopade v državi, ki je končni uporabnik obrambnih proizvodov;
- če obstaja utemeljen sum, da bo iz države uvoznice obrambni proizvod preprodan v tretjo državo in bi bilo to v nasprotju z obrambnimi in varnostnimi interesi države.

(5) Ministrstvo lahko že izdano dovoljenje iz prvega in drugega odstavka tega člena spremeni, odpravi ali razveljavi, če se po izdaji dovoljenja ugotovijo razlogi iz prejšnjega odstavka. Ministrstvo lahko v skladu s tem členom v dovoljenju določi obveznosti, ki jih mora izpolniti izvoznik ali dobavitelj obrambnih proizvodov. V primeru, če je bila izdaja dovoljenja zavrnjena ali je bilo dovoljenje spremenjeno, odpravljeno ali razveljavljeno v skladu s tem zakonom, ni mogoče uveljavljati odškodninskih zahtevkov za škodo, ki je bila

komurkoli povzročena z izvajanjem tega zakona.

(6) Ministrstvo izdaja certifikate prejemnikom obrambnih proizvodov, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji. Ministrstvo izdaja tudi mednarodna uvozna potrdila in potrdila o dostavi blaga na zahtevo prejemnikov oziroma uvoznikov obrambnih proizvodov v Republiki Sloveniji.

(7) Minister najmanj enkrat letno poroča vladi o izdanih predhodnih dovoljenjih za izvoz, uvoz, tranzit, začasni uvoz, začasni izvoz, prenos in posredništvo pri prodaji obrambnih proizvodov.

(8) Vlada določi obrambne proizvode za promet s katerimi je treba pridobiti predhodno soglasje ministrstva ter predpiše vrste, postopke in pogoje za pridobitev soglasij, dovoljenj, potrdil in certifikatov iz prejšnjega in tega člena.

118. člen

(obrambna standardizacija, nacionalna obrambna kodifikacija in vladno zagotavljanje kakovosti)

(1) Za izvajanje nalog na področjih obrambne standardizacije, nacionalne obrambne kodifikacije in vladnega zagotavljanja kakovosti sredstev namenjenih za obrambne potrebe je pristojno ministrstvo.

(2) Slovenske vojaške standarde sprejema in razveljavlja minister.

(3) Minister podrobneje določi organizacijo, postopke in način izvajanja obrambne standardizacije, nacionalne obrambne kodifikacije in vladnega zagotavljanja kakovosti sredstev za obrambne potrebe.

119. člen

(preizkušanje opreme in oborožitve)

Minister izda podrobnejše predpise v zvezi s preizkušanjem in označevanjem ter skladiščenjem vojaškega orožja.

120. člen

(upravljanje z nepremičninami)

Ministrstvo upravlja z vojaškimi nepremičninami ter drugimi nepremičninami namenjenimi obrambnim potrebam.

IX. INŠPEKCIJA

121. člen

(inšpektorat za obrambo)

(1) Inšpekcijo na obrambnem področju opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za obrambo, ki je organ v sestavi ministrstva. Glede vseh vprašanj inšpekcijskega nadzora,

ki niso urejena s tem zakonom, se uporablja zakon, ki ureja inšpekcijski nadzor.

(2) Inšpektorji za obrambo nadzirajo izvrševanje predpisov na obrambnem področju in pri tem zlasti:

- preverjajo stanje priprav obrambnega sistema;
- preverjajo stanje in delo vojaških poveljstev, enot in drugih sestavov;
- preverjajo izvajanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja;
- preverjajo opravljanje upravnih in strokovnih zadev na področju obrambe.

(3) Glavni inšpektor za obrambo lahko za uresničitev smotrov inšpekcije iz prejšnjega odstavka odredi praktični preizkus ali vajo. Če vaja ali preizkus obsega tudi preverjanje mobilizacije, mora inšpektor predhodno pridobiti soglasje ministra. Glavnega inšpektorja za obrambo v skladu s tem zakonom imenuje vlada na predlog ministra brez interne ali javne objave.

(4) Inšpektorji za obrambo se pri izvajanju inšpekcije izkazujejo s službenimi izkaznicami.

(5) Minister podrobneje predpiše način in postopek za opravljanje inšpekcije na obrambnem področju.

X. KAZENSKE DOLOČBE

122. člen

(1) Z globo od 2.500 do 30.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost:

- če ne upošteva obrambnih potreb v prostorskih aktih in pri projektiranju in gradnji objektov (prvi in tretji odstavek 12. člena);
- če ne pridobi soglasja ministrstva v skladu s četrtem odstavkom 12. člena tega zakona;
- če brez soglasja ali v nasprotju s soglasjem opravlja meritve, snemanja ali raziskave v objektih oziroma okoliših objektov iz tretjega odstavka 13. člena tega zakona;
- kdor reproducira ali uporablja oznako pripadnosti in druge oznake, ki se uporabljajo v Slovenski vojski (četrti odstavek 33. člena);
- če pripadnika rezervne sestave po prenehanju opravljanja vojaške službe delodajalec ne sprejme na prejšnje delo ali ga postavi v manj ugoden položaj v nasprotju z drugim odstavkom 40. člena tega zakona;
- če pripadnika vojne ali rezervne sestave oziroma civilne osebe po prenehanju dela v vojski, delodajalec ne sprejme na prejšnje delo ali jo postavi v manj ugoden položaj v nasprotju s tretjim odstavkom 42 člena tega zakona;
- če ne izvrši kadrovskih in drugih priprav za določeno proizvodnjo in storitve v vojni (tretji

odstavek 70. člena);

- če ne izvršuje ali se kako drugače izmika izvrševanju materialne dolžnosti (drugi in tretji odstavek 78. člena);
- če na zahtevo upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, ne da podatkov iz 88. člena (prvi odstavek 88. člena);
- če opravlja promet z obrambni proizvodi pa predhodno ne pridobi soglasja ministrstva (drugi odstavek 116. člena);
- če opravlja posle izvoza, uvoza, začasnega izvoza, začasnega uvoza, tranzita ali posredovanja obrambnih proizvodov in ne pridobi predhodnega dovoljenja ministrstva (prvi in drugi odstavek 119. člena);

(2) Z globo od 500 do 5.000 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 500 do 3.000 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba državnega organa, ki stori prekršek iz 3., 4., 7., in 8. alineje prvega odstavka tega člena.

(4) Zasežene obrambne proizvode iz 10. in 11. alineje prvega odstavka tega člena se odvzame.

123. člen

Z globo od 500 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek posameznik:

- če se ne ravna v skladu z omejitvami iz drugega in tretjega odstavka 10. člena tega zakona;
- če brez soglasja ali v nasprotju s soglasjem opravlja meritve, snemanja ali raziskave v objektih oziroma okoliših objektov iz tretjega odstavka 13. člena tega zakona;
- če reproducira ali uporablja oznako pripadnosti in druge oznake, ki se uporabljajo v Slovenski vojski (četrti odstavek 33. člena);
- če nosi vojaško uniformo ali dele te uniforme v nasprotju s pooblastilom iz 46. člena tega zakona in pravili službe;
- če ne izvršuje ali se kako drugače izmika izvrševanju vojaške, delovne ali materialne dolžnosti iz 74. člena tega zakona oziroma izobraževanju in usposabljanju za vojaško ali delovno dolžnost iz 80. člena tega zakona;
- če se na poziv pristojnega organa brez opravičenega razloga ne zgleda na določenem kraju in ob določenem času oziroma ne dostavi materialnega sredstva (prvi odstavek 81. člena);
- če se kljub prepovedi iz 82. člena tega zakona prosto giblje na območju, kjer potekajo boji;
- če organizira stavko ali stavka v nasprotju z 108. členom tega zakona.

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

124. člen
(prevedba čina)

Čin brigadirja se prevede v čin brigadnega generala z uveljavitvijo tega zakona.

125. člen
(povišanje pripadnikov vojske)

Pripadnik slovenske vojske, ki je razporejen na formacijsko dolžnost, za katero se zahteva višji čin ali razred od njegovega osebnega čin ali razreda, se poviša v formacijski čin ali razred najkasneje v letu dni (dveh letih) po začetku veljave tega zakona ne glede na čas od zadnjega povišanja, če izpolnjuje druge s formacijo določene pogoje. V kolikor teh pogojev ne izpolnjuje, se po poteku navedenega obdobja, razporedi na drugo ali nižjo formacijsko dolžnost, za katero ima ustrezen osebni čin.

126. člen

(1) Pripadniki Slovenske vojske, ki so bili zaposleni v Slovenski vojski na dan 14.1.1995 lahko delajo na formacijskih dolžnostih vojakov tudi po dopolnitvi 45 let starosti, če izpolnjujejo pogoje glede telesne in duševne sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe.

(2) Če pripadniki iz prejšnjega odstavka prenehajo izpolnjevati pogoje glede telesne in duševne sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe na formacijskih dolžnostih vojakov, se jih razporedi na druge formacijske dolžnosti v vojski oziroma delovna mesta v ministrstvu, ki ustrezajo njihovi strokovni izobrazbi in usposobljenosti.

127. člen
(disciplinski postopki)

Postopki odločanja o disciplinski odgovornosti vojaških oseb, pričeti pred uveljavitvijo tega zakona, se nadaljujejo po do sedaj veljavnih določbah Zakona o obrambi.

128. člen
(plačilo obveznega zavarovanja)

Ministrstvo krije obvezno zavarovanje bivšemu pripadniku Slovenske vojske, ki se je po 1.1.2013 kot uživalec poklicne pokojnine vključil v obvezno zavarovanje do uveljavitve pravice do pokojnine iz obveznega zavarovanja.

129. člen
(delovanje sindikatov)

Sindikati, ki so do uveljavitve tega zakona pridobili status reprezentativnega sindikata v ministrstvu po splošnih predpisih, lahko nadaljujejo z delom, dokler izpolnjujejo pogoje za reprezentativnost po splošnih predpisih.

130. člen
(uskladitev organizacije ter predpisov)

(1) Priprave in organizacijo obrambe je treba uskladiti s tem zakonom v roku 6 mesecev po njegovi uveljavitvi

(2) Izvedbene predpise je s tem zakonom treba uskladiti v enemu letu od njegove uveljavitve.

131. člen
(veljavnost zakona)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo in 95/15).

132. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV:

K 1. členu

Namen zakona je, da se v skladu s 124. členom Ustave RS uredi vrsto, obseg in organizacijo obrambe države

K 2. členu

V skladu z določili 124 člena Ustave Republike Slovenije je določen namen obrambe, to je odvrčanje napada na državo ter obramba neodvisnosti, nedotakljivosti in celovitosti države, ki se uresničuje z zagotavljanjem nacionalne obrambe in s sodelovanjem države v mednarodnih varnostnih povezavah na podlagi mednarodnih pogodb.

K 3. členu

V skladu s strateškimi in razvojnimi dokumenti na področju nacionalne varnosti je opredeljena vsebina obrambnega sistema države.

Obrambni sistem sestavljata Slovenska vojska, ki izvaja vojaško obrambo samostojno ali v zavezništvu ter nevojaški del obrambnega sistema. Le ta s civilnimi zmogljivostmi in ukrepi podpira delovanje Slovenske vojske in zavezniških sil oziroma omogočajo uresničevanje drugih obrambnih potreb pri odzivanju države na krizo, na vojno, na izredno stanje, prispeva pa tudi k prizadevanjem države za mir, varnost in stabilnost. V dosedanjem konceptu je bil obrambni sistem namenjen predvsem obrambi države pred zunanjim napadom. V skladu z Ustavo je z vojnim stanjem izenačeno tudi izredno stanje, ki ga Državni zbor lahko razglasi kadar neposredna nevarnost ogroža obstoj države. S predlagano rešitvijo se omogoča v okviru obrambnega sistema tudi odzivanje države na različne krize v miru oziroma prispevanje k prizadevanjem države za mir, varnost in stabilnost. Tudi takšna usmeritev v obrambnem sistemu je neposredno povezana z opredelitvijo v tretjem odstavku 124. člena Ustave, ki določa, da pri zagotavljanju varnosti izhaja država predvsem iz mirovne politike ter kulture miru in nenasilja (drugi odstavek).

Delovanje obrambnega sistema zagotavljajo tudi drugi državni organi, organi lokalne samouprave, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, pa tudi državljanke in državljani, kar pomeni, da je tudi delovanje inštitucij političnega sistema ter subjektov gospodarskega sistema in prebivalstva sestavni del obrambe države.

Tako kot doslej se tudi v predlaganem zakonu določa, da so obrambne zadeve v pristojnosti države.

K 4. členu

Poudarjeno je, da se obrambo države izvaja v skladu z načeli mednarodnega vojnega in humanitarnega prava ter v skladu z mednarodnimi obveznostmi, ki jih je prevzela država.

K 5. členu

Celovito so opredeljeni v zakonu uporabljeni pojmi

K 6. členu

Ob upoštevanju načela enotnosti in celovitosti procesa načrtovanja sta opredeljena namen in ravni načrtovanja v obrambnem sistemu.

Člen opredeljuje glavne vrste načrtovanja na področju obrambe, ki je vezano tudi na obrambno načrtovanje v mednarodnih organizacijah (Nato in EU) ter na nacionalno proračunsko načrtovanje. Na ta način se zagotavlja, da dokumenti, ki nastajajo v procesu načrtovanja medsebojno povezani ter skladni s sprejetimi mednarodnimi zavezami RS in razpoložljivimi proračunskimi sredstvi.

K 7. členu

Dokumenti načrtovanja v obrambnem sistemu so navedeni hierarhično od strateške do taktične ravni, od splošnega k konkretnemu. Opredeljen je njihov namen in podlage za njihovo izdelavo ter določena pristojnost Vlade, da podrobneje uredi vsebino in postopek njihove izdelave. Pri pripravi dokumentov obrambnega načrtovanja se upoštevajo presoje varnostnega okolja ter strateški in planski dokumenti mednarodnih varnostnih povezav, katerih članica je Republika Slovenija.

K 8. členu

Izdelava obrambnega načrta je prilagojena realnim virom ogrožanja in tveganja nacionalne varnosti opredeljene v strateških in drugih razvojno usmerjevalnih dokumentih, ocenah s področja nacionalne varnosti ter ocenah zavezništva. Ob izrazitem poslabšanju varnostnih razmer se načrtovanje intenzivira, sprememba virov ogrožanja zahteva, da vlada sprejme oceno ogroženosti države pred napadom in delovanja gospodarstva in drugih dejavnosti v vojni. Ministrstvo kot upravitelj obrambnega načrta z nosilci načrtovanja usklajuje izdelavo ocene. Obrambni načrt v miru obsega ukrepe kriznega odzivanja in priprave v tej zvezi, priprave za zagotovitev obrambnih zmogljivosti, ki se izvajajo v minimalnem obsegu (sistemske rešitve, vodenje evidenc za izvajanje obrambnih dolžnosti). Ob izrazitem poslabšanju varnostnih razmer v mednarodnem okolju, ob sprejeti oceni ogroženosti in drugih odločitvah v zvezi z obrambo in vzpostavitvijo povečanih obrambnih zmogljivosti za delovanje se uskladi tudi vsebine obrambnih načrtov.

K 9. členu

Člen določa priprave za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja. Priprave se izvajajo v miru in se nanašajo na načrtovanje ukrepov v okviru države ali širše v okviru zavezništva. S členom je dan širši skupni okvir njihovega poimenovanja (ukrepi kriznega odzivanja). Ukrepi kriznega odzivanja obsegajo lastne nacionalne ukrepe in ukrepe v okviru mednarodnih organizacij (Nato sistem kriznega odzivanja), s katerimi se zagotavlja povečevanje pripravljenosti države za odzivanje na krize v miru ter obrambo države in delovanje v izrednem in vojnem stanju

Obseg priprav, ukrepe in njihove nosilce določi vlada s sklepom, ki odloča tudi o njihovem uveljavljanju razen v primerih ko gre za pristojnosti Državnega zbora. Ministrstvo za obrambo kot upravitelja obrambnega načrta države koordinira in usmerja priprave za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja ter je pristojno za posredovanje in seznanjanje z odločitvami.

K 10. členu

Skladno z razmerami poleg ukrepov kriznega odzivanja, ki se uveljavijo v državi oziroma skupaj z zavezništvom, zakon daje pristojnost vladi, da odloča in sprejme tudi druge ukrepe, ki se uveljavijo v krizi izrednem stanju in vojni in se z njimi zagotovi odzivanje na razmere, prednostno oskrbo SV, zagotovitev oskrbe prebivalstva in zagotavljanje drugih obrambnih potreb. Ukrepi se lahko sprejmejo tudi v obliki omejitev pravic prostega gibanja prebivalcev, potovanje v tujino, vstop in čas bivanja tujcev v državi.

K 11. členu

Člen obravnava mobilizacijo, ki je po obsegu delna ali splošna, omogoča prehod nosilcev načrtovanja in s tem obrambnega sistema na delovanje v vojnem stanju. Pristojnosti v zvezi z mobilizacijo si delita Vlada – za nosilce obrambnih priprav in civilne zaščite ter Državni zbor - za Slovensko vojsko. Odgovornost za usklajenosti mobilizacijskih priprav, in s tem usmerjanje in koordiniranje priprav ter izvajanja mobilizacije je dana Ministrstvu za obrambo, ki je odgovorno tudi za posredovanje odločitev za izvajanje mobilizacije.

K 12. členu

V skladu s zakonodajo s področja urejanja prostora – Zakonom o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 57/12), Zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (Uradni list RS, št. 80/10, 106/10-popr., 57/12) Ministrstvo za obrambo kot eden izmed državnih nosilcev urejanja prostora zagotavlja upoštevanje prostorskih potreb obrambe v prostoru (opredelitev območij za potrebe obrambe v naseljih in izven naselij v prostorskih aktih) in zagotavlja obrambnih potreb v prostorskih ureditvah državne infrastrukture (zagotavljanje komunikacijskih in informacijskih povezav obrambnega sistema, prilagoditev prostorskih ureditev s ciljem zagotavljanja obrambe in varnosti države). Ministrstvo podaja projektne pogoje in daje soglasja k projektni dokumentaciji državne infrastrukture za prej opredeljene prilagoditve potrebam obrambe. Pri gradnji v območjih za potrebe, kjer so zaradi varnostnih in tehničnih razlogov potrebne omejitve tako za zagotavljanje varnosti države, kot za preprečevanje tveganj glede ogroženosti prebivalstva in materialnih dobrin povzročenih z vojaškimi aktivnostmi in objekti, ima z določili ministrstvo, kot pristojni soglasodajalec s področja obrambe možnost in obvezo, da v območjih za potrebe obrambe, ki so opredeljena v prostorskih aktih (izključne, možne izključne ter omejene in nadzorovane rabe) podaje projektne pogoje in soglasij za prostorske ureditve in gradnje.

K 13. členu

Člen določa, da objekte in okoliše objektov, ki so posebnega pomena za obrambo določi vlada, ki tudi predpiše ukrepe za njihovo varovanje.

Kot objekt ali okoliš posebnega pomena za obrambo se lahko samo za določeno časovno obdobje določi tudi objekt ali območje predvideno za nastanitev ali razmestitev vojske, območje izvajanja vojaške vaje oziroma območje okoli domačega oziroma tujega vojaškega plovila med plovbo, na privezu ali sidrišču ali domačega oziroma tujega vojaškega zrakoplova na letališču. Za objekt in okoliš objekta, ki je posebnega pomena za obrambo, se šteje tudi območje tabora na območju države ali izven države, kjer je nastanjeno vojaško poveljstvo ali enota. Takšne objekte in okoliše objektov določi ministrstvo.

Ministrstvo daje tudi soglasja za meritve, snemanja in raziskave v objektih in okoliših objektov posebnega pomena za obrambo.

Kot objekti posebnega pomena za obrambo države, ki jih po odobritvi vlade varuje Slovenska vojska, se lahko določijo tudi pomembni energetski, transportni, proizvodni, telekomunikacijski objekti, sedeži organov oblasti na ravni države ter kritična infrastruktura državnega pomena.

Člen tudi določa, da zračni prostor države nadzoruje in varuje vojska v skladu z načrti, predpisi in mednarodnimi pogodbami, kar omogoča tudi vključevanje članic zavezništva v varovanje našega zračnega prostora.

K 14. členu

Člen določa obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge. Zaradi jasnejše razmejitve obveščevalnih in protiobveščevalnih nalog ter preglednosti zakona so protiobveščevalne naloge opredeljene ločeno od obveščevalnih. Zaradi sprememb v sodobnem geostrateškem okolju, zaradi katerih se soočamo s številnimi različnimi in prepletenimi dejavniki ogrožanja varnosti, ki ogrožajo obrambne interese države, ministrstvo ali Slovensko vojsko, so varnostne naloge na novo opredeljene.

K 15. členu

Člen ureja organizacijsko umeščeno obveščevalno varnostno službo, ki je organizirana kot organizacijska enota ministrstva, ki ima lahko svoje izpostave v Slovenski vojski. V členu je opredeljeno obveščanje naslovnikov o pomembnejših ugotovitvah, enako kot doslej je opredeljeno obveščanje policije v primeru zaznave kaznivih dejanj, storjenih izven ministrstva ali Slovenske vojske, ter postopanje v primeru, ko kaznivo dejanje stori vojaška oseba. Zaradi sprememb v sodobnem geostrateškem okolju je omogočeno sodelovanje in izmenjava vseh informacij (tako obveščevalnih, protiobveščevalnih in varnostnih informacij) med nosilci nacionalnovarnostnega sistema.

K 16. členu

S členom se ureja pooblastila pooblaščenih uradnih oseb, ki so opredeljena glede na posamezno vrsto nalog, kot jih predpisi določajo za policijo oziroma Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo. Urejen je način pridobitve pooblastil, dolžnost obdobjega opravljanja preizkusa usposobljenosti, pravica izkazovanja s službeno izkaznico ter pravica do nošenja službenega orožja.

K 17. členu

Področje varnostnega preverjanja oseb v dosedanjem zakonu ni bilo podrobno urejeno, pravno praznino je v posameznih primerih dopolnjevala praksa delovnih in socialnih sodišč. Tako kot je pomembno z vidika zakona o tajnih podatkih, da imajo dostop do tajnih podatkov zanesljive osebe, je to še toliko bolj pomembno za zagotavljanje varnosti oseb, del in dolžnosti v vojaških poveljstvih, enotah in ministrstvu objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo. Na podlagi navedenega člen na novo ureja postopek varnostnega preverjanja oseb. Člen določa namen varnostnega preverjanja, opredeljuje osebe, ki jih je potrebno varnostno preveriti in ustanavlja institut vmesnega varnostnega preverjanja. Enako kot doslej se pred postopkom varnostnega preverjanja oseb zahteva privolitev preverjane osebe. Opredeljene so posledice v primeru, da preverjana oseba ne privoli v varnostno preverjanje. Organi, službe in organizacije so v okviru varnostnega preverjanja oseb zavezani posredovati podatke v 15 dneh od prejema zahteve brezplačno.

K 18. členu

Podatki, ki se smejo varnostno preverjati so natančno opredeljeni. Ureditev je primerljiva z rešitvami iz zakona, ki ureja varovanje tajnih podatkov ter zakona, ki ureja naloge in pooblastila Policije. Primerljivo rešitvam, ki jih ZSOVA ureja za zaposlovanje svojih uslužbencev, ureja postopek varnostnega preverjanja za kandidate za zaposlitev ali razporeditev v OVS.

K 19. členu

Urejen je postopek v primeru ugotovljenega suma odvisnosti od alkohola, drog ali drugih zasvojenosti. Postopek preverjanja suma je urejen primerljivo zakonu, ki ureja varovanje tajnih podatkov ter zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije. V primeru ugotovljenega suma se sum preveri tako, da se preverjano osebo napoti na zdravniški pregled v zdravstveno organizacijo oziroma k zasebnemu zdravniku, ki sta za opravljanje tovrstnih pregledov pooblaščen po zakonu, ki ureja tajne podatke. Opredeljene so posledice, če se preverjana oseba pregleda iz neupravičenih razlogov ne udeleži.

K 20. členu

Člen določa varnostne zadržke in jih opredeljuje primerljivo zakonu, ki ureja varovanje tajnih podatkov ter zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije.

K 21. členu

Člen opredeljuje vodenje evidence varnostnega preverjanja, pravico posameznika do seznanitve z lastnimi osebnimi podatki, ki so vsebovani v evidenci skladno z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov, ter rok hrambe podatkov v evidenci. Urejeno je obveščanje predlagatelja o rezultatih varnostnega preverjanja. Primerljivo ureditvi v zakonu, ki ureja organizacijo, delovanje in vodenje policije, služba preverjanim osebam ni dolžna posredovati razlogov za svojo odločitev, saj ne posega v pridobljene pravice posameznika. Za osebe, ki zaradi ugotovljenega varnostnega zadržka v postopku vmesnega varnostnega preverjanja zaradi ugotovljenega varnostnega zadržka izgubijo pridobljeno pravico, Obveščevalno varnostna služba v obvestilu predlagatelju postopka opredeli vsebino varnostnega zadržka, na podlagi katerega lahko posameznik uveljavlja pravno varstvo.

K 22. členu

Glede na posamezno vrsto nalog, ki jih izvaja Obveščevalno varnostna služba, so zbirke podatkov, ki jih vodi opredeljene nespremenjeno trenutni ureditvi in enako, kot jih predpisi določajo za policijo oziroma Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo.

K 23. členu

Člen opredeljuje pravico do dodatkov, obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja in nezgodnega zavarovanja za pooblaščen delavce Obveščevalno varnostne službe.

K 24. členu

Zakon v tem členu določa naloge Slovenske vojske. Temeljne naloge Slovenske vojske se vsebinsko s predlogom zakona ne spreminjajo.

K 25. členu

Člen določa izjemna pooblastila Slovenske vojske pri varovanju državne meje. Ta člen določa možnost, da Državni zbor z absolutno večino, na predlog vlade, odloči, da pripadniki Slovenske vojske, ki sodelujejo s policijo pri širšem varovanju državne meje, lahko izvajajo določena pooblastila, ki jih določa ZNPPol. Pripadniki Slovenske vojske bodo v takem primeru lahko opozarjali, napotovali, začasno omejili gibanje oseb ter sodelovali pri obvladovanju skupin in množic. Pri izvajanju teh pooblastil in nalog tudi za pripadnike Slovenske vojske veljajo enake omejitve in pogoji izvajanja, kot to velja za policiste.

Slovenska vojska bo o pooblastilih in nalogah, ki jih bo v skladu s tem členom izvajala, morala nemudoma obvestiti policijo.

Aktiviranje Slovenske vojske za pomoč policiji pri širšem varovanju meje poteka dvofazno. V prvi fazi vlada odloči o sodelovanju Slovenske vojske s policijo, pri čemer se o sodelovanju pripravi načrt, v katerem se med drugim določi tudi območje, na katerem bo delovala Slovenska vojska, pa tudi način sodelovanja in usklajenega delovanja policistov in pripadnikov Slovenske vojske. Če bo o aktivaciji odločila vlada, pripadniki Slovenske vojske nimajo policijskih pooblastil, kar pomeni, da je njihovo sodelovanje omejeno predvsem na t. im logistično podporo ter na naloge opazovanja in ter prenašanja opažanj policiji. V drugi fazi aktiviranja, če bodo to narekovale varnostne razmere, pa bo na predlog vlade odločal Državni zbor. Le-ta bo odločal le o tem, da lahko pripadniki Slovenske vojske pri tem, ko sodelujejo s policijo, izvajajo taksativno naštetá pooblastila in naloge. Državni zbor bo sklep o izvajanju navedenih pooblastil in nalog sprejel z absolutno večino, pri čemer pa je čas izvajanja časovno omejen. Časovni omejitvi sta dve, in sicer se lahko pooblastila in naloge izvajajo le v tistem obdobju, ko je to nujno potrebno za izvedbo nalog, vendar ne dlje kot tri mesece. Če bo tudi po izteku tega obdobja varnostna situacija takšna, da bo še vedno potrebno sodelovanje Slovenske vojske in policije ter uporaba pooblastil in nalog iz tega člena, bo Državni zbor na obrazložen predlog vlade, to obdobje lahko podaljšalo za enako časovno obdobje.

K 26. členu

V prvem odstavku so opredeljene aktivnosti, ki izražajo zlasti preventivno vlogo oziroma funkcijo vojaške organizacije. V tem smislu deluje že sam obstoj in pripravljanje vojaške organizacije oziroma Slovenske vojske, vzdrževanje njene pripravljenosti, vojaške diplomacije, sodelovanje z drugimi vojaškimi organizacijami in podobno.

V drugem odstavku so določene vrste in načini zagotavljanja potrebne in zahtevane pripravljenosti vojske za izvajanje z zakonom določenih nalog. Pripravljenost se zagotavlja v skladu z načrti uporabe, s stalnim delovanjem posameznih služb in sistemov (nadzor zračnega prostora), pripravljenostjo posameznih enot v skladu s skupnimi načrti v okviru zaveznitva in glede na konkretne varnostne razmere.

Tretji odstavek posebej opredeljuje institut povišane pripravljenosti.

Četrty odstavek ureja način izvajanja vojaške obrambe. Slovenska vojska izvaja vojaško obrambo samostojno in v okviru kolektivne obrambe v zavezništvu oziroma v skladu s prevzetimi mednarodnimi obveznostmi.

K 27. členu

Slovenska vojska se izobražuje in usposablja v miru za opravljanje zakonsko določenih nalog za obrambo države. Člen določa pomen pojma vojaškega izobraževanja in usposabljanja ter organiziranje in način izvajanja le tega. Prav tako določa obseg in oblike. Z navedeno dikcijo se odpravljajo nejasnosti v zvezi z načini organiziranja vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Določena je tudi dolžnost Slovenske vojske, da predstavlja in seznanja državljane in javnost s svojo organizacijo, aktivnostmi in delovanjem, z namenom vzpodbujati državljane za vojaško obrambo v primeru potrebe, pridobivanja kandidatov za delo v vojski ter za sodelovanje v različnih oblikah usposabljanja državljanov za vojaško obrambo države.

K 28. členu

Člen določa načine izvrševanja mednarodnih obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami. Ukrepi, naloge in druge dejavnosti se za izvajanje prej navedenih nalog načrtujejo v načrtu uporabe vojske.

K 29. členu

Ta člen opredeljuje omejitve pri opravljanju vojaške službe izven države. Člen določa, kakšne naloge lahko Slovenska vojska opravlja izven države. Možno je, da Slovenska vojska izven države opravlja naloge, ki jih sicer v Republiki Sloveniji ne sme izvajati. Pogoji pa je, da je že ob napotitvi določeno, da gre za opravljanje takih nalog oziroma da so napoteni na izvajanje določenih nalog ter da so za take naloge tudi usposobljeni.

Vlada lahko odloči o vrsti nalog in omejitvah pri izvajanju nalog, ki jih bodo pripadniki opravljali med vojaško službo oziroma delovanjem v drugi državi (nacionalne omejitve). Na predlagani način je zagotovljena ustrezna prilagodljivost pogojem za opravljanje in sodelovanje v različnih misijah z različnimi cilji in v različnih pogojih. V zadostni meri pa je zagotovljena tudi možnost, da se v določeni misiji uveljavljajo nacionalne omejitve.

Skupaj z vojaškimi zmogljivostmi (enota ali začasna skupina) se lahko na izvajanje nalog izven države napoti tudi civilne strokovnjake oziroma vključi civilne zmogljivosti. Ob sprejemu odločitve o napotitvi vojaškega kontingenta vlada v skladu s pooblastili odloči tudi o napotitvi civilnih funkcionalnih strokovnjakov, obenem pa po potrebi določi pristojnosti in naloge, ki jih ima vojaška enota v zvezi z delom civilnih strokovnjakov oziroma uporabo civilnih zmogljivosti.

K 30. členu

Predlog člena ne spreminja že do sedaj opredeljen sestav vojske. Ureditev je prenesena iz 38. člena veljavnega zakona. Črta se le zadnji (tretji) odstavek, ker je vsebina zajeta v drugih členih predloga zakona.

K 31. členu

Slovenska vojska je hierarhično strukturirana organizacija na strateški, operativni in taktični ravni. Na strateški ravni je Generalštab SV kot organ v sestavi, njemu podrejena poveljstva

in enote pa so organizirana na operativni in taktični ravni. Zaradi lažje in bolj učinkovite organiziranosti člen ne vsebuje več pojma in območja odgovornosti operativnega poveljstva, vojaško teritorialnega poveljstva ter zavodov. Popolnjevanje in opremljanje Slovenske vojske se izvaja na podlagi srednjeročnega obrambnega programa in sprejetih proračunov.

K 32. členu

Glede na namen je Slovenska vojska sestavljena iz sil za bojevanje, sil za bojno podporo, sil za zagotovitev delovanja in sil za podporo poveljevanja. Slovenska vojska je glede na sposobnost premeščanja sestavljena iz premestljivih in nepremestljivih sil. Opredeljen je tudi pojem premestljivih in nepremestljivih sil. Sile Slovenske vojske so lahko v različnih stopnjah pripravljenosti za delovanje.

K 33. členu

Člen po vsebini bistveno ne spreminja 41. člena veljavnega zakona. V drugem odstavku so se črtala teritorialna vojaška poveljstva in operativna poveljstva. Člen ureja zastavo in himno Slovenske vojske. Bojno zastavo in svečano pesem imajo lahko tudi poveljstva in enota ravnj bataljona in višje. Himno, obliko zastav ter oznako pripadnosti Slovenski vojski določi vlada, druge oznake v Slovenski vojski pa minister. Nihče ne sme brez dovoljenja reproducirati ali uporabljati oznake pripadnosti in drugih oznak, ki se uporabljajo v Slovenski vojski.

K 34. členu

Člen združuje že zakonsko dodeljene pristojnosti in pravice vrhovnega poveljnika, ki so bile razdrobljene po različnih členih Zakona o obrambi. Podpoglavje vodenja in poveljevanja je sedaj zapisano tako, da je sistemsko razdelano od najvišjega vojaškega poveljnika t.j. vrhovnega poveljnika, preko vlade in ministra do načelnika generalštaba in poveljnikov.

K 35. členu

Vodenje vojske se izvaja preko usmeritev in ukrepov ministra za obrambo. Pri določanju odgovornosti je treba upoštevati linijo poveljevanja in odrejanja nalog. Poveljnikom odreja naloge načelnik generalštaba. Ministru je za izvajanje nalog odgovoren načelnik generalštaba, poveljniki pa so odgovorni načelniku generalštaba.

K 36. členu

Člen ureja poveljevanje v Slovenski vojski. Ureditev je prenesena iz 43. člena veljavnega zakona, z izjemo prvega (pristojnost in pravice vrhovnega poveljnika so prenesena v 34. člen predloga zakona) in devetega (urejeno tretjem odstavku 35. člena predloga zakona) odstavka, ki sta urejena v drugih delih zakona, ter šestega odstavka, katerega vsebina je urejena v tretjem odstavku tega člena.

K 37. členu

Člen ureja odgovornost načelnika generalštaba ter ostalih poveljnikov. Po vsebini je ureditev podobna ureditvi iz 41. člena veljavnega zakona. Brisana sta drugi in tretji odstavek, zaradi spremembe v organizaciji vojske (ni več operativnega poveljstva in vojaškega teritorialnega poveljstva).

K 38. členu

V členu se natančneje opredeli postopek imenovanja načelnika generalštaba. Načelnika imenuje vlada na predlog ministra, brez javnega natečaja. Glede trajanja mandata, pravic in razrešitve pa se, v kolikor ni to določeno z Zakonom o obrambi, uporabljajo predpisi, ki veljajo za javne uslužbence.

V členu se odpravlja tudi dilema o imenovanju namestnika načelnika generalštaba. Ta se imenuje po istem postopku kot ostali poveljniki, ki so razporejeni na formacijskih dolžnostih z zahtevanim činom polkovnika in višje.

K 39. členu

Akti vodenja in poveljevanja so sedaj združeni v tem členu, saj je del vsebine prenesen iz 28. člena Zakona o službi v Slovenski vojski.

K 40. členu

Člen določa kdo izvaja vojaško

Državljan Republike Slovenije lahko na podlagi prostovoljne odločitve z ministrstvom za obrambo sklene pogodbo o službi v rezervni sestavi Slovenske pogodbe za najmanj 5 let, če izpolnjuje predpisane pogoje glede telesne in duševne sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi. V času trajanja pogodbe se mora pripadnik udeleževati usposabljanj oziroma se odzvati na vpoklic na opravljanje vojaške službe.

V času vpoklica na usposabljanje ima zaposleni pogodbeni pripadnik rezervne sestave pravico do odsotnosti z dela s pravico do nadomestila plače po posebnih predpisih. Okvirno podlago za to predstavlja drugi odstavek 65. člena Zakona o vojaški dolžnosti (Ur. list RS, št. 108/02 – UPB1), v povezavi s 168. členom Zakona o delovnih razmerjih (Ur. list RS, št. 12/13, 78/13-popr in 47/15-ZZSDT). Delodajalec ne more zavrniti zahtevka delavca po odsotnosti z dela, saj je opravljanje vojaške službe v pogodbeni rezervi Slovenske vojske v javnem interesu.

Z delovno pravnega vidika pa velja za zaposlene pogodbene pripadnike rezervne sestave v času vpoklica na opravljanje vojaške službe institut suspenza pogodbe o zaposlitvi. Podlago za to predstavlja 53. člen Zakona o delovnih razmerjih, ki med primeri, ki privedejo do suspenza pogodbe o zaposlitvi, izrecno navaja tudi vpoklic pogodbenega pripadnika rezervne sestave Slovenske vojske k opravljanju vojaške službe v miru. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi pogodbene pravice in obveznosti, ki so neposredno vezane na opravljanje dela pri osnovnem delodajalcu, mirujejo. Pravica pogodbenega pripadnika je, da se po prenehanju opravljanja vojaške službe vrne na delo k osnovnemu delodajalcu, le – ta pa ga je, če se vrne v predpisanem roku petih dni, dolžan sprejeti nazaj na delo. S tem dnem preneha suspenz pogodbe. Delodajalci pripadnikov ne smejo postaviti v manj ugoden položaj.

Med opravljanjem vojaške službe imajo pravice in obveznosti kot pripadniki stalne sestave. Zakon daje možnost pripadniku stalne sestave, ki mu je prenehala pogodba o zaposlitvi v Slovenski vojski, pa ne zaradi krivdnih razlogov na njegovi strani, sklenitve pogodbo o službi v rezervni sestavi za najmanj pet let. Tako pogodbo lahko sklene tudi pripadnik, ki mu je kot vojaku zaradi z zakonom določene starostne omejitve prenehalo delo v stalni sestavi vojske s 45. letom starosti. Takšen pripadnik lahko v pogodbeni rezervi služi do 50 leta starosti, podčastnik ali častnik pa do 63. leta starosti, če izpolnjuje predpisane pogoje glede telesne in

duševne sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi. V času trajanja pogodbe se mora pripadnik udeleževati usposabljanj oziroma se odzvati na vpoklic na opravljanje vojaške službe. Možen je tudi vpoklic zaradi preverjanja pripravljenosti za opravljanje nalog in vpoklic na opravljanje nalog, ki so nujne za zagotavljanje pripravljenosti Slovenske vojske.

K 41. členu

Ta člen ureja, kdo je vojaška oseba. Po vsebini je ureditev enaka ureditvi iz 48. člena veljavnega zakona. V tretjem odstavku je urejeno ureditev glede vojaškega obveznika, ki je na služenju vojaškega roka, in vojaškega obveznika, pripadnika stalne sestave. Gre za združitve ureditve iz tretjega in četrtega odstavka 48. člena veljavnega zakona.

K 42. členu

S tem členom se ureja vojaška služba izven države. Del določb, ki se je nanašal na opravljanje vojaške službe izven države v obliki enot, se je sedaj prenesel v naslednji člen, ki ureja začasne skupine in enote in obratno (izvajanje odločitev nadrejenih poveljnikov in obveznost spoštovati odločitve vlade RS in nacionalnega poveljnika in poveljstvo). Na podlagi drugega odstavka tega člena so lahko pripadniki Slovenske vojske napoteni na opravljanje vojaške službe izven države posamično ali v sestavi enote oziroma začasne skupine. V predlogu je določeno iz kakšnih razlogov se lahko pripadniki Slovenske vojske napotijo na opravljanje vojaške službe izven države (usposabljanje, izvajanje nalog in delovanje na mednarodnih operacijah in misijah, logistična podpora in druge naloge, izvrševanje kolektivne obrambe, idr).

Za civilne osebe, ki sklenejo z ministrstvom pogodbo o opravljanju vojaške službe, se je skrajšal rok za vrnitev na prejšnje delo iz 30 dni na 5 dni. Ta rok je enak za vse osebe, ki sklenejo pogodbo z ministrstvom za opravljanje vojaške službe (v tujini ali pogodbena rezerva).

Pripadniki morajo opravljati vojaško službo izven države v skladu z mednarodnimi pogodbami, mednarodnim vojnim in humanitarnim pravom ter v skladu s pravili, ki veljajo v zavezništvu in pravili mednarodnih organizacij, v okviru katere izvajajo naloge.

K 43. členu

Člen ureja vojaško službo, ki se lahko opravlja v obliki začasne skupine in enote, za potrebe izvajanja nujnih nalog Slovenske vojske kot npr. izvajanje zaščite, reševanja in pomoči pri naravnih in drugih nesrečah, pri podpori drugim državnim organom, usposabljanja in izvajanje mednarodnih obveznosti. S predlogom tega člena se ustreznejše ureja opravljanja vojaške službe v začasnih skupinah ali enotah tudi v RS, s čimer se omogoči preglednejše oblikovanje zmogljivosti po modularnem principu. Začasno skupino ali enoto imenuje načelnik generalštaba za dobo enega leta z možnostjo podaljšanja, razen začasne skupine ali enote za opravljanje vojaške službe izven države, ki jo imenuje minister.

K 44. členu

Člen ureja vojaško obrambo izven države.

Ob povečani nevarnosti napada oziroma neposredni vojni nevarnosti, v vojnem ali izrednem stanju v skladu s tem zakonom, odločitvami Državnega zbora in sklenjenimi mednarodnimi pogodbami, vojaško službo izven države opravljajo poleg pripadnikov stalne sestave tudi

pripadniki vojne sestave in so razporejeni v enote, poslane na opravljanje vojaške službe izven države.

Enote iz prejšnjega odstavka izvršujejo odločitve skupnih poveljstev v skladu z mednarodnimi pogodbami. Statusne in druge pravice, odgovornosti in obveznosti pripadnikov teh enot se izvršujejo po tem zakonu in zakonu, ki ureja službo v Slovenski vojski, če z mednarodno pogodbo ni določeno drugače.

K 45. členu

Člen ureja prisego in njeno vsebino in se vsebinsko ne spreminja (49. člen veljavnega Zakona o obrambi)

K 46. členu

Ta člen se dopolnjuje s pooblastili pripadnikom stalne sestave med opravljanjem stražarske, patroljne, dežurne in druge podobne službe oziroma med izvajanjem nalog varovanja objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo. S tem se odpravlja pravna praznina dosedanjega zakona. Ostali del vsebine člena ostaja enak.

V veljavnem členu so pooblastila glede na potrebe in dejansko izvajanje vojaških nalog preozko urejene. Predvsem je potrebno dopolniti pooblastila vojaških oseb pri izvajanju stražarske službe (ugotavljanje istovetnosti, površinski pregled oseb in vozil, zadržanje do prihoda vojaške policije), saj pooblastila stražarja (razen uporabe orožja) niso v veljavnem zakonu nikjer opredeljena. Pooblastila so zelo omejena, vezana so na zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja, ki ga varuje Slovenska vojska. Ugotavljanje identifikacije se izvede pri vstopu in izstopu iz varovanega objekta. Pri površinskem pregledu vrhnjih oblačil se zahteva soglasje osebe, razen v primeru, če vojaška oseba oceni, da obstaja nevarnost napada. Če oseba odkloni pregled vrhnjih oblačil, če nasprotuje identifikaciji oz. iz drugih nujnih razlogov, se ji lahko prepreči vstop ali izstop iz varovanega območja in se jo zadrži do prihoda vojaške policije.

Slovenske vojske ni dovoljeno uporabljati za politično in strankarsko dejavnost ali namene, vojaška oseba se tudi še v nadalje ne sme udeleževati shodov političnih strank. Prav tako ostajajo prepovedano strankarsko delovanje, propaganda ali shodi znotraj vojaških objektov.

K 47. členu

V sedanjem zakonu je urejena samo uporaba orožja, ne pa uporaba sile. Upoštevajoč načelo kazenskega prava o sorazmerni uporabi sile, ta predlog vsebuje nov člen, ki ureja uporabo sile s strani vojaške osebe v miru.

Sila se lahko uporabi za zavarovanje življenja moštva, ki ga vojaška oseba varuje, za odvrnitev napada na osebe, objekte ali druga sredstva (npr. orožje, motorno vozilo, idr.), ki jih varuje ali za odvrnitev neposrednega napada, s katerim je ogroženo njeno življenje (silobran).

Vojaška oseba sme uporabiti fizično (kot npr. strokovni prijemi, strokovni udarci, strokovni meti) ali drugo silo, vojaškega psa, prisilna sredstva (sredstva za vklepanje in vezanje, telesno silo, plinski razpršilec), minsko eksplozivna sredstva in vojaško orožje.

Uporaba sile vključno s smrtonosno silo je dovoljena v miru le, če nevarnosti ni mogoče odvrniti drugače in z drugimi sredstvi. Pri tem se striktno upošteva načelo sorazmernosti

uporabe sile tako glede oblike sile, ki jo vojaška oseba uporabi kot glede intenzivnosti. Uporaba sile mora biti skladna s pravnim redom RS in mednarodnim vojnim in humanitarnim pravom.

Sila se sme uporabiti le po povelju nadrejenega, razen v primeru silobrana in skrajne sile.

Stopnjo in način sile določajo pravila delovanja, ki jih izda minister na predlog načelnika generalštaba.

Če vojaška oseba opravlja vojaško službo izven države, uporabi silo vključno z orožjem skladno s pravili delovanja, pravili mednarodne organizacije in pravnim redom RS. V primeru kolizije prevlada pravni red RS. Vlada RS lahko omeji uporabo sile ter izvajanje določenih nalog pri opravljanju vojaške službe izven države.

K 48. členu

Ta člen ureja varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravico do ugovora. Po vsebini se člen ne spreminja (52. člen veljavnega Zakona o obrambi). Vojaška oseba ima pravico sprožiti postopke pri varuhu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, če meni, da so ji bile kratene človekove pravice in temeljne svoboščine. Vsaka vojaška oseba ima tudi pravico do ugovora zoper izdani akt poveljevanja t.j. ukaz idr. Postopek podaje ugovora je urejen v Zakonu o službi v Slovenski vojski. Vojaška oseba ima pravico do religiozne duhovne oskrbe, organizacijo in način izvrševanja te pravice uredi minister.

K 49. členu

Ta člen ureja posebne pravice med vojaško službo. Vsebinsko se ta člen ne spreminja (53. člen veljavnega Zakona o obrambi). S tem členom se urejajo pravice vojaških obveznikov, ki služijo vojaški rok in pripadnikov rezervne sestave med opravljanjem vojaške službe in to pravica do brezplačnega zdravstvenega varstva, do denarnih prejemkov in povračil stroškov, ki so nastal v zvezi z vojaško službo. Tudi pripadniki stalne sestave imajo med vojaško službo pravico do brezplačne nujne zdravstvene pomoči. Za pripadnike rezervne sestave je določena tudi pravica do nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka. Družinski člani pripadnika vojne sestave imajo po razglasitvi vojnega stanja pravico do preskrbnine.

Podrobneje pravice določi minister, za preskrbnine pa pogoje in višino predpiše vlada.

K 50. členu

Člen, ki ureja priznanja, se dopolnjuje z možnostjo javne objave podelitve priznanj, razen priznanj za dolgoletno službo in sodelovanje ter v delu, da lahko pripadniki Slovenske vojske in delavci ministrstva prejmejo tudi tuja vojaška odlikovanja držav in organizacij, medtem ko za prejem tujih državnih odlikovanj veljajo določbe zakona, ki ureja odlikovanja v RS. Ostale določbe ostajajo enake kot v veljavnem 54. členu Zakona o obrambi. Pod določenimi pogoji se lahko pohvali tudi osebo, ki ni državljan Republike Slovenije. Za posebne zasluge ali uspehe na obrambnem področju pa se lahko delavcu ministrstva podari tudi hladno ali strelno orožje. Vrste priznanj in orožij ter postopek predpiše minister.

Pripadnik Slovenske vojske in delavci ministrstva lahko prejmejo vojaška priznanja tudi drugih držav ali organizacij, če ne gre za tuja državna odlikovanja, ki pa jih lahko prejme le po določilih zakona, ki ureja odlikovanja v Republiki Sloveniji.

K 51. členu

Člen ureja hrambo vojaške oborožitve in opreme. Vojaškim osebam se lahko da osebna vojaška oborožitev in oprema v hrambo. V tem členu se črta določba, ki določa možnost, da se lahko osebna vojaška oborožitev in oprema dasta vojaškim obveznikom v hrambo. Črtale so se tudi določbe, ki določajo, da se hramba izvaja na lastne stroške.

K 52. členu

S tem členom se ureja kazenska in odškodninska odgovornosti vojaških oseb. Vojaška oseba odgovarja v skladu z zakonodajo in po predpisih, ki veljajo za vse javne uslužbence. Ta člen se ne spreminja (56. člen veljavnega Zakona o obrambi).

K 53. členu

Člen ureja vrste činov v Slovenski vojski za vojake, podčastnike in častnike. Posebej so določeni tudi mornariški častniški čini ter admiralski čini. Brigadirski čin je opredeljen kot generalski čin.

K 54. členu

Člen ureja poviševanja vojakov in podeljevanje činov. Za povišanje oziroma podelitev čina mora vojaška oseba izpolnjevati zahtevane pogoje. Člen določa tudi pristojnost ministru za podelitev činov in pristojnost poveljniku bataljona oz. enak starešina za poviševanje vojakov.

K 55. členu

Člen določa pogoje za povišanje podčastnikov in častnikov v neposredno višji čin. Po predlogu člena za povišanje ni več pogoja, da je vojaška oseba opravljala višjo dolžnost najmanj eno leto. Poviševanje podčastnikov in častnikov je sedaj urejeno tako, da bo povišanje v činu sočasno z napredovanjem v višji naziv oz. z razporeditvijo na višjo formacijsko dolžnost. Podčastniki in častniki SV zaradi veljavne ureditve poviševanja, ko morajo najprej nekaj časa biti na dolžnosti, da lahko dobijo tej dolžnosti ustrezen čin, velik del kariere opravijo v nižjem činu glede na svojo dolžnost in pristojnosti. Ta neskladnost čina z dolžnostjo negativno vpliva na razporejanje častnikov in podčastnikov na formacijske dolžnosti, še posebej pa negativno vpliva na razporejanje na dolžnosti v mednarodnih poveljstvih in enotah ter tudi sicer pri sodelovanju z zavezniškimi silami, saj v večini vojska čin izraža raven pristojnosti in kompetenc. Neprestano zaostajanje za en čin glede na trenutno dolžnost, kar je običajno v okviru SV, je v mednarodnem okolju težko razumljivo. S tem slovenske častnike in podčastnike v mednarodnem okolju postavljamo v podrejen položaj.

Namen spremembe tega člena je bil urediti poviševanje podčastnikov in častnikov tako, da bo povišanje v činu izvedeno istočasno z razporeditvijo na višjo dolžnost (napredovanjem), prehitro oz. nesistemske napredovanje pa je onemogočeno z vgradnjo časovnih omejitev, t.j. da je od zadnjega povišanja preteklo najmanj dve leti ter z zahtevanimi delovnimi izkušnjami.

Ta člen povzema tudi že dosedanjo ureditev podelitve čina oz. povišanja v vojnem stanju ali zaradi vojnih izkušenj, pristojnost poviševanja v čine, možnost zadržanja povišanja zaradi težje kršitve vojaške discipline ter izenačitev vojaškega izobraževanja in usposabljanja v tujini z izobraževanjem in usposabljanjem v Republiki Sloveniji. Podrobneje se pogoji in postopki za poviševanje v činih določijo z uredbo.

K 56. členu

Člen določa vojaške uslužbenke, njihove razrede in napredovanja. Institut vojaških uslužbencev je bil do sedaj urejen po analogiji ureditve za podčastnike in častnike, brez upoštevanja namena, zaradi katerega je bil uveden. Institut vojaških uslužbencev je sedaj vzpostavljen karierno, kar pa ni bil namen uvedbe tega sistema. Na podlagi predlaganega člena je mogoče v Slovenski vojski zaposliti kader, ki ga Slovenska vojska zaradi specifične potrebuje, hkrati pa morajo imeti zaradi vsebine del in nalog, ki jih bodo opravljali, določena vojaška znanja npr. zdravnike, pravnike, medicinske sestre, informatike, idr., upoštevajoč njihove že pridobljene delovne izkušnje ter znanja, brez upoštevanja analogije s častniki in podčastniki. V ta člen je prenesen tudi 47. člen Zakona o službi v Slovenski vojski, ki ureja zadržanje napredovanja in odvzem razreda zaradi težje kršitve vojaške discipline.

K 57. členu

Člen ureja izredna povišanja in napredovanja vojaških oseb v letu, ko ji preneha služba v Slovenski vojski zaradi izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do pokojnine ali invalidske upokojitve. Ta člen je prenesen iz 45. člena Zakona o službi v Slovenski vojski in se vsebinsko ni spremenil. Izredno povišanje in napredovanje v generalski oz. admiralski čin ali v XV.r. vojaškega uslužbenca ni možno. Kriterije za izredna povišanja in napredovanja določi minister.

K 58. členu

Člen ureja institut odpovedi činu in se vsebinsko ne spreminja, saj je vsebina prenesena iz 46. člena Zakona o službi v Slovenski vojski. Ureja institut odpovedi činu, če pripadnik ne izpolnjuje izobrazbenih pogojev za opravljanje določene formacijske dolžnosti. Vojaška oseba se po odpovedi činu razporedi na dolžnost, za katero izpolnjuje pogoje

K 59. členu

S tem členom se ureja odvzem čina in nečastni odpust, v primeru, ko je vojaška oseba pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje zoper človečnost in mednarodno pravo, zoper obrambno moč države, zoper varnost Republike Slovenije in njeno ustavno ureditev, zoper vojaško dolžnost, idr. Veljavni Zakon o obrambi po vsebini določa odvzem čina v petem odstavku 63. člena, vsebina odstavka se v predlogu ni spremenila. Nečastni odpust je sedaj urejen v 69. členu Zakona o službi v Slovenski vojski. Predlog vsebinsko ne odstopa od že veljavnega člena.

K 60. členu

Člen je v celoti prenesen 48. člen Zakona o službi v Slovenski vojski, ureja pa javno objavo podelitve, povišanj in napredovanj.

K 61. členu

S tem členom se združuje ureditev po 20. členu Zakona o službi v Slovenski vojski in 64. členu Zakona o obrambi. Ministrstvo za obrambo za potrebe vojaškega izobraževanja in usposabljanja organizira različne šole in centre. V šole se lahko vključijo kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za poklicno delo v stalni sestavi vojske. Organizirajo se lahko tudi šole za podčastnike in častnike vojnih enot. Pogoje za vpis in programe za vojaške šole določa

minister. S predlagano dikcijo se je odpravila nejasnost v zvezi z izvajanjem programov v izobraževalnih ustanovah. Ministrstvo lahko samostojno organizira višje strokovno izobraževanje podčastnikov v skladu z zakonom, ki ureja višje strokovno izobraževanje. Izobraževalne ustanove, ki so ustanovljene po splošnih predpisih s področja šolstva, lahko določene izvajajo programe, ki jih izvajajo vojaške šole, pri tem pa lahko vojaške šole sodelujejo. Vojaške osebe se lahko šolajo tudi v tujini. Posebna komisija na podlagi predpisanega postopka odloča o priznanju njihovih spričeval oz. diplom.

K 62. členu

Naloge vojaške policije so enake kot so sedaj opredeljene v Zakonu o obrambi t.j. skrbijo za vojaški red in disciplino, varnost vojaškega prometa, opravljajo določena opravila v zvezi s preprečevanjem, preiskovanjem in odkrivanjem kaznivih dejanj ter varovanjem objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo. Na novo se je določila pristojnost ministru za obrambo za določitev varovanih oseb s strani vojaške policije in ureditev drugih vprašanih povezanih z delovanjem vojaške policije, glede na njihove naloge iz prvega odstavka tega člena (npr. katera določena opravila lahko opravljajo in kdaj ter kdaj lahko preiskujejo kazniva dejanja). Način dela vojaške policije uredi minister s posebnim aktom, organizacija vojaške policije pa se določi s formacijo.

K 63. členu

V tem členu so urejene pravice in pooblastila vojaške policije. Pravice in pooblastila vojaških oseb so se uskladila s pooblastili policije navedenimi v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (dodano je pooblastilo, da lahko išče osebo), ostala pooblastila so ostala enaka (opozarjajo oz. ukazujejo, ugotavljajo identiteto, idr.). Vojaška policija ima po predlogu člena vsa nujno potrebna pooblastila, da lahko opravi zakonsko predpisane naloge. Vključila se je tudi pristojnost vojaške policije, ki izhaja iz zakona, ki ureja prekrške. V preostalem delu je člen vsebinsko enak veljavnemu členu. Tako ima vojaška policija še vedno pooblastilo, da pridrži vojaško osebo, ki je pod vplivom alkohola ali psihotropnih snovi, če moti javni red in mir ali vojaško disciplino do staznitve, vendar najdlje do 24 ur. Vojaški policist mora opraviti tudi predpisano usposabljanje, da lahko pridobi pooblastila, usposobljenost pa se preverja vsake tri leta.

K 64. členu

Ta člen ureja območje pristojnosti vojaške policije. Vojaški policisti lahko izvajajo svoja pooblastila le znotraj objektov in okolišev posebnega pomena za obrambo, zoper vojaške osebe ter zoper pripadnike tujih oboroženih sil, kadar se v skladu z mednarodnimi pogodbami nahajajo na območju Republike Slovenije.

V preostalem delu se člen vsebinsko ni spreminjal. Tako lahko vojaška policija uporablja vozila s prednostjo in vozila za spremstvo. Prav tako lahko sodeluje s policijo pri urejanju vojaškega prometa v javnem prometu in sodeluje pri varovanju oseb. Vojaški policist lahko identificira voznika vojaškega vozila in potnike v tem vozilu ter osebo, ki nosi uniformo oz. dele uniforme Slovenske vojske, ne glede na to, kje se nahaja.

K 65. členu

Ta člen ureja ukrepanje vojaške policije in se vsebinsko ni spreminjal. Če vojaška policija zaloti civilno osebo v objektu in okolišu, ki je posebnega pomena za obrambo oz. pri

kaznivem dejanju ali nepooblaščenem zadrževanju znotraj teh objektov, lahko zoper njo uporabi najnujnejše ukrepe in prisilna sredstva, da jo pridrži do prihoda policistov.

K 66. členu

Člen določa, da so nosilci nevojaškega dela obrambnega sistema državni organi, samoupravne lokalne skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter državljani, ki zagotavljajo delovanje obrambnega sistema.

K 67. členu

Člen določa naloge državnih organov v zvezi z izdelavo obrambnih načrtov, pri čemer v obrambnih načrtih določijo organizacija in način dela državnih organov za nepretrgano opravljanje dejavnosti iz njihove pristojnosti v vojnem stanju. Ministrstva so odgovorna za stanje obrambnih priprav iz njihove pristojnosti. S posebnim zakonom se uredi delovanje Policije v vojnem stanju, njihovo opremljanje in usposabljanje. Pogoje za delo Predsednika Republike in VRS izven mirnodobnega sedeža zagotavlja ministrstvo.

K 68. členu

Za zagotovitev nepretrganega opravljanja nalog iz svoje pristojnosti se določi organizacija in način dela organov samoupravnih lokalnih skupnosti v izrednem stanju in v vojni. Določene so pristojnosti župana in predsednika pokrajine v izrednem stanju in vojni v primeru, ko se občinski in pokrajinski svet ne moreta sestati. VRS lahko v izrednem stanju in v vojni zadalži občine in pokrajine za opravljanje določenih nalog za obrambo države. Za izvajanje teh nalog lahko župan ali predsednik pokrajine predlaga MO, da se na delovno dolžnost razporedijo občinski oziroma pokrajinski delavci, potrebni za delo v izrednem stanju ali v vojni.

K 69. členu

VRS določi gospodarske družbe, zavode in druge organizacije, katerih dejavnost je posebnega pomena za obrambo države. Le-ti opredelijo prioritete naloge za delovanje dejavnosti in opravljanje storitev ter načrtujejo in izvajajo naloge, ki jim jih v krizi, izrednem in vojnem stanju določijo pristojni državni organi. V ta namen MO predlagajo razporeditev na delovno dolžnost potrebno število njihovih zaposlenih ter na materialno dolžnost sredstva iz popisa za nemoteno opravljanje proizvodnje ali storitev v vojnem stanju. V izrednem stanju in v vojni se lahko na podlagi odločitev državnih organov za izvajanje določenih nalog vključujejo tudi druge gospodarske družbe, zavodi ali organizacije, ki lahko v ta namen MO predlagajo razporeditev na delovno dolžnost potrebno število njihovih zaposlenih za opravljanje zahtevane proizvodnje ali storitev.

K 70. členu

Priprave za zagotavljanje materialno zdravstvene oskrbe se v miru ne izvajajo, saj jih SV, sile zaščite in reševanja ter policija, zagotavljajo iz svojih zmogljivosti na podlagi sklenjenih pogodb. Aktivnosti za načrtovanje materialne in zdravstvene oskrbe se začnejo izvajati po uveljavitvi vseh sestavin vojaške dolžnosti. Glede na izkazane potrebe Slovenske vojske, sil za zaščito, reševanje in pomoč ter policije, pristojni državni organi določijo vrsto in obseg proizvodnje in storitev v vojni ter nosilce, ki bodo v vojni opravljale te storitve. Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije izvedejo kadrovske in druge priprave za določeno proizvodnjo ali storitev v vojni. Država financira priprave, ki presegajo njihovo redno

dejavnost.. Državni organi podatke za določitev vrste in obsega proizvodnje in storitev v vojni in podatke o gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, ki bodo v vojni opravljale to proizvodnjo pridobijo v nacionalnih programih statističnih raziskovanj.

K 71. členu

Natančno se opredelijo vloga NCKU in pogoji za delo vlade v krizi, izrednem stanju in vojni. Organizacijo in naloge NCKU s podzakonskim predpisom podrobneje uredi VRS. Center deluje neprekinjeno in zagotavlja prostorske, tehnične, informacijske in telekomunikacijske pogoje za delo Vlade Republike Slovenije v skladu z zakonom v izrednem in vojnem stanju ter ob pojavih ali dogodkih oziroma krizah v državi oziroma v regionalnem ali strateškem okolju, ki lahko pomembno ogrozijo nacionalno varnost. Center zagotavlja informacijske in komunikacijske povezave za izmenjavo podatkov in informacij z vladnimi službami, ministrstvi, drugimi pomembnejšimi državnimi organi in centri na strateškem nivoju. Zagotavlja tudi informacijske in komunikacijske povezave za izmenjavo podatkov in informacij z EU in Natom ter ostalimi, skladno s sprejetimi mednarodnimi obveznostmi države. Zagotavlja prenos odločitev za izvajanje ukrepov kriznega odzivanja. Pri NCKU se lahko vzpostavi delovanje medresorske analitične skupine, ki zagotavlja analitično in strokovno podporo za odločanje vlade ali drugim odločevalcem v izrednem ali vojnem stanju ter pri odzivanju na krizne pojave in dogodke.

K 72. členu

Navedene so nevojaške oblike obrambe v vojnem stanju s katerimi se državljani seznanijo na neobvezen način, pristojnost državnih organov za usposabljanje in potreba po usmerjanju in usklajevanju nevojaških oblik obrambe.

K 73. členu

Člen določa, da se za izvajanje nalog na področju civilno-vojaškega sodelovanja v mednarodnih operacijah in na misijah ter izven območja mednarodnih operacij in misij v poveljstvih, enotah in drugih organih mednarodnih organizacij lahko napoti civilne funkcionalne strokovnjake. Za čas delovanja v tujini so civilni funkcionalni strokovnjaki zaposleni na ministrstvu, delovno razmerje pri delodajalcu pa miruje. Postopek načrtovanja, usposabljanja, nabora ter druge zadeve v zvezi s civilnimi funkcionalnimi strokovnjaki podrobneje uredi vlada.

K 74. členu

Navedene so tri temeljne dolžnosti državljanov pri obrambi države in sicer vojaška dolžnost. Materialna dolžnost in delovna dolžnost. ter na kakšen način se le-te izvajajo. Določen je tudi način kako pri obrambi države sodelujejo državljani, ki jim je priznan ugovor vesti.

K 75. členu

V vojnem stanju imajo državljani pravico, da se samoorganizirajo in vključijo v obrambo države. Določen je način njihove podreditve vojaškemu poveljstvu in da za njih veljajo določbe, kot jih ta zakon določa za pravice in dolžnosti vojaških oseb.

K 76. členu

Vojaško dolžnost, poleg določb tega zakona, ureja poseben zakon. Ob ponovni uvedbi vseh sestavin vojaške dolžnosti, MO izvaja priprave za ponovno uvedbo ocenjevanja zdravstvene

sposobnosti za vojaško službo, nabora, napotitev na služenje vojaškega roka oziroma na opravljanje nadomestne civilne službe in za popolnjevanje Slovenske vojske s pripadniki rezervne sestave.

K 77. členu

Na podlagi odločitve državnega zbora se v izrednem in vojnem stanju izvršuje delovna dolžnost in njeno izvajanje. V času izvajanja delovne dolžnosti delavci nimajo pravice do stavke. Izvajanje delovne dolžnosti v podzakonskih predpisih podrobneje uredi VRS.

K 78. člen

Na podlagi odločitve državnega zbora se izvršuje materialna dolžnost v vojnem in izrednem stanju, v miru pa se izvršuje le zaradi pregledov in vaj. S posebnim zakonom se določi vrsto sredstev, opreme in nepremičnin, za katere se lahko naloži materialno dolžnost za potrebe obrambe, varnosti, zaščite, reševanja in pomoči, vodenje evidenc, postopek razporejanja in prevzem sredstev, način določanja nadomestila za uporabo ter način ugotavljanja škode in izplačevanja odškodnin na sredstvih, za katere je naložena materialna dolžnost.

K 79 členu

Ministrstvo je pristojno za razporejanje državljanov na vojaško in delovno dolžnost ter nosilec vodenja evidenc. Člen določa prednost razporejanja državljanov na vojaško dolžnost v primeru ponovne uvedbe vseh sestavin vojaške dolžnosti. Kriterije za razporejanje državljanov na obrambne dolžnosti se uredi v posebnem predpisu.

K 80. členu

Razporejeni na vojaško ali delovno dolžnost so se dolžni usposabljeni v skladu s predpisi.

K 81. členu

Člen določa, da so se državljani, ki so zavezani k vojaški, delovni ali materialni dolžnosti, dolžni zglasiti oziroma dostaviti materialno sredstvo na kraj in ob času določena s pozivom, sicer ga lahko na podlagi naloga upravnega organa, ki je poziv izdal, privede policija.

K 82. členu

Na območju bojev lahko v vojnem stanju poveljnik bataljona ali njemu enake ali višje enote praviloma v sporazumu s policijo prepove prosto gibanje na območju, kjer potekajo boji. Omejitev sme trajati le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno.

K 83. členu

V primeru poškodbe ali bolezni pri opravljanju delovne ali materialne dolžnosti državljanu pripadajo pravice kakor pri poškodbi pri delu ali poklicna bolezen. S posebnimi predpisi pa se ureja poškodbe ali bolezni pri opravljanju vojaške dolžnosti. Za poškodbo se šteje tudi poškodba od doma ali delovnega mesta do mesta zbirališča po običajni poti in obratno. Ob izgubi življenja pri opravljanju obrambnih dolžnosti pripadajo družinskim članom pokojnina, povračila stroškov prevoza in pogrebnih storitev v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju oziroma zdravstvenem zavarovanju. Za odmero pravic se šteje povprečna mesečna plača na zaposlenega delavca v RS v zadnjem mesecu pred

nastankom poškodbe, če je to za državljana ugodneje. Če državljan ni zavarovan na drugi podlagi krije država stroške zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja ter pravice iz prejšnjih odstavkov tega člena.

K 84. členu

V skladu s predpisi o vojnih veteranih so določene pravice državljana ob telesni poškodbi ali bolezni, ki je nastala ali se poslabšala neposredno v miru pri opravljanju obrambnih dolžnosti brez svoje krivde in je njegov organizem okvarjen najmanj 20% zaradi bolezni, ali pa gre do te pravice družinskim članom, ki so upravičeni tudi do enkratne denarne pomoči v primeru izgube življenja ob opravljanju obrambnih dolžnosti. Omenjene pravice ni možno uveljavljati v primeru zaradi poškodbe, okvare, bolezni ali smrti, ki je nastala v času dovoljenega ali nedovoljenega odhoda ali odsotnosti z opravljanja obrambne dolžnosti, zaradi delovanja ali aktivnosti, ki ni povezano z obrambno dolžnostjo. Postopek za uveljavljanje pravic iz tega člena in višino enkratne denarne pomoči določi s podzakonskim predpisom vlade.

K 85. členu

Pravico do povračila ima državljan, ki je pri opravljanju obrambnih dolžnosti utrpel škodo. Do povračila dejanske škode je upravičen tudi državljan ali pravna oseba, ki sta škodo utrpela zaradi vojaških vaj. Odškodninsko je po predpisih, ki urejajo odškodninsko odgovornost javnih uslužbencev, odgovoren tudi državljan, ki je med izvajanjem obrambnih dolžnosti namenoma ali iz velike malomarnosti povzročil škodo.

K 86. členu

Zakon s členom določa ključne evidence, ki jih v okviru priprav in obrambnega načrtovanja, za zagotovitev obrambnih zmogljivosti, vodi Ministrstvo za obrambo. Člen je dopolnjen z določilom o vodenju podatkov s področja CFS ter podatkov o lastnikih, in uporabnikih sredstev, zemljišč in objektov zaradi popolnitve vojske in drugih obrambnih potreb oziroma izvajanja materialne dolžnosti in podpore države gostiteljice.

K 87. členu

Določeni so subjekti, katerim lahko Ministrstvo za obrambo osebne podatke posreduje. Le-ti so v skladu z zakonom odgovorni za varstvo osebnih podatkov, ki so jih prejeli.

K 88. členu

Določen je način zbiranja osebnih podatkov in pravica do vpogleda.

K 89. členu

Člen določa temeljne pristojnosti Državnega zbora na področju obrambe. Državni zbor določa temeljne usmeritve za organizacijo in izvajanje obrambe. Glede na dosedanjo ureditev je člen dopolnjen s t.i. posvetovalno vlogo Državnega zbora glede napotitev v mednarodne operacije in misije

K 90. členu

Opređeljene so pristojnosti predsednika republike na obrambnem področju, ki se nanašajo predvsem na pristojnosti sprejemanja odločitev, če se Državni zbor ne more sestati.

K 91. členu

Člen določa pristojnosti vlade na obrambnem področju. V skladu z delitvijo oblasti na zakonodajno in izvršno vejo je vlada pristojna da usklajuje organizacijo, priprave in vodi izvajanje obrambe posledično vlada vodi izvajanje ukrepov kriznega odzivanja, zagotavlja delovanje nevojaškega dela obrambnega sistema usklajeno z vojaško obrambo ter skrbi za izvajanje nujnih ukrepov po razglasitvi izrednega ali vojnega stanja.

Vlada odloča o sodelovanju Slovenske vojske pri izvrševanju obveznosti prevzetih v mednarodnih operacijah in misijah, pri čemer je opredeljen t.i. dvostopenjski sistem odločanja. Vlada bo namero o sodelovanju najprej poslala v mnenje Državnemu zboru in v primeru, da jo bo podprl, bo vlada sprejela dokončno odločitev. Na ta način bo odgovornost za sodelovanje v posamezni mednarodni operaciji še vedno v pristojnosti vlade, tako kot so v večini primerov rešitve v primerljivih državah. Politično soglasje za tako odločitev pa bo doseženo v Državnem zboru.

Vlada odloča tudi o sodelovanju Slovenske vojske pri izvrševanju nalog skupne obrambe v skladu z načrti z državo ali državami, s katerimi je v zavezništvu, pri čemer pa ne more odločati o uporabi pripadnikov rezervne sestave vojske razporejenih v vojno sestavo za vojaško obrambo.

Vlada sprejema srednjeročni obrambni program ter letne načrte vaj v obrambnem sistemu ter usposabljanja vojske izven države ter tujih vojaških enot v Republiki Sloveniji. Sklepanje mednarodnih aktov, s katerimi se ureja izvajanje mednarodnih vaj in usposabljanj je bistveno poenostavljeno in se bo z njimi vlada seznanila enkrat letno, če so aktivnosti načrtovane v sprejetih načrtih.

K 92. členu

Člen določa, da je minister dolžan omogočiti stalen parlamentarni nadzor nad delom obveščevalno varnostne službe in vojaške policije. Minister je dolžan pristojnemu delovnemu telesu Državnega zbora do januarja za preteklo leto poslati redno letno poročilo o delu obveščevalno varnostne službe in vojaške policije ter o uporabi posebnih oblik pridobivanja podatkov ter posebnih preiskovalnih ukrepov.

K 93. členu

Člen ureja pogoje za sklenitev pogodbe o zaposlitvi. Temeljno izhodišče je, da za javne uslužbence na obrambnem področju veljajo predpisi, ki veljajo za javne uslužbence v državnih organih oziroma v javnem sektorju, pri čemer pa morata zakon o obrambi in zakon o službi v Slovenski vojski urediti tista vprašanja, ki izhajajo iz posebnih zahtev dela na obrambnem področju in še posebej vojaške službe ter značilnosti vojaške organizacije.

Določeni so pogoji za sklenitev pogodbe o zaposlitvi na obrambnem področju in še posebej v Slovenski vojski. Uveljavljeno je načelo, da se mora pri popolnjevanju vojske zagotavljati enake možnosti za moške in ženske, ne glede na sicer sorazmerno precejšnjo zastopanost žensk v stalni sestavi Slovenske vojske. Vse dolžnosti in delo v Slovenski vojski so dostopni moškim in ženskam. Pogodbe o zaposlitvi se lahko sklepajo za nedoločen ali določen čas. S tem se omogoča večja možnost kadrovskega popolnjevanja, zlasti Slovenske vojske. Podčastniki in častniki sklepajo pogodbe za nedoločen ali določen čas desetih let, ki se nato

lahko podaljšuje za enako obdobje. Vojaki pa sklepajo pogodbe za določen čas desetih let, ki se prav tako lahko podaljšuje za enako obdobje.

Na podlagi drugega odstavka bo lahko poklicno opravljal dela na obrambnem področju tudi tisti, ki ima dvojno državljanstvo. Pogoji je, da ima slovensko državljanstvo.

Zaradi načela varstva mladoletnih vojaške službe, niti drugega dela v vojski (druga alineja tretjega odstavka v povezavi s četrtem odstavkom tega člena), ne sme opravljati oseba, ki je mlajša od 18. let. Mladoletniki so posebej varovani z izbirnim protokolom h konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih. Ta omejitev je prenesena iz Zakona o službi v Slovenski vojski (7. člen).

Spremenjen je pogoj glede obsodbe za kaznivo dejanje. Šesta alineja tretjega odstavka tega člena določa kot pogoj za opravljanje vojaške službe, da oseba ni bila pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bila obsojena na nepogojno zaporno kazen za kakšno drugo kaznivo dejanje v trajanju več kot šest mesecev.

K 94. členu

Zakon jasno določa, da se poveljnike in njihove namestnike ter druge vojaške osebe na formacijske dolžnosti imenuje in razrešuje brez javnih ali internih objav ter v skladu s službenimi potrebami, ki jih določa zakon v 38. členu. To je značilnost popolnjevanja vseh vojaških organizacij in tudi Slovenske vojske. Le tak način zagotavlja, da so vse formacijske dolžnosti popolnjene, da ne prihaja do prekinitev pri poveljevanju (sistem enostarešinstva ipd.).

Določba tega člena je posodobljena določba 89. člena veljavnega zakona.

K 95. členu

V tem členu zakon ureja omejitve javnih uslužbencev na obrambnem področju pri opravljanju drugih del poleg dela, ki ga opravljajo na obrambnem področju. Predlagana ureditev je podobna ureditvi, določeni za policiste v Zakonu o organiziranosti in delu v policiji.

V določeni meri spreminja določbe 91. člena veljavnega zakona. Člen ne vsebuje določbe drugega in četrtega odstavka 91. člena veljavnega zakona.

Ker zakon ne vsebuje več določbe drugega odstavka, se bo ureditev tudi za javne uslužbence na obrambnem področju približala ureditvi, ki velja na podlagi 100. člena Zakona o javnih uslužbencih za ostale zaposlene v javnem sektorju. Javni uslužbenec na obrambnem področju za opravljanje dela ne bo več potreboval posebnega soglasja ministra. Bo pa disciplinsko odgovoren, če bo opravljal delo v nasprotju z določbo tega člena.

K 96. členu

Glede na značilnosti in posebne zahteve vojaške službe oziroma dela na obrambnem področju so v tem členu urejeni posebni delovni pogoji, tj. delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden ter delo v manj ugodnih delovnih pogojih ali z dodatnimi obremenitvami. Primeri so taksativno naštet.

K 97. členu

V tem členu ostaja ureditev temeljnih pravic delovnopravne narave, ki so skupne za vse javne uslužbenke v obrambnem sistemu, zato zakon ureja z vidika potreb vojaške službe tudi kriterije za odmero letnega dopusta ter njegovo izrabo.

K 98. členu

Z vidika potreb vojaške službe zakon ureja tudi kriterije za odmero letnega dopusta ter izrabo dopusta. V 12. točki drugega odstavka 96. člena tega zakona je določen eden izmed posebnih delovnih pogojev, in sicer izraba ali prekinitev dopusta v skladu s službenimi potrebami. V tem členu pa je opredeljena konkretizacija slednjega, ki zajema pravočasno obvestilo delodajalca o nameravani izrabi enega dne letnega dopusta na tisti dan, ki ga delavec sam določi, nadalje določitev izrabe dopusta v določenem časovnem obdobju, prekinitev izrabe dopusta ob povrnitvi škode ter odreditev kolektivnega dopusta. V tretjem odstavku tega člena so določena časovna obdobja, v katerih se mora najkasneje izrabiti letni dopust.

K 99. členu

Ta člen določa nekatere pravice pripadnikov stalne sestave SV med trajanje pogodbe o zaposlitvi..

V Slovenski vojski so pogodbe o zaposlitvi za določen čas pravilo, le izjemoma se sklepajo pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas. Na podlagi drugega odstavka tega člena bodo pripadniki lahko premeščeni v ministrstvo ali drug državni organ ne glede na to, da imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za določen čas, oziroma bodo lahko takšni pripadniki kandidirali na internih natečajih za zasedbo prostih delovnih mest.

Določbe od tretjega do desetega odstavka tega člena so enake določbam od tretjega do desetega odstavka 93. člena veljavnega zakona, le da je v tretjem in devet odstavku dodano, da se šteje za potrebe prehoda v ministrstvo oziroma drug državni organ, da ima vojak oziroma pripadnik sklenjeno pogodbo za nedoločen čas, ter da je v devetem odstavku dodano, da pripadnik stalne sestave v času začasne razporeditve obdrži plačo, ki jo je imel pred razporeditvijo, če je to zanj ugodneje.

Enajsti odstavek je prenesen iz Zakona o službi v Slovenski vojski (prvi odstavek 67. člena), ker sistemsko spada v Zakon o obrambi. Ta določba dopolnjuje deveti odstavek tega člena. Vojaška ali civilna oseba, ki je zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni na podlagi devetega odstavka tega člena začasno razporejena izven operativnih enot, in ministrstvo se lahko pisno sporazumeta, da osebi preneha pogodba o zaposlitvi pred iztekom petih let, pri čemer se ji lahko izplača celoten oziroma sorazmerni bruto del plače za petletno obdobje. Ta rešitev povečuje možnost samozaposlitve ter širi možnosti prezaposlitve in zagotavljanje socialnega položaja invalidnih oseb, ki jim je invalidnost priznana med delom v vojski.

Dvanajsti odstavek spreminja prehodno ureditev, ki velja od 1. 1. 2013 (od uveljavitve ZPIZ-2) oziroma od 1. 1. 2016 (uveljavitev ZPIZ-2B). Na podlagi tega odstavka bo vojaški osebi prenehalo delovno razmerje na obrambnem področju najkasneje do konca koledarskega leta, v katerem izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po splošnih

predpisih. Namen te določbe je preprečiti povečanje starostno neustrezne kadrovske strukture vojske, obenem pa izenačiti pravice vojaških oseb z ostalimi, ki so vključeni v sistem poklicnega zavarovanja (vojaškim osebam ne bo prenehalo delovno razmerje na obrambnem področju ob izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine). Vojaška oseba ima ob prenehanju delovnega razmerja na obrambnem področju tudi pravico do odpravnine kot ob upokojitvi po splošnih predpisih.

Trinajsti odstavek določa pravico do višje odpravnine vojaški osebi, ki se ob izpolnitvi pogojev odloči, da bo uveljavila pravico do poklicne pokojnine, in ji preneha delovno razmerje na obrambnem področju. S predlagano rešitvijo se stimulira poklicno upokojevanje pripadnikov SV.

K 100. členu

Določbe tega člena so enake določbam prvega, osmega in devetega odstavka 92. člena veljavnega zakona. Pogodba o zaposlitvi za določen čas, krajši od deset let, se lahko sklene tudi samo za posamezno napotitev na mednarodno operacijo in misiji ipd. Določba četrtega odstavka tega člena je enaka določbi desetega odstavka 92. člena veljavnega zakona, le da ne vsebuje več besedila »če kandidat nima odsluženega vojaškega roka«.

K 101. členu

Člen je prenesen iz Zakona o službi v Slovenski vojski (61. člen), ker sistemsko sodi v določbe Zakona o obrambi. Ureja postopek podaljšanja pogodbe o zaposlitvi. Člen po vsebini ne spreminja določb 61. člena Zakona o službi v Slovenski vojski.

K 102. členu

Člen združuje določbe 94. člena veljavnega zakona in 62. člena Zakona o službi v Slovenski vojski. Vsi razlogi za odpoved pogodbe o zaposlitvi vojaški osebi so taksativno naštetih na enem mestu – prvem odstavku. Razlogi morajo biti taksativno opredeljeni zaradi specifičnega položaja pripadnikov vojske in tudi zaradi hitrega in učinkovitega urejanja popolnjevanja vojske. Z določitvijo, s katerim dnem preneha pogodba o zaposlitvi, se preprečuje dileme glede uporabe pravih podlag za prenehanje pogodbe o zaposlitvi kot tudi glede izvajanja postopkov. Navedeno povečuje pravno varnost pripadnikov.

V drugem odstavku je določeno, s čim se opredeli zmanjšanje stalne sestave oziroma ukinitve določenih enot. Člen nadalje določa, da lahko vojaška oseba, dopove pogodbo o zaposlitvi, kako se določi dolžino odpovednega roka, da se lahko odpovedni rok sporazumno skrajša, da se lahko sklene pisni sporazum o odpovedi pogodbe o zaposlitvi ter vsebino takšnega sporazuma.

V sedmem odstavku se ureja razveljavitev pogodbe o zaposlitvi, če se po sklenitvi pogodbe ugotovi, da je bila sklenjena v nasprotju s predpisi ali s splošnimi akti.

Določbe po vsebini ne spreminjajo sedaj veljavne ureditve. Spremenjeno je samo navajanje člena v prvi alineji prvega odstavka.

K 103. členu

Člen določa, da se v primeru obstoja enega od odpovednih razlogov, navedenega v prejšnjem členu, izda ugotovitveni sklep. Za to bo pristojna oseba, določena 111. členu zakona. V drugem odstavku se ureja vsebina ugotovitvenega sklepa iz prvega odstavka.

Vsebina člena je smiselno prenesena iz 63. člena Zakona o službi v Slovenski vojski.

K 104. členu

Vsebina člena je prenesena iz 64. člena Zakona o službi v Slovenski vojski, ker sistemsko sodi v Zakon o obrambi.

V prvem odstavku se ureja prenehanje pogodbe o zaposlitvi v času povišane pripravljenosti, v kateri je enota, katere pripadnik odpove pogodbo o zaposlitvi. Čeprav je sklenitev pogodbe o zaposlitvi pogojena z voljo pripadnika in enako velja za prenehanje pogodbe oziroma odpoved pogodbe o zaposlitvi, sama odpoved začne učinkovati s potekom časa, ko je prenehala veljati povišana pripravljenost, tedaj po zakonu začne teči tudi odpovedni rok. Ne glede na odpovedni rok med povišano pripravljenostjo ne teče, ampak začne teči z dnem, ko je odpravljeno stanje, ki se po tem zakonu (18. točka 5. člena) šteje za povišano pripravljenost. Če je odpoved vojaška oseba dala med opravljanjem vojaške službe izven države, odpovedni rok začne teči z dnem, ko se vojaška oseba vrne v kraj bivanja. Med izrednim ali vojnim stanjem pa odpovedni rok v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi, začne teči z dnem odprave takšnega stanja. Kakršnakoli drugačna ureditev bi omogočala, da se vojaške osebe izognejo opravljanju vojaške službe v tistem trenutku, ko je opravljanje te službe povezano tudi z večjimi nevarnostmi. To pa ni smisel niti pogodbe o zaposlitvi niti sistema popolnjenja vojske s poklicnimi pripadniki. Samovoljna zapustitev enote v obdobju povišane pripravljenosti kljub zakonski omejitvi pomeni prekrškovno oziroma pod določenimi pogoji kazensko odgovornost vojaške osebe, ki je samovoljno zapustila vojaško enoto.

K 105. členu

Člen je prenesen iz Zakona o službi v Slovenski vojski (65. člen). Po vsebini ne spreminja ureditve iz navedenega zakona.

Poklicno opravljanje vojaške službe se izvaja praviloma določen čas. Vojaki lahko opravljajo delo v vojski do 45. leta, razen če gre za pripadnike, ki so bili zaposleni v Slovenski vojski na dan 14. 1. 1995, ki bodo lahko na podlagi tega zakona delali na formacijskih dolžnostih vojakov tudi po dopolnitvi 45 let starosti, če bodo izpolnjevali pogoje glede telesne in duševne sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe (prvi odstavek 125. člena). Po tej starostni omejitvi pa jim preneha veljati pogodba o zaposlitvi že na podlagi zakona. Ta člen razširja rešitve za prezaposlovanje vojakov po prenehanju opravljanja vojaške službe zaradi starosti.

V prvem odstavku je tako določeno, da če v ministrstvu ali v drugem državnem organu ni prostih del, na katera bi bil lahko razporejen vojak, ki pogodbe o zaposlitvi ne more podaljšati zaradi starosti, oziroma podčastnik ali častnik, ki je delal v ministrstvu najmanj 20 let, pa se po izteku pogodbe o zaposlitvi ne želi usposobiti za civilni poklic s šolanjem ali prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo ali drugo vrsto usposabljanja, se lahko zaposli pri

kateremkoli delodajalcu. Da bi delodajalce vzpodbudili k zaposlovanju bivših vojaških oseb, navedene določba omogoča delodajalcu povračilo prispevkov iz plač in na plače v breme ministrstva, ki jih uveljavlja delodajalec za prva tri leta zaposlitve, če je zaposlil vojaško osebo za pet let oziroma za pet let, če jo je zaposlil za deset let. Določba omejuje višino prispevkov do zneska, izračunanega na podlagi povprečne plače vojaške osebe, izplačane v zadnjih 12 mesecih. Med ministrstvom, delodajalcem in bivšo vojaško osebo je za povračilo prispevkov delodajalcev in ureditev medsebojnih obveznosti predvidena sklenitev posebne pogodbe.

Da ne bi prišlo do zlorab s strani delodajalcev, je v drugem odstavku določena sankcija za delodajalca, če bi bivšo vojaško osebo odpustil pred iztekom pogodbeno dogovorjenega roka, vendar ne zaradi krivdnih razlogov na strani bivše vojaške osebe. Rešitev je povzeta po splošnih predpisih, ki urejajo pravice v času brezposelnosti. Delodajalec mora v tem primeru vrniti ministrstvu sorazmeren del povračila plačanih prispevkov.

V tretjem odstavku je urejena možnost, da se po prekinitvi pogodbe o zaposlitvi znesek, ki bi bil izplačan v višini prispevkov delodajalcu, izplača v enkratnem znesku neposredno vojaški osebi. S tem se bodo omogočile tudi možnosti za samozaposlitev bivših vojaških oseb. V tem primer vojaška oseba od ministrstva ne more zahtevati dodatnih pravic, niti preusposobitve za civilni poklic.

V četrtem odstavku je določeno, da povračilo prispevkov iz prvega odstavka tega člena izključuje pravico do povračila prispevkov delodajalcu, do katerih bi bil delodajalec upravičen na podlagi drugih področnih zakonov. S tem se preprečuje morebitna pravna nejasnost glede komuliranja pravic.

K 106. členu

Slovenska vojska se srečuje z vse večjimi problemi glede urejanja položaja pripadnikov, ki jim je med vojaško službo priznana invalidnost. V Slovenski vojski ni formacijskih dolžnosti, ki bi jih lahko opravljali invalidi, v drugih delih Ministrstva za obrambo pa so te možnosti omejene. Zakon o obrambi je zato predpisal poseben postopek in možnosti za razporejanje in prezaposlitev delovnih invalidov. Ker se zaradi opravljanja nalog, ki so povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje ali življenje število invalidov, kljub poostrenim varnostnim ukrepom, ki jih predpisujejo splošni predpisi, povečuje, je treba, poleg rešitev, določenih v Zakonu o obrambi in splošnih predpisih, določiti tudi druge ukrepe, ki bi omogočili, da se tudi v vojski invalidne osebe čim prej vključijo v delovni proces, ki bi jim omogočil socialno varnost.

Člen je prenesen iz Zakona o službi v Slovenski vojski (66. člen). Vsebina člena je spremenjena samo zaradi dejstva prenosa člena v ta zakon.

Zaradi specifične narave vojaške službe se zelo težko urejajo problemi z omogočanjem opravljanja dela delovnim invalidom. Določene rešitve se urejajo v 99. členu tega zakona. Ta člen ureja določene druge ukrepe, ki bi omogočili, da se tudi v vojski invalidne osebe čim prej vključijo v delovni proces, ki bi jim omogočil socialno varnost.

Dana je možnost povračila prispevkov iz plače in na plače v korist tistega delodajalca, ki zaposli invalidno osebo, ki ji je invalidnost priznana zaradi poškodbe ali bolezni med vojaško službo. Tudi invalidna oseba ima možnost, da se ji znesek v višini prispevkov delodajalcu,

izplača v enkratnem znesku neposredno, s čemer bi omogočili tudi samozaposlovanje invalidnih oseb, bivših pripadnikov vojske. Pogoji za povračilo prispevkov ter obveznosti med Ministrstvom za obrambo, delodajalcem in invalidno osebo se urejajo s posebno pogodbo, enako kot pri zaposlovanju bivših vojaških oseb.

V drugem odstavku je določeno, da ima enake pravice v primeru invalidnosti tudi civilna oseba, ki sklene pogodbo o zaposlitvi za delo v vojski. S tem se zapolnjuje pravna praznina glede pravic civilnih oseb, ki delajo v vojski in ki jim je invalidnost priznana zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni v vojski.

K 107. členu

Člen je prenesen iz Zakona o službi v Slovenski vojski (68. člen). Spremenjena je določba prvega odstavka, saj veljavni zakon, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ne določa več pogojev za dokup zavarovalne dobe za presežne delavce. Zaradi tega je v prvem odstavku določeno, da se vojaški osebi, ki je na ministrstvu delala najmanj deset let, ki je pogodba o zaposlitvi odpovedana, pa ne po njegovi krivdi, lahko z njenim soglasjem dokupi do pet let zavarovalne dobe za pridobitev pravice do pokojnine pod pogoji, ki so predpisani z zakonom, ki ureja pokojninsko zavarovanje. Dokup zavarovalne dobe se opravi pod pogoji, določenimi s splošnimi predpisi.

V drugem odstavku je določeno, da Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije o izdaji odločbe o dokupu zavarovalne dobe vojaški osebi iz prvega odstavka tega člena obvesti tudi ministrstvo.

V primeru dokupa zavarovalne dobe na podlagi tega člena vojaški osebi ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi ne pripada pravica do odpravnine.

Rešitev iz tega člena je usmerjena k ustreznemu reševanju kadrovske neskladij v vojski. Določba omogoča dokup zavarovalne dobe do pet let, kar je tudi v skladu s 136. členom ZPIZ-2.

K 108. členu

Vojaške osebe med opravljanjem vojaške službe nimajo pravice do stavke, ostali javni uslužbenci na obrambnem področju pa lahko pravico do stavke uresničujejo pod pogoji, ki jih določa zakon o javnih uslužbencih. Ne glede na navedeno pa morajo ti javni uslužbenci tudi v času stavke zagotavljati nemoteno ali neprekinjeno izvajanje določenih nalog, ki jih zakon taksativno našteva v tretjem odstavku tega člena. Tako vojaške osebe kot tudi ostali javni uslužbenci, ki opravljajo upravne in strokovne zadeve na obrambnem področju pa nimajo pravice do stavke, če se izvajajo ukrepi kriznega odzivanja, če grozi povečana nevarnost napada na državo ali ob neposredni vojni nevarnosti oziroma če je razglašeno izredno ali vojno stanje, in sicer toliko časa, dokler tako stanje ni odpravljeno. Prepoved stavke velja tudi za druge razmere, če sta ogroženi varnost in obramba države in take razmere ugotovi vlada.

K 109. členu

Člen ureja ocenjevanje zdravstvene sposobnosti. Vsebina člena v določeni meri dopolnjuje 99. a člen veljavnega zakona. V prvem odstavku je tako jasno določeno, da se zdravstvena sposobnost pripadnikov ocenjuje na predlog pristojnega izvajalca medicine dela. V komisiji bosta morala biti najmanj dva zdravnika. Iz veljavnega zakona izhaja, da morajo biti v komisiji najmanj trije zdravniki.

V drugem odstavku je jasno zapisano, da je dolžnost, na katero se razporedi pripadnik, za katerega komisija ugotovi, da ni sposoben opravljati svoje formacijske dolžnosti, je pa sposoben opravljati drugo formacijsko dolžnost, lahko razporejen bodisi na vojaško bodisi civilno dolžnost.

Tretji in četrti odstavek se ne spreminjata.

K 110 členu

Pri opravljanju dela v taksativno naštetih prostorih, v katerih se ne skladišči vojaško orožje in oprema, se uporabljajo splošni predpisi o varstvu pred požarom ter o varnosti in zdravju delavcev pri delu. Zaradi specifičnih varnostnih zahtev, ki izhajajo iz skladiščenja vojaškega orožja in opreme, pa minister, pristojen za obrambo, predpiše ukrepe in postopke za zagotavljanje predmetnega varstva na področju obrambe, pri katerem se ne uporabljajo splošni predpisi. K tem predpisom se zahteva tudi soglasje ministra, pristojnega za delo.

K 111. členu

Zakon določa tudi nujne postopkovne rešitve za uresničevanje in uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja.

Ta člen ureja pristojnosti za odločanje o pravicah, obveznostih in odgovornostih iz delovnega razmerja ter postopek uveljavljanja pravic iz delovnega razmerja javnih uslužbencev na obrambnem področju. Člen v manjši meri spreminja ureditev iz 100. a člena veljavnega zakona. V prvem odstavku je tako določeni, da o pravicah, obveznostih in odgovornostih iz delovnega razmerja javnih uslužbencev na obrambnem področju odloča na prvi stopnji minister, ki za to pooblasti drugo osebo oziroma načelnika generalštaba ali druge poveljnike za odločanje o pravicah, obveznostih in odgovornostih pripadnikov stalne sestave vojske.

Člen ne določa več, da mora minister ali pooblaščen oseba pred odločitvijo o zahtevi za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja ali ugovoru zahtevati mnenje reprezentativnega sindikata. Po sedaj veljavnem zakonu mnenje reprezentativnega sindikata ni obvezujoče za odločitev. Razlog za to je v tem, da mnenja reprezentativnih sindikatov v ničemer ne olajšajo odločanja o zahtevi ali ugovoru. Poleg tega je treba poudariti, da sta dva reprezentativna sindikata izrazila stališče, da se jim zahtev in ugovorov v mnenje naj ne pošilja. Mnenja drugih dveh sindikatov (če so sploh podana) pa so vedno, da je zahteva ali ugovor utemeljen, brez kakršnekoli vsebinske obrazložitve. Obenem je treba izpostaviti, da tudi Zakon o javnih uslužbencih ne določa, da bi se vsaka pritožba zoper odločitev o pravicah ali obveznostih iz delovnega razmerja javnega uslužbenca posredovala v mnenje reprezentativnim sindikatom dejavnosti ali poklica.

Ostale določbe so po vsebini nespremenjene.

K 112. členu

Konvencija št. 87 o sindikalnih svoboščinah in varstvu sindikalnih pravic v določbi 9. člena predvideva možnost, da se lahko obseg sindikalnih jamstev za pripadnike oboroženih sil v okviru nacionalne zakonodaje uredi drugače. V tem členu je opredeljeno sindikalno združevanje in delovanje, prav tako so določeni kriteriji za pridobitev reprezentativnosti sindikata ter vsebine, na katere sindikat ne more dajati mnenj.

K 113. členu

Člen določa, da upravne in strokovne zadeve na področju obrambe opravlja ministrstvo, ki na določenih območjih države lahko v ta namen organizira uprave za obrambo, kot teritorialne organizacijske enote ministrstva.

V upravnih zadevah na drugi stopnji odloča minister. Minister predpiše tudi obliko in vsebino službenih izkaznic, ki jih določa zakon.

K 114. členu

Ministrstvo za izvajanje upravnih in strokovnih nalog na področju obrambe organizira enoten in avtonomen informacijski in komunikacijski sistem, ki vključuje tudi potrebe vojske. Posebej je izpostavljeno, da je znotraj tega vojska pristojna, da organizira informacijski in komunikacijski sistem za podporo poveljevanju in kontroli. Člen tudi določa, da ministrstvo skrbi za varovanje tajnih podatkov v teh sistemih, za kriptografsko zaščito podatkov, za razdeljevanje kriptografskega materiala in za zaščito pred elektromagnetnim sevanjem naprav, ki se uporabljajo v teh sistemih. Ta odgovornost se razteza tudi na povezovanje in prenos podatkov do sistemov, ki jih uporabljajo članice Nato oziroma organi Nato. Ministrstvo za obrambo upravlja in usklajuje uporabo radiofrekvenčnih pasov za potrebe varnosti, obrambe države ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Na navedenih področjih ima ministrstvo status pooblaščenega nacionalnega organa. Prav tako Ministrstvo za obrambo zagotavlja kibernetško varnost v informacijskih in komunikacijskih sistemih na področju obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

K 115. členu

Člen ureja podporo državnim organom ter sodelovanje s civilnim okoljem. Ureja sodelovanje z drugimi državnimi organi, samoupravnimi lokalnimi skupnostmi, na območju katerih so razmeščene vojaške enote oziroma obrambne zmogljivosti ali se izvajajo vojaške dejavnosti, Združenjem slovenskih častnikov, veteranskimi in podobnimi organizacijami, športnimi organizacijami in njihovimi zvezami ter drugimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo v javnem interesu. Sodelovanje in podpora delovanja ter pomoč se izvaja z vojaškimi in drugimi obrambnimi zmogljivostmi. Merila in postopke za izvajanje podpore državnim organom ter sodelovanja s civilnim okoljem. Za izvrševanje 103. člena veljavnega zakona (in nekaterih določb Zakona o službi v Slovenski vojski) je vlada sprejela Uredbo o uporabi obrambnih zmogljivosti pri podpori državnih organov, sodelovanju s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami (Uradni list RS, št. 30/11). Določene rešitve iz uredbe so povzete v tem členu, saj zahtevajo, upoštevajo zakonodajo, ki ureja razpolaganje s stvarnim premoženjem države, izhodiščno ureditev v zakonu.

Sodelovanje vojske s civilnim okoljem obsega predvsem skupek institucionaliziranih, načrtno vodenih in med seboj usklajenih relacij. Te relacije se nanašajo predvsem na civilno-vojaško sodelovanje (CVS) na območju delovanja vojske v miru, ki obsega sodelovanje, podporo in

pomoč vojske pri delovanju državnih organov in lokalnih skupnosti ter organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področjih obrambe in zaščite, domoljubja, športa in drugih. Temeljni cilj CVS je uveljaviti oziroma ohraniti takšen odnos med vojsko in civilnim okoljem ter takšna civilno-vojaška razmerja, ki po eni strani čim bolj podpirajo uresničevanje poslanstva vojaških sil in po drugi strani želje civilnega okolja, ter oblikovanje takšnih civilno-vojaških odnosov, ki krepijo nacionalno varnost RS, domoljubje in ohranjanje zgodovinskega izročila osamosvojitvene vojne, humanitarnost in ekološko ozaveščenost, promocijo SV in vojaškega poklica ter sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, v katerih so objekti posebnega pomena za obrambo ali nastanjene enote ali se opravljajo intenzivne vojaške vaje ali druge obrambne aktivnosti. Pregledno, primerno načrtovano, usmerjeno in vodeno CVS lahko zagotavlja primerno okolje, v katerem potekajo priprave vojaške organizacije za opravljanje njenih nalog in poslanstva, po drugi strani pa to sodelovanje omogoča, da vojska po svojih možnostih, zunaj tistega, kar narekuje njeno poslanstvo, civilnemu okolju tudi marsikaj daje oziroma vrača in pomaga pri izvajanju aktivnosti, ki so v interesu vseh. Uvedba sistema načrtovanega, usmerjenega in ustrezno vodenega sodelovanja SV s civilnim okoljem temelji na slovenskih in mednarodnih doktrinarnih izhodiščih ter standardih s področja sodelovanja s civilnim okoljem.

Predlagani člen bo omogočil realizacijo navedenega v prejšnjem odstavku.

K 116. členu

Določbe glede proizvodnje in prometa z obrambnimi proizvodi, ki so bile prej zajete so usklajene z Direktivo 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6.5.2009, o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti (UL L št. 146 z dne 10.6.2009, stran 1), upoštevane pa so tudi dosedanje izkušnje na tem področju.

To usklajenost se nanaša na novo terminologijo – namesto izraza »vojaško orožje in oprema« se predlaga izraz »obrambni proizvodi«.

Skladno z direktivo na novo definiran promet z obrambnimi proizvodi, ki obsega tudi proizvodnjo obrambnih proizvodov. Nadzor države na tem področju se bo še naprej izkazoval skozi izdajanje soglasij Ministrstva za obrambo z določenimi izjemami.

K 117. členu

S členom se na podlagi dosedanjih izkušenj uvaja tudi začasni uvoz, začasni izvoz in posredništvo pri prodaji obrambnih proizvodov. Skladno z direktivo pa se uvaja tudi prenos obrambnih proizvodov, saj se znotraj Evropske unije izdaja predhodno dovoljenje za prenos le v državi članici, iz katere se prenos izvaja skladno z direktivo, dovoljenje za prejem ali tranzit obrambnih proizvodov pa znotraj EU ni potrebno.

K 118. členU

Namen člena je ustvariti zakonsko ureditev področij obrambne standardizacije, nacionalne obrambne kodifikacije in izvajanja vladnega zagotavljanja kakovosti, s katerimi se zagotavljata povezljivost in harmonizacija obrambnega sistema Republike Slovenije v strukturi Nata in EU. Predlagana vsebina določa tudi, da je v Republiki Sloveniji, skladno z Natovo regulativo, za izvajanje nalog obrambne standardizacije, nacionalnega kodifikacijskega biroja in izvajanja vladnega zagotavljanja kakovosti pristojno Ministrstvo za obrambo.

Pod vladno zagotavljanje kakovosti se razume, da se v državi članici Nata vzpostavi sistem, ki zagotavlja medsebojno zaupanje držav članic Nata in partnerskih držav v kakovost izdelka (blago ali storitev) skozi celotni življenjski cikel. Natova regulativa in Natovi standardi s tega področja (AQAP – Alliance Quality Assurance Publications) obsegajo naloge ovrednotenja zmogljivosti potencialnih dobaviteljev, pregled sistema vodenja kakovosti proizvajalcev in nadzor skladnosti izdelkov s pogodbenimi zahtevami. Naloge vladnega zagotavljanja kakovosti izvaja nacionalni vladni organ za zagotavljanje kakovosti, ki je ustanovljen v Ministrstvu za obrambo ali zunanji pooblaščen predstavnik vladnega organa za zagotavljanje kakovosti. Ta organ ima tudi pristojnost izdajanja certifikatov kakovosti izdelkov in certifikatov skladnosti sistemov vodenja kakovosti proizvajalcev v skladu z Natovo regulativo zagotavljanja kakovosti.

K 119. členu

S členom je dano pooblastilo ministru, da uredi preizkušanje, označevanje ter skladiščenje vojaškega orožja.

K 120. členu

S členom se določa Ministrstvo za obrambo za upravljavca vojaških nepremičnin ter drugih nepremičnin, namenjenih obrambnim potrebam.

K 121. členu

Člen opredeljuje inšpekcijo na obrambnem področju, ki jo opravlja Inšpektorat RS za obrambo, kot organ v sestavi ministrstva.

K 122. členu

S členom so določene globe za prekrške, za pravno osebo, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

K123. členu

S členom so določene globe za prekrške posameznika.

K 124. členu

Člen določa, da se z uveljavitvijo zakona člen brigadirja prevede v čin brigadnega generala.

K 125. členu

Določa se prehodno obdobje za prilagoditev novemu sistemu poviševanja pripadnikov Slovenske vojske in sicer za tiste pripadnike, ki na dan uveljavitve zakona ne bodo izpolnjevali predpisanih pogojev, bodo pa po trenutno veljavnem sistemu razporejeni na višje formacijske dolžnosti od osebne čina oziroma razreda.

K126. členu

S 14.1. 1995 je začel veljati Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 82/94), ki je določil, da se sklence pogodba o zaposlitvi za vojaka za pet let in se lahko podaljšuje za enako časovno obdobje, vendar ne dalj kot do 45. leta. Ureditev je ostala nespremenjena. V Slovenski vojski so še vedno zaposleni nekateri vojaki, ki so bili v delovnem razmerju pred uveljavitvijo navedenega Zakona o obrambi. Ta člen jasno ureja status teh vojakov. Tudi po dopolnitvi 45 let starosti lahko delajo na formacijski dolžnosti vojakov, če izpolnjujejo pogoje glede telesne in duševne sposobnosti ter druge pogoje za opravljanje vojaške službe. Če pogoje prenehajo izpolnjevati, se jih razporedi na druge formacijske dolžnosti v vojski oziroma delovna mesta v

ministrstvu, ki ustrezajo njihovi strokovni izobrazbi in usposobljenosti. Člen je namenjen zagotovitvi socialne varnosti navedeni kategoriji pripadnikov Slovenske vojske.

K 127. členu

Člen določa, da se postopki odločanja o disciplinski odgovornosti vojaških oseb, pričeti pred uveljavitvijo tega zakona, nadaljujejo po veljavnem zakonu.

K 128. členu

Z novelo Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS št 102/15) je v četrtem odstavku 413. člena določeno, da se lahko plačilo prispevkov obveznega zavarovanja za pripadnike Slovenske vojske, ki so pridobili pravico do poklicne pokojnine pred uveljavitvijo navedene novele uredi s posebnim zakonom. Z navedenim členom se zato predlaga, da ministrstvo bivšim pripadnikom Slovenske vojske, ki so v času od 1.1.2013 do 31. 12. 2015 pridobili pravico do poklicne pokojnine, in so se ali se bodo vključili v obvezno zavarovanje plača to zavarovanje do uveljavitve pravice iz obveznega zavarovanja . Na ta način se bo bivšim pripadnikom Slovenske vojske omogočilo, da ne bodo imeli trajno zmanjšane pokojnine in ne bodo v neenakopravnem položaju z ostalimi.

K 129. členu

Člen opredeljuje možnost, da reprezentativni sindikati v ministrstvu, ki ne bodo izpolnjevali pogojev za reprezentativnost po novem zakonu, nadaljujejo s svojim delo , dokler izpolnjujejo pogoje po splošnih predpisih

K 130. členu

Določen je 6 mesečni rok za uskladitev priprav in organizacije obrambe z zakonom.

V roku 1 leta pa je treba z zakonom uskladiti izvedbene predpise.

K 131. členu

Z dnem uveljavitve zakona preneha veljati sedanji Zakon o obrambi.

K 132. členu

Določen je splošni 15 dnevni rok za uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV; KI SE SPREMINJAJO

/

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

V. PRILOGE

/

